

...předně pro Žida, ale i pro Řeka

Zamyšlení nad listem Židům

Tomáš Pala

2026

Předmluva

Proč jsem se začal intenzívně zabývat listem Židům? Důvodů je několik. Jednak proto, že z listu Židům neslycháme kázání zase až tak často. Výjimku tvoří 11. kapitola – známý „oblak svědků“ víry a pak začátek 12. kapitoly, kde se mluví, že ve svém životním běhu máme hledět na Původce a Dokonavatele naší víry – Pána Ježíše. O ostatních částech, snad s výjimkou postavy Malchisedecha, se moc nemluví. Je to proto, že list je psán především věřícím ze Židů a jeho pisatel (byl to apoštol Pavel?) jako Žid s vynikajícími znalostmi Mojžíšova zákona, ukazuje svým čtenářům osobu Mesiáše, Pána Ježíše Krista, který je mnohem „lepší“ a nadřazený všem autoritám, které Židé v zákoně měli. Už proto, že je to Boží Syn, který je zde věčně – byl před vším stvořením, je ve slávě Otce a bude nás na věčnosti provázet. Nám, věřícím z pohanů předpisy Mojžíšova zákona tolik neříkají. Ne každý má schopnosti a trpělivost se těmito zákony prokousávat. Přitom, a o to mi v této knize jde, i my, věřící z pohanů, máme stejné tendence jako Židé: vytvářet si své tradice a trvat na jejich formálním dodržování jako na něčem, na čem závisí naše spása. A zapomínáme, že pro svou spásu nemůžeme udělat vůbec nic – tu zásadní překážku mezi námi a Bohem (naš hřích) nejsme schopni sami odstranit. Nemůžeme se sami za svůj cop vytáhnout z bahna hříchu. Potřebujeme velekněze, který přinesl oběť za náš hřích, abychom mohli být s Bohem smířeni. A tím veleknězem, který jednou provždy obětoval za naše hříchy, je Pán Ježíš. Naše spása a možnost přicházet k Bohu jako k Otci je jen a jen z milosti.

Zaujala mne také nápadná zvláštnost tohoto listu. Vymyká se všem ostatním listům apoštolů a vůbec i doby, ve které žili. A to tím, že zde chybí „titulní stránka“. Starověké dopisy se psaly, stejně jako adresy

dnes, vžitým stylem. Nejprve byl(i) uveden(i) odesílatel(é) listu, pak byl uveden adresát, komu je dopis určen, a pak následoval samotný dopis. V něm se na začátku uváděl pozdrav a oslovení čtenářů, stejně jako to děláme my dnes. Toto vše v listě Židům chybí. Začíná okamžitě text dopisu. Připomíná mi to situaci u nás doma. Také k nám chodí spousta dopisů od různých institucí (zejména od těch, které finančně podporujeme), ve kterých nás seznamují se svou dobročinnou prací. Obyčejně je manželka přečte, pak odtrhne údaje o odesílateli a příjemci, a vyhodí je do starého papíru. Identifikační údaje hází do komunálního odpadu. To proto, aby ve starém papíře někdo nemohl zneužít získané informace o odesílateli a příjemci a o bankovních kontech. Tak mne napadlo, zda tu úvodní část list Židům nepotkal stejný osud. List byl napsán v době, kdy křesťané a zvláště „křesťané ze Židů“, procházeli těžkým pronásledováním. A oficiální údaje by mohly poškodit jak odesílatele listu, tak i jeho příjemce. Je to moje domněnka, ale myslím, že je logická. V každém případě to byl fakt, který mne zaujal.

List je psán věřícím ze Židů – ale jsem přesvědčen, že nám, věřícím z pohanů, má také hodně co říci. Jeden starý bratr to vyjádřil takto: „Není to o nás, ale je to pro nás!“ Protože jak Židé, tak i pohané mají stejný problém – jsme hříšníci, kteří potřebují Boží milost. Proto jsem se snažil vždy v každém úseku přemýšlet o tom, co to znamená pro nás, věřící z pohanů a zejména, církvi v naší době 21. století. Co to znamená pro nás!

Přeji všem čtenářům a modlím se za to, aby i toto dílko bylo k užtku a požehnání. Chci moc poděkovat za obětavou pomoc a trpělivou spolupráci na konečné redakci br. Jendovi Vopaleckému. Bez ní by toto dílo v této formě nevzniklo.

Tomáš Pala

Úvod do listu Židům

List Židům je výjimečná kniha v Bibli. Svou skladbou, strukturou, a hlavně svým obsahem. Jak napovídá, už jeho název, je určen křesťanům ze Židů. Jejím účelem je

1. upevnit židovské věřící skutečností, že judaismus Starého zákona skončil naplněním celého účelu zákona v Kristu;
2. varovat ty, kteří se hlásili jako křesťané (Kristovci) před
 - a) návratem k judaismu
 - b) selháním pravé víry v Krista nečinností
3. přinést všem věřícím povědomí Kristova výlučného postavení

Tento list je psán řecky a citace starozákonních textů, kterých je tam velké množství, je dle Septuaginty (LXX). Prozrazuje autorovu hlubokou znalost Písem Starého zákona.

Autor listu

V listu není uveden. Svým slohem a způsobem vyjadřování se výrazně liší od Pavlových listů. O autorství se vedou spory. Byl to člověk velkých literárních schopností, který ovládal klasickou řečtinu daleko lépe než ostatní novozákonní autoři. Nepatřil k učedníkům Pána Ježíše, jak vyplývá z poznámky v Žd 2,3. Byl zřejmě Žid, protože když mluví o Židech, mluví vždy v 1. osobě množného čísla. Eusebius konstatuje, že Klement Alexandrijský prohlásil, že ho napsal Pavel a že Lukáš ho přeložil do řečtiny. Origenes ho oficiálně uváděl jako Pavlův list, ale vyjádřil své vlastní mínění: „Jestliže kterýkoliv sbor považuje tuto epištolu jako Pavlovu, budiž za to pochválen, protože staří otcové ji Pavlovi nepřipisovali bez příčiny. Kdo ji však skutečně napsal, ví jenom Pán Bůh sám.“ Tertullián připisoval tuto knihu Barnabášovi,

Martin Luther se domníval, že ji napsal Apollo. Kdo ji však skutečně napsal, nemůžeme odpovědně říci.

Datum sepsání

List byl sepsán během života druhé generace křesťanů (viz Žd 2,1-4); od jejich obrácení už uplynula řada let (5,12) a už zapomněli na „předešlé dny“ (10,32) a ti, kteří je vedli, už většinou zemřeli (13,7). V tu dobu byl Timoteus ve vězení a byl opět propuštěn (13,23). Zmínky o bohoslužbě naznačují, že jeruzalémský chrám ještě nebyl zničen, ale do jeho zničení už nebylo daleko. Předpokládaná doba sepsání je kolem roku 68 po Kr.

Téma listu

Je jím nesporně Kristovo kněžství – to prochází celým listem. Klíčovým slovem celé epištoly je slovo „lepší“ – a to v různých srovnáních. Zjevení v Kristu nesrovnatelně převyšuje zjevení skrze Zákon a aplikaci Zákona levitským kněžstvem. Důkazy jsou postaveny na starozákonních Písmech.

Americký teolog Merill Chapin Tenney (1904-1985), děkan Gordon College, [Braintree, Massachusetts](#); a působící také ve [Wheaton College](#) (mj. editor známé [Zondervan](#) Pictorial Bible Dictionary) ve svém díle „O novém zákoně“ (pašovaném za socialismu, ale lze je i dnes sehnat v antikvariátech) ve svém článku, týkajícím se epištoly Židům napsal krásnou osnovu „Epištola o lepších věcech, kterou zde uvádím:

Epištola Židům, epištola o lepších věcech

I. Lepší posel: Syn	1,1-2,18
Kvalifikace	1,1-3
Větší než andělé	1,4-14
Vsuvka: Nebezpečí zanedbání	2,1-4
Inkarnace	2,5-
II. Lepší apoštol	3,1-4,13
Větší než Mojžiš	3,1-6

Vsuvka: Nebezpečí nevěry	3,7-19
Větší než vše ostatní	4,1-10
Vsuvka: Nebezpečí neposlušnosti	4,11-13
III. Lepší kněz	4,14-7,28
Srovnání s Aronem	4,14-5,4
Řád Melchisedechův	5,5-7,25
Ustanovení	5,5-6
Původce spasení	5,7-10
Vsuvka: Nebezpečí duchovní nedospělosti	5,11-6,12
Předchůdce	6,13-20
Živý kněz	7,1-17
Ustanovení s přísahou	7,18-25
Vztah k obětem	7,26-28
IV. Lepší smlouva	8,1-9,28
Ustanovení smlouvy	8,1-13
Obsah staré smlouvy	9,1-10
Kristus a Nová smlouva	9,11-28
V. Lepší oběť	10,1-31
Nemohoucnost Zákona	10,1-4
Kristova oběť	10,5-18
Vsuvka: Nebezpečí opuštění víry	10,19-31
VI. Lepší cesta: Víra	10,32-12,29
Potřeba víry	10,32-39
Příklad víry	11,1-40
Utvrzování víry	13,1-17
Předmět víry	12,18-24
Vsuvka: Nebezpečí odmítnutí Ježíše Krista	12,25-29
VII. Závěr: Projev víry	13,1-25
Ve společných vztazích	13,1-6
V duchovních vztazích	13,7-17
Osobní pozdravy	13,18-25

Kromě uvedených nebezpečí, které hrozí křesťanům, které mohou působit obavy a strach, kniha obsahuje také zároveň napomenutí či výzvy, které dávají textu výrazně pozitivní charakter. V řeckém textu jsou odlišena tím, že používají gramaticky rozkazovací způsob (imperativ). Kraličtí použili k překladu těchto napomenutí příklonku „ž“, jak vidíme z tabulky na konci tohoto úvodu.

Epištola Židům je průvodcem k pochopení typologie SZ a trvalé důležitosti levítských obětí. Klade důraz na jejich prorockou funkci vzhledem ke Kristu. Nejznámější je 11. kapitola, tzv. „oblak svědků“, která hovoří o víře. List Římanům vysvětluje spravedlnost a to, jak může být člověk ospravedlněn. List Galatským ukazuje život v milosti a duchovní svobodě křesťana. Tak epištoly Římanům, Galatským a Židům tvoří trojici, vysvětlující podstatu křesťanského života víry.

Tabulka napomenutí

(výzev, povzbuzení pro křesťany):

1. Bojme se tedy...	4,1
2. Snažme se tedy vjíti do odpočinutí	4,11
3. Držme ta vyznání	4,14
4. Přistupme tedy směle k trůnu milosti	4,16
5. K dokonalosti se nesme	6,1
6. Přistupme s pravým srdcem	10,22
7. Držme nepochybné vyznání naděje	10,23
8. Šetřme jedni druhých	10,24
9. Odvrhouce všelijaké bříme	12,1
10. Konejme běh uloženého sobě boje	12,1
11. Mějme milost	12,28
12. Vyjděme tedy k němu	13,13
13. Obětujme Bohu oběť chvály	13,15

I tato tabulka je z knihy O Novém zákoně od Merilla C. Tenney.

Židům 1

Boží řeč k lidem

První kapitola hovoří o Boží řeči k lidem, o tom, jak hovořil v minulosti i o tom, jak hovoří dnes. Jejím hlavním obsahem je nadřazenost Syna nad ostatními duchovními bytostmi. Rozdělení kapitoly:

- Jak hovořil Bůh k „našim otcům“ (v. 1)
- Jak hovoří dnes (v. 2)
- Kdo je Ježíš Kristus (v. 3-13)
- Služební duchové pro zachráněné (v. 14)

Bůh mluví mnoha způsoby (v. 1)

Příslovce *polymerós* („mnohokrát“, „v mnoha dílech“) a *polytropós* („mnoha způsoby“) se v Novém zákoně vyskytují pouze zde. Ne tedy pouze jednou, ne, jako to občas děláme my dle zásady „Třikrát a dost“, ale neustále. A nebyl omezen jen na slova, ale promlouvaly i jeho jedinečné božské činy. Tak čteme např. v Ž 19,2-5: „*Nebesa vypravují o Boží slávě; obloha vypovídá o díle jeho rukou.*“ Mnohdy si Pán Bůh použil třeba sen (Jákoab v Bét-elu, Josefovy sny, sny faraona, sny Daniela, Nebúkadnezara, v NZ to prožili Josef, Pilátova žena, apoštol Pavel), jindy poslal svého posla (např. za Gedeonem, za Manoachem a jeho ženou, v NZ např. Zachariáš. Řadu proroků oslovil Pán Bůh přímo – nejvýrazněji to vidíme zejména u Mojžíše, kde výslovně čteme: „*Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem*“ (2M 33,11). Podobně „*Duch řekl Filipovi: "Běž k tomu vozu a jdi vedle něho!"*“ (Sk 8,29). Někdy mluví mimořádnými zážitky, jak to

prožíval např. neposlušný prorok Jonáš. Prostě Pán Bůh má nespočet způsobů, jak oslovit člověka.

Tyto možnosti má a používá Pán Bůh dodnes. Mluví v kráse přírody, v hrůze katastrof, které očividně nejsou náhodou, má řadu způsobů, jak člověka oslovit. Ale ten nejdokonalejší způsob, jak k nám mluví, je v jeho Synu Ježíši Kristu, který přišel na tuto zem ukázat nám Boží lásku a zachránit nás svou smrtí na kříži na Golgatě pro věčnost z našich provinění a hříchů vůči Bohu. Jsme ochotni tento hlas slyšet? A nejen to – také poslechnout a udělat to, co si Bůh přeje?

Jak hovoří dnes (v. 2)

2 na konci těchto dnů k nám promluvil v Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož učinil i věky.

Jak jsme si uvedli v předchozím verši, Pán Bůh dovede mluvit k lidem nejrůznějšími způsoby, jako jsou sny, prostřednictvím poslů, přírodními jevy, či těžkými životními situacemi. To nejdůležitější je, abychom si uvědomili, že k nám v této době promluvil ve svém Synu Ježíši Kristu, který zde byl od počátku, skrze něhož učinil i věky. On byl tím Slovem, které bylo „na počátku“ (viz J 1,1). Nikde se nedozvíme o Bohu tolik, jako od Ježíše Krista. *Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl* (J 1,18). Možná namítnete: „To možná platilo v době, kdy Ježíš chodil po této zemi se svými učedníky. Ale co dnes? Ježíš tu přece už není!“ To je pravda – vstoupil na nebesa ke svému Otci. Ale Pán Bůh se postaral o to, aby jeho slova a činy zůstaly uchovány – máme je v evangeliích a také ve svědectví jednotlivých pisatelů Nového zákona. To nejsou lidská slova, neboť čteme: *Toho si buďte především vědomi, že žádné proroctví v Písmu nevzniká z vlastního pochopení skutečnosti. Nikdy totiž nebylo vyřčeno proroctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, posláni od Boha* (2Pt 1,20.21).

Je tedy na nás, abychom tato životně důležitá slova, obsažená v Bibli, pozorně četli – a hlavně se jimi ve svém životě řídili, aby proměňovaly naše životy právě do Ježíšovy podoby.

Podle slova však také jednejte, nebud'te jen posluchači - to byste klamali sami sebe! Vždyť kdo slovo jen slyší a nejedná podle něho, ten se podobá muži, který v zrcadle pozoruje svůj vzhled; podívá se na sebe, odejde a hned zapomene, jak vypadá. Kdo se však zahledí do dokonalého zákona svobody a vytrvá, takže není zapomnětlivý posluchač, nýbrž také jedná, ten bude blahoslavený pro své skutky (Jk 1,22-25).

Kdo je Ježíš Kristus (v. 3-13)

Bůh zjevený v těle (v. 3-4)

3 On je září jeho slávy a otiskem jeho podstaty, všechno nese svým mocným slovem. Když skrze sebe vykonal očistění od našich hříchů, posadil se po pravici Majestátu na výsostech. 4 Stal se tím vznešenější nad anděly, čím význačnější jméno dědičně obdržel.

To je skutečnost, o kterou vedli duchovní boj už účastníci Nicejského sněmu (20. 5. – 25. 8. 325 po Kr.). Pán Ježíš je Bůh zjevený v těle, věčný, je otiskem či obrazem Boha. Původní řecké slovo pro „září“ je *apaugasma*, tzn. buď „vyzáření“, nebo také „odlesk“ a pro slovo „otisk“ je nám všem známé slovo *charaktér* - tj. to, co je vyryto / vyraženo. Apoštol Jan, učedník, jehož miloval Ježíš, to vyjádřil slovy: *Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh... A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy (J 1,1.14).* On sám způsobil očistění od našich hříchů. To nám Bible dosvědčuje na mnoha místech. Jeden příklad za všechny: *Když jste ještě byli mrtvi ve svých vinách a duchovně neobřezáni, probudil nás k životu spolu s ním a všechny viny nám odpustil. Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž (Ko 2,13.14).* To je charakter Boží podstaty – touha zachránit lidi od údělu, způsobeného naším odpadnutím a nevěrou. Když své dílo spásy na Golgotě dokonal, *posadil se po pravici Majestátu na výsostech.*

Pavel to ve Fp 2,6-10 vyjádřil takto: *Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu **jméno nad každé jméno**, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.*

Víte už, jak zní toto jméno? Je velmi prosté, má v češtině jen tři písmena: SYN. A moje otázka za závěr? Sklání se už moje kolena před tímto jménem? Je opravdu, nejen v mých ústech, ale v mém srdci mým Pánem, který určuje celý můj život? Je toho hoden! Cenou za naše životy byl jeho vlastní život.

Ježíš a andělé (v. 4-13)

Následující verše ukazují hlubokou znalost autora knihy Písem Starého zákona. Je to jeden citát ze Starého zákona za druhým i to, jak se to odráželo v Novém zákoně:

Který anděl je syn? (v. 5)

5 Neboť kterému z andělů kdy řekl: „Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil“? A opět: „Já mu budu otcem a on mi bude synem“?

Zde je citace dvou starozákonních míst Písma. To první místo je citát z Ž 2,7. Toto místo sami Židé vztahují na Mesiáše. Andělům tato slova nezazněla, Bůh je neoslovuje jako své syny. Je sice pravda, že ve Starém zákoně jsou místa, kde lidé andělu vzdali božskou poctu, a on ji přijal (Mojžíš, Gedeon, Manue aj.) – ale to je jiná kapitola. Zde šlo o “anděla Hospodinova”, což podle církevních otců Justina, Irenea, Cypriana a Tertulliana znamenalo, že jde o Boží ztělesnění mezi lidmi, též podstaty s Bohem a přece rozdílné (Logos, druhá božská osoba, tedy Boží Syn). On je jediný, kterého Bůh oslovil tímto jménem nad všechna jména. Toto místo citoval i apoštol Pavel v Pisidické Antiochii (Sk 13,33). Vidíme to i ve druhém starozákonním citátu, který se týká Božího

zaslíbení daného Davidovi, který chtěl Hospodinu vybudovat dům. Tam mu Pán Bůh slíbil, že jeho potomek, který vybuduje Bohu trvalý chrám, bude mít toto zaslíbení: *„Já mu budu otcem a on mi bude synem“*. O tom čteme v 2Sa 7,14 a v 1Pa 17,13. Tímto potomkem nebyl Šalomoun, jak se mylně domníval David, ale o řadu století později narozený potomek Ježíš Kristus. On je tím Slovem (logos), on je tím, který je Boží Syn.

Jsmě si toho vědomi a vzdáváme mu poctu, která mu jako Božímu Synu patří? A nejen to, skláníme se pod jeho vládu a konáme věrně to, co nám zanechal jako svůj odkaz?

Andělé se klaní před Prvorozeným (v. 6)

6 A opět, když uvádí Prvorozeného do světa, praví: *„Ať se mu pokloní všichni andělé Boží.“*

I v tomto verši vidíme absolutní nadřazenost Božího Syna nad všemi duchovními bytostmi. I zde vidíme starozákonní citát z Ž 97,7. Ať už to jsou lidmi uctívání bohové, všichni se mu budou muset jednou poklonit.

Pán Ježíš, Boží Syn, je také “Prvorozený”. O tom svědčí už Starý zákon: *Ale na dům Davidův, na toho, jenž sídlí v Jeruzalémě, vyleji ducha milosti a proseb o smilování. Budou vzhlížet ke mně, kterého probodli. Budou nad ním naříkat, jako se naříká nad smrtí jednorozeného, budou nad ním hořce lkát, jako se hořce lká nad **prvorozeným*** (Za 12,10). Potvrzují nám to i svědectví v Novém zákoně: *On je obraz Boha neviditelného, **prvorozený** všeho stvoření* (Ko 1,15). Je také tím, kdo první vstal z mrtvých: *On je počátek, prvorozený z mrtvých - takže je to on, jenž má prvenství ve všem* (Ko 1,18). A to se týká i nás. V Ř 8,29-31 se píše: *Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl **prvorozený** mezi mnoha bratřími; které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy. Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?*

Není to vše pádným důvodem k tomu, abychom se v úctě před ním skláněli a žili tak, abychom přijali podobu Božího Syna? Aby tak náš život byl světlem a pomocí pro ty, kdo žijí v temnotě současného světa – aby i oni mohli být zachráněni?

Andělé a Syn (v. 7-9)

7 *O andělech sice říká: „On činí své anděly závaný větru a své služebníky plamenem ohně,“ 8 avšak o Synovi: „Tvůj trůn, Bože, je na věky věků a žezlo přímosti je žezlem tvého království. 9 Miloval jsi spravedlnost a nenáviděl nepravost; proto pomazal tě, Bože, Bůh tvůj olejem veselí nad tvé společníky.“*

Jak jsme již uvedli, autor knihy Židům měl velmi hluboké znalosti Starého zákona. Jeho list je prošpikován jednotlivými citáty ze Starozákonních písem. Pokud jde o anděly, pak je zde citován Ž 104,4: *Činíš si z větrů své posly, své služebníky z planoucího ohně.* Tento žalm je svědectvím o tom, jak Pán Bůh používá vše ke svým záměrům, o tom, jak Pán Bůh vše stvořil moudře a smyslně. Ale všechny tyto věci jsou jen ke službě. Naproti tomu Syn je úplně jiná kategorie, jak vyplývá z dalšího starozákonního citátu, a to opět ze Žalmů, a to z Žalmu 45, který je oslavnou písní “nejkrásnějšího ze synů lidských” (Ž 45,7-8): *Tvůj trůn, Bože, trvá navěky a navždy. Žezlo přímosti je žezlo tvého království. Miluješ spravedlnost a nenávidíš ničemnost. Proto tě, Bože, tvůj Bůh pomazal olejem veselí nad tvé druhy.*

Andělé jsou jen služebníci, kteří mají sloužit, ať už vystupují v jakékoliv podobě. Ve Zjevení se Jan chtěl dvakrát klanět andělu, který mu sděloval úžasné poselství. Ale dostal jasnou odpověď: *"Střez se toho! Jsem jen služebník jako ty a tvoji bratři proroci a ti, kdo se drží slov této knihy. Před Bohem poklekní!"* (Zj 19,10; 22,9). Ale pokud jde o Syna, před ním máme pokleknout a vzdávat mu poctu. Vybízí nás k tomu již zmíněný 45. Žalm. Tam je výzva pro nevěstu Syna: *Slyš, dcero, pohled', nakloň své ucho, zapomeň na svůj lid, na otcův dům, neboť král zatouží po tvé kráse; je to tvůj pán a jemu se klaněj* (v. 11 a 12). Tato výzva platí

i nám, kteří jsme se stali církví, nevěstou Beránkovou, jak to čteme i ve Zj 19,7 a 8: *Radujme se a jásejme a vzdejme mu chválu; přišel den svatby Beránkovy, jeho choť se připravila a byl jí dán zářivě čistý kment, aby se jím oděla." Tím kmentem jsou spravedlivé skutky svatých.*

To je důvod i pro nás, abychom se před Božím Synem skláněli, vzdávali mu poctu a žili jemu ke cti a chvále!

Syn je věčný! (v. 10-13)

10 A: ,Ty, Pane, jsi na počátku založil zemi a nebesa jsou dílem tvých rukou. 11 Ona pomínou, ty však zůstáváš; všechna jako roucho zestárnou 12 a jako plášť je svineš, jako roucho budou i proměněna. Ty však jsi stále tentýž a tvá léta nepomínou.‘ 13 A kterému z andělů kdy řekl: ,Sed’ po mé pravici, dokud nepoložím tvé nepřátele za podnož tvých nohou’?

A máme před sebou další citát z knihy Žalmů, ze Žalmu 102,26-28:

Dávno jsi založil zemi, i nebesa jsou dílo tvých rukou. Ta zaniknou, a ty budeš trvat, všechno zvetší jako roucho, vyměníš je jako šat a vše se změní. Ale ty jsi stále týž a bez konce jsou tvoje léta. Na to reagoval i prorok Izajáš, který podobně píše (Iz 34,4): Rozkladu propadne všechn nebeský zástup: nebesa se svinou jako kniha a všechn jejich zástup bude padat, jako opadává listí z vinné révy a padavče z fíkovníku.

A realizace? Ta je popsána ve Zj 6,14: *Nebesa zmizela, jako když se zavře kniha a žádná hora a žádný ostrov nezůstaly na svém místě. Nebe a země pomínou, ale Boží Syn zůstává na věky!*

I ten další citát je opět z knihy Žalmů – z mesiánského Žalmu 110,1: *Výrok Hospodinův mému pánu: "Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám."* A že je Boží Syn věčný, dotvrzuje i Boží přísaha v tomto Žalmu: *Hospodin přísahal a nebude žet: Ty jsi kněz navěky* podle Malkisedekova řádu (v. 4). Boží Syn – Ježíš Kristus je věčný Bůh. Jsme si toho vědomi? Před ním jednou staneme, aby-

chom vzali odměnu, anebo utrpěli škodu. Je velmi dobré připomenout si závěr slov Pána Ježíše v Kázání na hoře, kde se hovoří o dvou mužích, kteří stavěli svůj dům – buď na skále, anebo na písku. Co je tou skalou? Když Boží slovo slyšíme a plníme je! Nezapomínejme na to!

Služební duchové pro zachráněné (v. 14)

14 Což nejsou oni všichni služební duchové, posílání k službě kvůli těm, kdo mají dostat do dědictví záchranu?

Není to úžasné sdělení? Všichni andělé, ať už v jakékoliv podobě, jsou služební duchové, které Pán Bůh posílá, aby posloužili těm, kdo jsou zachráněni? To může mít nejružnější podobu, někdy i zcela mimořádnou. V době po návratu z nemocnice, kdy jsem byl vážně nemocný, jsem v noci nemohl vstát v posteli, abych si došel na toaletu, kam jsem potřeboval jít. A tu najednou vedle mé postele stál muž, mně neznámý, který mi připomínal zřízence v nemocnici, kteří sloužili imobilním pacientům. Ten mne pozvedl a vedl mne u nás doma na toaletu. Cestou mi říkal, na co si mám dát pozor, abych nezakopl. Vyznal se u nás doma, jako by tu byl vždycky. Dovedl mne až na toaletu. A když jsem svou potřebu vykonal, najednou zmizel, už tu nebyl. A už ho nebylo třeba. Do ložnice a do své postele jsem se dostal normálně. Možná řeknete – halucinace chorého člověka. Ale bylo to tak živé, že na to nemohu zapomenout a je to pro mne Boží zásah. Podobně to přece prožíval také Petr ve vězení – také si myslel, že má vidění, ale pomocí anděla se dostal na svobodu. A pak anděl náhle beze stopy zmizel!

Jak velice nás má Pán Bůh rád – že nám v naší bezmoci posílá služebníky, kteří nám pomohou! Jakýmkoliv způsobem, třeba tak, že v okamžiku nouze zde je člověk, který nám pomůže. Nejen, že nám jeho Syn vydobyl spásu, ale provází nás i naším pozemským životem! Buďme mu za to vděční!

Židům 2

Nedat se strhnout

V 1. kapitole jsme si řekli, že Bůh k nám mluví v dnešní době prostřednictvím svého Syna, Pána Ježíše Krista. A že jeho řeč je zaměřena k našemu dobru, k naší záchraně jak pro věčnost, tak i k tomu, abychom zde na zemi vedli život podobný jemu. Tato kapitola na to navazuje a ukazuje nám, že se nemáme nechat strhnout proudem. Většina lidí totiž Boží řeč nebere vážně – zlehčuje ji a ignoruje Boží vůli. Jde o to, abychom byli jako živé ryby, třeba lososi, kteří táhnou proti proudu, aby se dostali k pramenům, odkud pocházejí. I zde je zcela dominantní postavou Boží Syn, Pán Ježíš, ostatně jako v celém dopise Židům. Co nám tato kapitola prozrazuje?

- Proč je důležité nenechat se strhnout (v. 1-4)
- Boží Syn musel projít utrpením (v. 5-8)
- Co pro nás znamená jeho ponížení (v. 9-16)
- Velekněz ve všem podobný nám lidem (v. 17-18)

Proč je důležité nenechat se strhnout (v. 1-4)

Proud strhává

I Proto musíme věnovat mnohem větší pozornost tomu, co jsme slyšeli, abychom nebyli strženi proudem.

Procházeli jste už někdy horskou říčkou, kde je silný proud? Musíte si dávat velký pozor, protože stačí stoupnout na kluzký kámen a už vás voda porazí a v nejlepším případě se vymácháte. Ale horší je to při

záplavách, které vidáme ve zprávách v televizi. Silný proud unáší vše, co je v cestě: popelnice, nábytek, ale dokonce i automobily. A je zde reálné nebezpečí smrti. To, co platí v našem pozemském životě, platí o to víc v životě víry. Pán Bůh mluví k lidem. Touží po tom, aby před hrozícím nebezpečím byli uchráněni, jenže lidé většinou, jak to bývá i při těch záplavách, toto varování neberou vážně a myslí si, že se buď zachrání sami, anebo že to nebude tak zlé. Proud doby je reálné nebezpečí.

Jak je tomu s námi? Bereme Boží řeč k nám lidem (ať už je pronesena jakýmkoliv způsobem) vážně? Věnujeme jí pozornost, kterou si určitě zaslouží, protože je zaměřena především pro naše dobro? Anebo si necháme proklouznout zprávu o naší záchraně a Boží pomoci na cestě víry mezi prsty? Byla by to věčná škoda, které bychom pak pozdě litovali.

Ignorování nese vážné důsledky (v. 2-4)

2 Neboť jestliže slovo, které bylo řečeno skrze anděly, bylo pevné a každé přestoupení a každá neposlušnost došly spravedlivé odplaty, 3 jak unikneme my, zanedbáme-li tak velikou záchranu, která má svůj původ v tom, co říkal Pán, a byla nám potvrzena těmi, kteří to slyšeli, 4 za Božího spoludosvědčování znameními a divy, rozmanitými projevy moci a udělováním Ducha Svatého podle jeho vůle?

To, co Bůh řekne, platí. Ignorovat anebo bagatelizovat Boží slovo se sebou nese důsledky. Musíme jít mnohdy proti proudu, který vše unáší. Ale nechat se strhnout proudem není jen nějaké neškodné „vymáčení“ se, ale nese se sebou fatální následky, kterým neunikneme. Vždyť Pánu Bohu jde o naši záchranu. A Bůh udělal pro to všechno: Je zde jeho Slovo, které si můžeme v naší zemi svobodně a kdykoliv číst, anebo ho poslouchat. Naše doba má spoustu mediálních možností, kdy je dostupné každému, kdo je chce slyšet. Bibli je možno si kdekoli zakoupit, anebo ji číst či poslouchat on-line na různých webových

stránkách. Pán Bůh se postaral také o to, aby zvěst evangelia se potvrzovala i prostřednictvím dalších věřících. Navíc to mnohdy Pán potvrzuje sám různými znameními a divy a také svým Duchem svatým.

Pamatujme na to, že za slyšenou zvěst neseme odpovědnost. Je to varování a výstraha, kterou není radno ignorovat, stejně jako se nevyplatí ignorovat červené světlo na křižovatce anebo na železničním přejezdu. Je to na nás, na mně a na tobě, jak se k tomu postavíme. Kéž jsme těmi, kdo berou Boží slovo vážně!

Boží Syn musel projít utrpením (v. 5-8)

5 Bůh nepodřídil andělům budoucí svět, o kterém mluvíme. 6 Kdosi někde slavnostně dosvědčil: „Co je člověk, že na něj pamatuješ, nebo syn člověka, že jej navštívuješ? 7 Nakrátko jsi ho postavil níže než anděly, slávou a ctí jsi ho ověnčil a ustanovil jsi ho nad dílem svých rukou. 8 Všechno jsi poddal pod jeho nohy.“ Tím tedy, že mu poddal všechno, neponechal nic, co by mu nebylo poddáno. Nyní však ještě nevidíme, že je mu všechno poddáno.

List Židům má na mysli předně budoucí svět – to, k čemu směřujeme. Ten není podřízen andělům, (kteří jsou služební duchové), ale tomu, který o sobě často mluvil jako o „synu člověka“. Ale to nebylo zadarmo. Znamenalo to zřeknout se své slávy, kterou měl u svého Otce. To vyjadřuje starozákonní citát ze Ž 8,5-8. Ten může být vztahován jak na člověka jako takového, na korunu Božího stvoření, ale také podle pisatele listu Židům se vztahuje i na „Syna člověka“ – Pána Ježíše Krista. Když se v Betlémě narodil, stal se člověkem se vším všudy – i s našimi slabostmi: měl hlad i žízeň, cítil bolest i obavy – byl dočasně nižší než andělé. Musel projít tímto obdobím, aby nás nakonec vykoupil svou smrtí na kříži. Poté Pán Bůh vše poddal pod jeho nohy. Zatím to svými fyzickými očima ještě nevidíme. Ale je to skutečnost. Názorně se to odráží v Novém zákoně ve Fp 2,6-11

Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí - a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.

Dnes se stále ještě setkáváme s tím, že lidé se Pánu Ježíši posmívají, považují ho za blázna nebo idealistického snílka, apod. Ale přijde doba, že se před ním bude muset sklonit každé koleno a každý jazyk bude muset vyznat, že Ježíš Kristus je Pán všeho.

V jaké kategorii lidí jsme my? Skláníme se již dnes před ním jako před svým Pánem a Zachráncem a chceme mu vzdávat z upřímného srdce poctu a čest, kterou si zaslouží? Anebo patříme k té druhé skupině? Na tom záleží naše celá věčnost!

Co pro nás znamená jeho ponížení (v. 9-16)

Za utrpením následuje sláva (v. 9 a 10)

9 Avšak toho, který byl nakrátko postaven níže než andělé, Ježíše, vidíme pro utrpení smrti ověnčeného slávou a ctí; tak z milosti Boží za každého okusil smrti. 10 Slušelo se totiž na toho, pro něhož je všechno a skrze něhož je všechno, když mnoho synů přivedl do slávy, aby skrze utrpení učinil dokonalým původce jejich záchrany.

Jak už vyplývá z předchozího textu a jeho realizace, uvedené ve Fp 2,6-11, potupnou smrtí na kříži dílo Pána Ježíše nekončí. Po třech dnech vstává z mrtvých, je zde ještě 40 dní se svými učedníky, a pak vystupuje na nebesa (viz Sk 1,2-11).

V čem spočívá Ježíšova sláva? Právě v tom, že svým utrpením a smrtí přivedl do slávy *mnoho synů*. Tím, že věrně a do důsledku dobrovolně

splnil vůli Otcovu pro záchranu lidí, dosáhl slávy, která není s ničím srovnatelná. Vidíme ji např. ve chvíli, kdy zabítý Beránek stanul před Božím trůnem, aby převzal z jeho rukou zapečetěný svitek, který nikdo nemohl přechíst. Čteme o tom ve Zj 5,5-14:

„Hle, zvítězil lev z pokolení Judova, potomek Davidův; on otevře tu knihu sedmkrát zapečetěnou.“ Vtom jsem spatřil, že uprostřed mezi trůnem a těmi čtyřmi bytostmi a starci stojí Beránek, ten obětovaný; měl sedm rohů a sedm očí, což je sedmero duchů Božích vyslaných do celého světa. Přistoupil k tomu, který sedí na trůnu, a přijal knihu z jeho pravice. A když tu knihu uchopil, čtyři bytosti a čtyřiaadvacet starců padlo na kolena před Beránkem; každý měl loutnu a zlatou nádobu naplněnou vůní kadidla, což jsou modlitby Božího lidu. A zpívali novou píseň: "Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeti, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras a učinil je královským kněžstvem našeho Boha; a ujmou se vlády nad zemí." A viděl jsem, jak kolem trůnu a těch bytostí i starců stojí množství andělů - bylo jich na tisíce a na statisíce; slyšel jsem je mocným hlasem volat: "Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení." A všechno stvoření na nebi, na zemi, pod zemí i v moři, všechno, co v nich jest, slyšel jsem volat: "Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!" A ty čtyři bytosti řekly: "Amen"; starci padli na kolena a klaněli se.

Dovedete si představit větší slávu? Já ne! Ale i my můžeme zpívat oslavnou píseň:

 Beránek je hoden chval, že se za nás v oběť dal,
 nad námi se smíloval, smíloval!
 Vděčně chvalme Pána z večera i z rána,
 Vděčně chvalme Pána, chvalme jej!

Oslavený Pán myslí na nás! (v. 11-16)

11 Neboť ten, který posvěcuje, i ti, kdo jsou posvěcováni, jsou všichni z jednoho. Z toho důvodu se nestydí nazývat je bratry, 12 když říká: ‚Budu zvěstovat tvé jméno svým bratrům, uprostřed shromáždění tě budu opěvovat.‘ 13 A opět: ‚Já mu budu důvěřovat;‘ a opět: ‚Hle, já a děti, které mi dal Bůh.‘ 14 Protože děti mají účast na krvi a těle, podobně i on se jich stal účastným, aby skrze smrt zahladil toho, kdo má vládu nad smrtí, totiž Ďábla, 15 a osvobodil ty, kteří byli strachem ze smrti drženi po celý život v otroctví. 16 Je přece jasné, že se neujímá andělů, ale ujímá se semene Abrahamova.

Všem lidem dělá dobře, když je druzí oslavují a považují je za svůj vzor! Ale mnohdy jde o čirý narcismus, kdy lidé dělají vše pro to, aby je jiní oslavovali. Tak tomu ale v případě Pána Ježíše nebylo! Byl zcela jiný! Ve svém ponížení i ve své slávě vždy myslel především na druhé, kterým přišel sloužit. A to je opravdový důvod ke skutečnému upřímnému uctívání. Dovedete si to vůbec představit: Ježíš, Pán vši slávy, se nestydí nás hříšné lidi nazývat svými bratry? A autor listu Židům zase cituje řadu starozákonních předpovědí. Jedním z nich je opět mesiánský Žalm 22, který popisuje trpícího Mesiáše. Tam právě trpící Mesiáš říká uvedená slova: *O tvém jménu budu vyprávět svým bratrům, ve shromáždění tě budu chválit.* Dále cituje Iz 8,17.18 v překladu LXX: *s nadějí budu na něho čekat. Hle, já a děti, které mi dal Hospodin.*

V čem je spoluúčast Pána Ježíše s lidmi? Právě proto, že cítil sounáležitost s námi lidmi, jako s těmi, kteří mají společné tělo a krev, položil za ně svůj život, aby svou smrtí zahladil toho, kdo má vládu nad smrtí, totiž Ďábla, a osvobodil ty, kteří byli strachem ze smrti drženi po celý život v otroctví. Není to i náš případ? Tu nešlo o anděly, ale o děti Abrahamovy – a to se týká i nás, nejen Židů. Vždyť Písmo jasně uvádí Boží zaslíbení dané Abrahamovi: *"Já jsem! A toto je má smlouva s tebou: Staneš se praotcem hlučícího davu pronárodů. Nebudeš se už nazývat Abram; tvé jméno bude Abraham. Určil jsem tě za otce hlučícího davu*

pronárodů. Převeľice tě rozplodím a učiním z tebe pronárody, i králové z tebe vzejdou. Smlouvu mezi sebou a tebou i tvým potomstvem ve všech pokoleních činím totiž smlouvou věčnou, že budu Bohem tobě i tvému potomstvu“ (1M 17,4-7). Není to důvod k trvalé vděčnosti našemu Pánu za to, co pro nás učinil? Nemá náš život podle toho vypadat?

Velekněz ve všem podobný nám lidem (v. 17-18)

17 A tedy musel být ve všem učiněn podobný bratrům, aby se stal milosrdným a věrným veleknězem v Božích věcech, k usmíření hříchů lidu. 18 Protože sám vytrpěl pokušení, může pomoci těm, kteří jsou pokoušeni.

Jako lidé prožíváme různé těžké situace, třeba ztrátu někoho blízkého, ztrátu zaměstnání, úraz, dnes třeba různé projevy šikany nebo další těžké chvíle. Chceme-li někomu pomoci, pak je pomoc často přijímána se skepsí. „Vám se to dobře říká, ale vy jste v pohodě. Kdybyste byl v mé situaci... pak byste to viděl jinak!“ Zcela jinak se přijímá rada a pomoc od někoho, kdo sám prošel nebo prochází podobnou situací. Pak důvěra roste, protože postižený ví, že jeho protějšek opravdu ví, o čem je řeč. Nejlepší a nejdůvěryhodnější pomoci jsou lidé, kteří sami prošli podobnou situací. To vědí dobře např. lidé, kteří si prošli peklem nejrůznějších závislostí.

To byla situace i v otázkách víry. Pán Ježíš musel říci o zákonících a farizejích, kteří se posadili na stolicí Mojžíšově: *Svazují těžká břemena a nakládají je lidem na ramena, ale sami se jich nechtějí dotknout ani prstem* (Mt 23,4). Měli různé teologické výklady v různých situacích, ale sami se tím neřídili a lidem ani v nejmenším nepomohli nést jejich břemena. Jejich výklady byly jen čirá teorie. Pán Ježíš ale jako milosrdný a věrný velekněz, kterému jde vždy o jeho lid, byl sám vždycky příkladem. To, co říkal, také bylo jeho životním stylem. A podobně se máme chovat i my vůči našim bližním. Kéž nám Pán k tomu dodá odvahu i sílu.

Židům 3

Větší než Mojžíš

Tato kapitola nám ukazuje Pána Ježíše jako „lepšího apoštola“. Je větší než Mojžíš, kterého si Židé velmi vážili a ctili ho. Dodnes je „Tóra“ nejpodstatnější částí Písem Starého zákona pro všechny Židy. Kapitola poukazuje na věrnost obou těchto „apoštolů“ (Význam tohoto slova je „posel“) jako jejich základní rys. Přesto je mezi nimi obrovský rozdíl: asi jako mezi stavitelem a jeho dílem, stavbou, včetně jejího realizátora. Navíc je zásadní skutečnost: Mojžíš je služebník, Ježíš je majitel, Syn, kterému to vše patří. Přesto je zde pro všechny křesťany (ať ze Židů či pohanů) ve všech dobách nebezpečí, na které tato kapitola upozorňuje: nebezpečí nevěry, zatvrzení srdce.

Obsah kapitoly:

- Na koho se dívat (v. 1 a 2)
- Ježíš je větší než Mojžíš (v. 3-6)
- Nebezpečí srdce zatvrzelého nevěrou (v. 7-11)
- Preventivní vzájemné povzbuzování (v. 12-14)
- Důsledky nevěry (v. 15-19)

Na koho se dívat (v. 1 a 2)

1 Proto, svatí bratři, účastníci nebeského povolání, pohled'te na apoštola a velekněze našeho vyznání, Ježíše, 2 který je věrný tomu, kdo ho ustanovil, jako i Mojžíš byl věrný v celém jeho domě.

Je všeobecně známou skutečností, že lidé se ve svém rozhodování a jednání řídí svými životními vzory, ať už to jsou zpěváci, sportovci, motorkáři, politici či jiné celebrity. Oblékají se jako oni, češou se jako oni, napodobují jejich gesta, sledují neustále jejich projevy na sociálních sítích a projevují jim freneticky svou přízeň zejména při jejich vystoupeních. Je to v naší lidské přirozenosti, že hledáme vzory. To samo o sobě není špatné – jde jen o to, jaké vzory sledujeme, protože některé jsou vysloveně negativní a toxické.

My jako bratři (a samozřejmě i sestry) nebeského povolání, se máme dívat především a v první řadě *na apoštola a velekněze našeho vyznání Ježíše*. A to předně proto, že je věrný tomu, kdo ho ustanovil za apoštola (tzn. posla), tedy jak Pán Ježíš sám vyznává, svého nebeského Otce. Pro věřící Židy je tu připomenutí, že Pán Ježíš je stejně věrný jako byl věrný Mojžíš, který byl pro ně tou nejvyšší autoritou. Je zde zdůrazněno to, že Pán Ježíš je „**posel**“, který nám přináší záchranu a spásu. Jeho poselství je poselstvím naděje pro všechny bezmocné a ztracené lidi, pro všechny ty, kteří cítí, že je dostihly jejich prohřešky, jejich zlé činy, pro které by před svatým a spravedlivým Bohem nemohli obstát.

Ale Pán Ježíš je víc než jen pouhý zvěstovatel naděje záchranu. On je zároveň **velekněz**, který přinesl právoplatnou oběť pro to, aby nám Bůh mohl odpustit naše přestoupení. *Vždyť i Kristus dal svůj život **jednou provždy** za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrcen v těle, ale obživen Duchem (1Pt 3,18).*

Ježíš je větší než Mojžíš (v. 3-6)

3 Ježíš je však hoden větší slávy než Mojžíš, tak jako stavitel domu má větší čest nežli dům sám. 4 Neboť každý dům někdo staví; a ten, kdo postavil všechno, je Bůh. 5 A Mojžíš byl věrný v celém jeho domě jako služebník, aby dosvědčil to, co mělo být pověděno. 6 Ale Kristus jako Syn je nad jeho domem. Jeho domem jsme my, zachováme-li si až do konce pevnou důvěru a chloubu naděje.

Při svých cestách po naší vlasti i v zahraničí často obdivujeme různé historické, ale i novověké stavby. Jejich smělá konstrukce, jejich nádherná krása, ať už jsou to stavby románské, gotické, renezanční, barokní či novodobé. Rádi si je fotografujeme, abychom si je mohli doma znovu prohlédnout. Mnozí lidé mají také rádi „toulavou kameru“, která právě podobné památky přibližuje. Ale mnohým z nás vůbec nic neříkají jména jako Kryštof Dientzenhofer, Petr Parléř, Jan Blažej Santini, Josef Pleskot, Adolf Loos, Ludwig Miese van der Rohe, Leopold Bauer, Jan Kotěra, Dušan Jurkovič, Jože Plečnik, Jan Kaplický... Mnozí o nich nic nevědí – a přece to byli oni, kteří tu architektonickou krásu vytvořili.

Pisatel listu Židům srovnává podobným způsobem Mojžíše a Ježíše. Všichni Židé obdivovali a obdivují to, co znamená Mojžíš nejen pro jejich národ, ale pro celý svět. Mojžíš byl věrný, ale byl to *služebník*, vykonávající to, co mu bylo nařízeno, ať už to byl zákon, či stánek úmluvy, který nechal postavit (podle nebeského vzoru). Kdežto Kristus jako Syn je projektantem, investorem, majitelem celé té stavby, na jehož základě byla vybudována. Kdo je větší? Posuďte sami.

To, co je pro nás velmi důležité, je to, co je ve verši 6: *Jeho domem jsme my, zachováme-li si až do konce pevnou důvěru a chloubu naděje*. Dovedete si to představit? Jsme úžasná nádherná stavba. Zatím to ještě není moc vidět, protože se na ní stále pracuje. Je obestavěna lešením a zakryta ochrannou plachtou – ale jednou se zaskví v plné nádheře. Je zde ovšem předpoklad, který je třeba splnit: *zachováme-li si až do konce pevnou důvěru a chloubu naděje*.

Nebezpečí srdce zatvrzelého nevěrou (v. 7-11)

7 Proto, jak praví Duch svatý: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas,
8 nezatvrzujte svá srdce jako při onom rozhořčení ve dni
pokušení v pustině, 9 kdy mě pokoušeli vaši otcové tím, že mě
zkoušeli, a viděli mé skutky 10 po čtyřicet let. Proto jsem se na
toto pokolení rozhněval a řekl jsem: Stále bloudí srdcem; oni

nepoznali mé cesty. 11 Jak jsem přísahal ve svém hněvu: Jistě nevejdou do mého odpočinutí. ‘

Opět se zde objevuje citát ze SZ – ze Ž 95,7-11, což je odezva žalmistova na událost, popisovanou při vzpouře po návratu zvědů ze zaslíbené země (viz 4M 14,21-23). Zvědové z 12 izraelských kmenů prozkoumali zaslíbenou zemi, přinesli dokonce důkazy toho, jak je úrodná, ale zošklivili tuto zemi Izraelcům tím, že nemají šanci bojovat s původním obyvatelstvem, mezi nimiž byli synové Anákovi, což byli obři, a to přes to, že Pán Bůh je až dosud mocně provedl přes všechny překážky, které cestou měli. Výsledkem toho bylo, že žádný z nich (s výjimkou Jozue a Káleba, kteří důvěřovali Bohu a povzbuzovali lid k odvaze jít dál v očekávání Boží pomoci) do zaslíbené země nevstoupili.

To, co je zde řečeno o putování Izraele pouští, platí v plné míře i dnes pro nás. Protože lidské srdce je takové, že si představuje, že vše musí jít hladce. A jsou-li překážky, pak buď resignuje, anebo, což je ještě horší, se ve své nevěře chce vrátit zpět do situace, kdy bylo jako tenkrát v Egyptě „bezpečí“, kde nemuseli bojovat a stačilo jen konat svou otrockou službu, držet „hubu a krok“ a mít to své jisté. Nesetkáváme se s těmito tendencemi i dnes v církvi? Nehrozí nebezpečí nevěry i nám dnes? Kéž proto si vezmeme k srdci slova našeho textu: *Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce.* Je to smrtelně nebezpečné. Boží soud je neúprosný: *Jistě nevejdou do mého odpočinutí.*

Preventivní vzájemné povzbuzování (v. 12-14)

12 Hled'te, bratři, aby snad v někom z vás nebylo zlé a nevěrné srdce, takže by odpadl od živého Boha, 13 a proto se navzájem napomínejte každý den, dokud se říká Dnes, aby nikdo z vás nebyl zatvrzen klamem hříchu. 14 Vždyť jsme se stali účastníky Krista, pokud ten původ jistoty zachováme pevný až do konce.

V naší zemi se v současné době šíří různé epidemie – ať jsou to nejruznější varianty covidu, chřipka či žloutenka typu A. Jsou to nebezpečné,

a pro řadu postižených dokonce smrtelné nemoci. Netýká se to jen lidí, platí to např. i o ptačí chřipce, prasečím moru apod. Proto se provádí nejrůznější preventivní opatření – jako je desinfekce, nošení ochranných roušek, zamezení styku s nakaženými či očkování. V životě víry je to naprosto stejné!

Předchozí text se nám může zdát být velmi tvrdý – a důsledky nevěry opravdu jsou tvrdé a fatální. Pisatel listu však má lidi rád a stejně jako Pánu Bohu mu na nich velmi záleží. Proto sází na prevenci. Jaká to jsou preventivní opatření? Nejprve jde o **osobní „duchovní hygienu“** – máme dbát na své srdce, aby bylo v pořádku, ne zlé a nevěrné. Potřebujeme je neustále sledovat, zda naše srdce je upřímně zaměřené na Pána Boha, zda s ním máme trvalý a nerušený vztah. A pak jde o **vzájemné každodenní povzbuzování**, aby *nikdo... nebyl zatvrzen klamem hříchu*. Náš i Boží nepřítel se snaží všemi způsoby vyhrožovat, slibovat nespílitelné – lákat a podvádět, jen abychom nebyli použitelní jako Kristovi svědkové. Toto povzbuzování (a někdy i napomínání) je třeba – vždyť jsme se stali účastníky Krista a jeho účastníky v „apoštolství“ – tedy v šíření zvěsti evangelia, je účinné jen tehdy, *pokud ten původ jistoty zachováme pevný až do konce*.

Důsledky nevěry (v. 15-19)

15 Když se říká: ‚Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce jako při onom rozhořčení‘, 16 kdo jsou ti, kteří slyšeli a způsobili rozhořčení? Což to nebyli všichni ti, kdo vyšli z Egypta skrze Mojžíše? 17 Na koho se hněval čtyřicet let? Zdali ne na ty, kteří zhřešili a jejichž mrtvoly padly v pustině? 18 A komu přísahal, že nevejdou do jeho odpočínutí, ne-li těm, kteří neposlechli? 19 I vidíme, že nemohli vejít pro nevěru.

Důsledky nevěry jsou fatálně hrozné. Vyplývá to z popisu cesty Izraele pouští. Verdikt, že *nevejdou do jeho odpočínutí* se netýkal totiž pouze těch desíti zvěďů, kteří nevěřili a zhaněli zaslíbenou zemi celému

národu. Ti zemřeli poměrně velmi brzy poté. Ale přečtěme si, co se týkalo reptajícího národa:

Výřid' jim: Jakože jsem živ, je výrok Hospodinův, naložím s vámi tak, jak jste si o to říkali. Na této poušti padnou vaše mrtvá těla, vás všech povolaných do služby, kolik je vás všech od dvacetiletých výše, kdo jste proti mně reptali. Věru že nevezdete do země kromě Káleba, syna Jefunova, a Jozua, syna Núnova, ačkoliv jsem pozvedl ruku k přísaze, že v ní budete přebývat. Ale vaše děti, o nichž jste tvrdili, že se stanou kořistí, do ní uvedu, takže poznají zemi, kterou jste zavrhlí. Avšak vy, vaše mrtvá těla padnou na této poušti a vaši synové budou pastevci na poušti po čtyřicet let. Ponesou následky vašeho smilstva, dokud vaše mrtvá těla nebudou do jednoho ležet na poušti (4M 14,28-33).

Hrozná! Celá jedna generace, která vyšla z Egypta, se do zaslíbené země nedostala! Pro svou nevěru! Tito lidé neměli výmluvy. Nevěřili ne proto, že by o Božích činech neslyšeli či nevěděli, ale právě proto, že to byla nevěra vědomá, cílená. Byli svědky všech Božích mocných činů až do této chvíle, ale odmítli vědomě a cíleně věřit. A to je spravedlivý důvod k Božímu soudu. Odmítnout jeho pomoc, jeho ochranu a péči se nevyplácí. Ani dnes. Jak je tomu s tebou, milý čtenáři? Patříš k těm, kteří hledají Boží vůli, anebo jsi tím, kdo ji vědomě odmítá? Na tom se rozhoduje o tvé věčnosti! Kéž Ti dá Pán Bůh milost správně se rozhodnout.

Židům 4

Větší než vše ostatní, lepší kněz

V této kapitole vidíme, že Pán Ježíš je větší než vůbec vše ostatní. V závěru kapitoly pak začíná delší úsek listu Židům, kde je nám ukázán jako „lepší kněz“. Text začíná výzvou k oprávněné obavě, kterou máme mít. Následuje pasáž o „dni odpočinku“, nejen toho, který nám Pán zanechal po dobu naší pozemské pouti, ale o tom, který nás čeká po dokončení našeho pozemského boje. O to máme usilovat, abychom opravdu vešli a autor opakuje nebezpečí nechat se strhnout nevěrou.

Od verše 14 následuje poměrně dlouhý úsek listu, který nám až do 7,28 ukazuje Pána Ježíše jako toho „lepšího velekněze“ podle řádu Melchisedechova.

Co vše v této kapitole najdeme?

- Nepromeškat odpočínutí (v. 1)
- Bohem ustanovený den odpočínutí (v. 2-4)
- Věčné odpočínutí (v. 5-10)
- Náš podíl na něm (v. 11)
- Boha nelze oklamat (v. 12-13)
- K lepšímu veleknězi lze přijít s důvěrou (v. 14-16)

Nepromeškat odpočínutí (v. 1)

1 Stále platí zaslíbení pro vstup do jeho odpočínutí, bojme se tedy, aby se snad neukázalo, že někdo z vás je promeškal.

Dne 29. 11. 2025 byl na Pražském hradě den otevřených dveří. Byl o něj velký zájem – v ten den si zdarma prohlédlo jeho prostory včetně chrámu svatého Víta či Zlaté uličky 9784 lidí. Zájemců bylo ještě víc, ale technické možnosti více lidí dovnitř nepustily. Ti, kteří se opozdili, už se dovnitř nedostali. Promeškali příležitost dostat se včas dovnitř.

Náš text nás upozorňuje na obdobnou situaci v duchovní oblasti. Tím odpočínutím Bible chápe budoucí odpočínutí, dobu po ukončení naší pozemské pouti, ve slávě u nebeského Otce v příbytcích, které nám tam připravuje náš Pán. *V domě mého Otce jsou mnohé příbytky... vám jdu připravit místo. A odejdu-li a připravím vám místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já* (J 14,2-3). Tato možnost je otevřená pro všechny lidi, nejen pro 12 Ježíšových učedníků u Poslední večeře. Pán Ježíš přece říkal: *Pojďte ke mně všichni, kteří těžce pracujete a jste přetíženi, a já vám dám odpočinek* (Mt 11,28). Ale tato výzva je časově omezená. Proto Bible vyzývá: *Hle, nyní je nanejvýš vítaný čas, hle, nyní je den záchrany* (2Ko 6,2). Proto také ty výzvy ve 3. kapitole, abychom dnes, uslyšíme-li jeho hlas, nezatvrzovali svá srdce.

Problémem dnešní doby je prokrastinace – odkládání rozhodnutí a jednání na jindy. Ale to může být tragické. Zde nejde o nějaký chvilkový zážitek, ale o celou věčnost, kde ji budeme trávit. Pokud ještě nejsi Božím dítětem, pak je nejvyšší čas využít Boží nabídku. Ta jednou skončí a pak bude pozdě!

Bohem ustanovený den odpočínutí (v. 2-4)

2 Vždyť také nám byla oznámena radostná zvěst, stejně jako i jim. Slovo zvěsti jim však neprospělo, protože nebyli spojeni vírou s těmi, kteří slyšeli. 3 Neboť do odpočínutí vcházíme my, kteří jsme uvěřili, jak řekl: ‚Jak jsem přísahal ve svém hněvu: Nevejdou do mého odpočínutí,‘ ačkoliv to dílo bylo od založení světa hotovo. 4 Neboť kdesi řekl o sedmém dni takto: ‚I odpočinul Bůh sedmého dne od všeho svého díla.‘

Věčné odpočinutí v nebesích je skutečností jen pro ty, kdo této radostné zvěsti uvěří. To znamená, že z ní vyvodí důsledky pro svůj život a předají ho do rukou svého Spasitele a nechají se jím v tomto pozemském životě vést a dělají to, co si přeje On. Jinak nám neprospěje, stejně jako kdysi Izraelcům při putování pouští do zaslíbené země. Toto dílo podle našeho textu je hotovo od založení světa.

Slovo o odpočinutí ale můžeme vztáhnout i na náš pozemský život. Na počátku knihy Genesis čteme právě citovaná slova: *Sedmého dne Bůh dokončil své dílo, které konal, a sedmého dne přestal s veškerým svým dílem, které konal* (1M 2,2). To se pak projevilo v Desateru přikázání, kde je řečeno, že člověk nemá pracovat, ale má si odpočinout on i vše, co mu patří (viz 2M 20,9-11; 5M 5,12-15). Pro Židy to v době zákona bylo závazné ustanovení, které ale stejně obcházel. Konec platnosti příkazu „svěcení soboty“ udělal Pán Ježíš svým prohlášením: *Oč je člověk cennější než ovce! Proto je dovoleno v sobotu činit dobře* (Mt 12,12). *A řekl jim: „Sobota byla učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu“* (Mk 2,27). I my musíme dnes zajistit chod lidské společnosti. Dovedete si představit, že by v sobotu nefungovala lékařská služba, dopravní prostředky, v zimě kotelný apod.? To vše spadá do kategorie „činění dobra“. Jde jen o to, aby den odpočinku, který nám Pán daroval jako požehnání, jsme nezneužívali k získání hmotných statků nad rámec toho, co si vyděláme svou prací během pracovního týdne.

Věčné odpočinutí (v. 5-10)

5 A zde zase: *„Nevejdou do mého odpočinutí.“* 6 Protože tedy zůstává možnost, aby někteří do něho vešli, a protože ti, kterým to bylo dříve zvěstováno, nevešli pro neposlušnost, 7 opět určuje jeden den, Dnes, když v Davidovi po tak dlouhém čase říká, jak je předpověděno: *„Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce.“* 8 Kdyby je totiž Jozue uvedl do odpočinutí, nemluvil

by o jiném, pozdějším dni. 9 A tak zůstává sobotní odpočínutí Božímu lidu. 10 Kdo totiž vešel do jeho odpočínutí, ten také odpočinul od svého díla, tak jako Bůh od svého.

Autor listu Židům se opět vrací k „věčnému Božímu odpočínutí“. Připomíná čtenářům, že to, co bylo ve SZ napsáno o putování Izraele do zaslíbené země, je příkladem a napomenutím pro nás v současnosti, abychom neopakovali stejné chyby. Je to důležité. Br. Kořínek kdysi říkával: „Historie nás učí, že nás ničemu nenaučí!“ Lidé opakují stále stejné chyby, nedokázali se z minulosti poučit. Platí to pro politiky, platí to pro ekonomy, a platí to stejně i pro křesťany. V Novém zákoně to máme několikrát potvrzeno. V Ř 1,18-25 čteme:

*Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu. Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné, Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. Poznali Boha, ale nevzdali mu čest jako Bohu ani mu nebyli vděční, nýbrž jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě. Tvrdí, že jsou moudří, ale upadli v bláznovství: zaměnili slávu nepomíjitelného Boha za zobrazení podoby pomíjitelného člověka, ano i ptáků a čtvernožců a plazů. **Proto je Bůh nechal na pospas nečistým vášním** jejich srdcí, takže zneuctívají svá vlastní těla; vyměnili Boží pravdu za lež a klanějí se a slouží tvorstvu místo Stvořiteli.*

Nejsou tato slova jako by přímo vystřižená z dnešní doby, připomeneme-li si vedení dnešních válek nebo genderové šílenství naší doby, kdy lidé opravdu upadli do bláznovství. A tak Pán Bůh mlčí a nechá je vymáchat se v jejich zvrhlých nápadech. Nezapomínejme na to, že zatvrzelé srdce a vědomá nevěra a odmítnutí Boha za sebou táhnou Boží soud. Takoví lidé se do Božího odpočínutí nikdy nedostanou! Jak je tomu s tebou, milý čtenáři?

Náš podíl na Božím odpočinutí (v. 11)

11 Pospěšme si tedy vejít do onoho odpočinutí, aby nikdo nepadl podle stejného příkladu neposlušnosti.

To zmíněné Boží věčné odpočinutí, které je připraveno už dříve, než vznikla naše Země, je Boží dílo, na kterém my nemůžeme nic změnit. Ale přece je tu něco, k čemu nás Boží slovo vybízí – a to je výzva, abychom neotáleli se vstupem do něho. Je tu dokonce slovo „pospěšme“ – tedy pobídka k naší co nejrychlejší a neodkládané reakci – k uposlechnutí výzvy, než bude pozdě. Apoštol Pavel připomíná Korintánům (1Ko 10,1-11):

*Chtěl bych vám připomenout, bratří, že naši praotcové byli všichni pod oblakovým sloupem, všichni prošli mořem, všichni byli křtem v oblaku a moři spojeni s Mojžíšem, všichni jedli týž duchovní pokrm a pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus. A přece se většina z nich Bohu nelíbila; vždyť 'poušť' byla poseta jejich těly'. To vše se stalo nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni... nebud'te modláři jako někteří z nich, jak je psáno: 'Usadil se lid, aby jedl a pil, a potom povstali k tancům.' Ani se neoddávejme smilstvu, jako někteří z nich, a padlo jich za jeden den třiaadvacet tisíc. A také nechtějme zkoušet Pána, jako to dělali někteří z nich a hynuli od hadího uštknutí, ani nereptejte, jako někteří z nich, a byli zahubeni Zhoubcem. To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno **k napomenutí nám**, které zastihl přelom věků.*

Proto utíkejme přede vším tím, co nám ve vstupu do tohoto odpočinutí brání. Neohlížejte se zpět, abychom nedopadli jako Lotova žena, jen docela kousíček od záchrany, kterou Pán Bůh připravil.

Boha nelze oklamat (v. 12-13)

12 Neboť Boží slovo je živé, činné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až do rozdělení duše a ducha, kloubů a morku a je schopné rozsoudit myšlenky a postoje srdce. 13 A žádné stvoření není před ním skryté; před očima toho, jemuž se budeme zodpovídat, je vše nahé a odkryté.

To je odjakživa touha lidí – moct se dozvědět, co si ten druhý opravdu myslí a jaké jsou jeho postoje. Vědci na tom usilovně pracují, aby dokázali číst myšlenky. Někdy to má dobré opodstatnění, např. aby se senát v soudním procesu dopracoval a objasnil řešené kauzy a nebyl odkázán jen na lidská tvrzení a formální procesní úkony. Většinou jsou za tím ale zlé pohnutky, které nám mají pomoci zneužít této informace ve svůj prospěch. Kdo ví, co se děje v hlavách politiků a diktátorů tohoto světa?

To vše je ale odkryté před Bohem. Boží slovo má schopnost rozsoudit myšlenky a postoje srdce. Před očima toho, jemuž se budeme zodpovídat, je vše nahé a odkryté. Vidí nejen činy, které jsme buď veřejně, nebo potají konali, ale také pohnutky a motivy, které nás k těmto činům vedly. To důležité je, že každý z nás se bude muset odpovídat. To platí nejen pro lidi vysloveně zlé, nemorální a kteří se neštítí žádné špatnosti, ale také i pro lidi „slušné“, pro nevěřící i pro křesťany. Mezi těmito dvěma posledními kategoriemi je rozdíl v tom, v které kauze a kde budou posuzováni, zda to bude „velký bílý trůn“ (Zj 20,11-15), anebo „soudný stolec Kristův“ (viz 1Ko 3,10-15; 2Ko 5,10). Ti první skončí ve věčném trápení, ti druzí utrpí škodu, jejich někdy i celoživotní dílo shoří. Jak je tomu s tebou, milý čtenáři? Žiješ v tom vědomí, že před Pánem Bohem nic neskryješ? Přemýšlel jsi, co je třeba změnit, abys před očima toho, který vidí vše, obstál? Je to zachraňující a udržující milost díla Kristova?

Lepší velekněz

Od tohoto verše začíná další kapitola o Pánu Ježíši – ukazuje nám ho jako „lepšího velekněze než byli Aronovští kněží.

K lepšímu veleknězi lze přijít s důvěrou (v. 14-16)

14 Když tedy máme velikého velekněze, který prošel nebesy, Ježíše, Syna Božího, držíme pevně to vyznání. 15 Neboť nemáme takového velekněze, který by s námi nemohl soucítit v našich slabostech, nýbrž takového, který ve všem prošel zkouškami podobně jako my, avšak bez hříchu. 16 Přistupujme tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom přijali milosrdenství a našli milost ku pomoci v pravý čas.

Už začátek tohoto oddílu je velmi povzbuzující. Ukazuje nám, proč je tím „lepším veleknězem“ než byli áronovští kněží. Je tu řada důvodů:

- Je to velekněz, který prošel nebesy. To se o žádném jiném knězi, ani áronovském, ani jakýmkoliv jiným na celé zemi po celou historii lidstva říci nedá.
- Je to Boží Syn – ne pouhý člověk. Má božskou moc, kterou prokazoval a prokazuje dodnes.
- Prošel ve všem zkouškami podobně jako my. Jeho utrpení a smrt byla nepředstavitelná – ale na rozdíl od ostatních byl bez hříchu, ale vzal na sebe náš hřích a nesl za něj trest.

Dále nám náš text říká, že kromě soudné stolice existuje také trůn milosti – a tam smíme přistupovat s důvěrou, a to kdykoliv, tak jak se to dnes říká 24/7, abychom našli milost ku pomoci v pravý čas. Protože náš Zachránce se nikdy neopozdí a zasahuje v pravý čas. Není to důvod k tomu, abychom se před ním v opravdové úctě skláněli, protože je jí hoden? Zároveň ale přitom smíme k němu přicházet vděčně a s důvěrou.

Židům 5

Velekněz podle řádu Melchisedechova I.

Tato kapitola nejprve srovnává Krista s Aronem ve funkci velekněze, v jeho úkolu a poslání. Dále se zabývá ustanovením Krista jako věčného velekněze „podle řádu Melchisedechova“ a o tom, co to znamenalo za jeho pozemského života, jak se musel „učit poslušnosti“ a jak v této zkoušce obstál. V závěru kapitoly se dozvídáme o nebezpečí duchovní nezralosti, která nám brání pochopit do hloubky výjimečnost našeho „lepšího“ velekněze. Kapitola má tyto úseky:

- Poslání Bohem stanového velekněze (v. 1-4)
- Kristus – Bohem ustanovený věčný velekněz (v. 5-6)
- Důkaz osvědčenosti velekněze dle řádu Melchisedechova (v. 7-10)
- Duchovní nezralost a zralost (v. 11-14)

Poslání Bohem stanového velekněze (v. 1-4)

1 Každý velekněz, který je brán z lidí, bývá ustanoven pro lidi v Božích věcech, aby přinášel dary a oběti za hříchy. 2 Dovede být mírný vůči nevědomým a bloudícím, protože i sám je obklopován slabostí. 3 A kvůli ní musí přinášet oběti za hříchy nejen za lid, ale i za sebe. 4 Tuto čest si nikdo nemůže přisvojit sám, nýbrž je povoláván Bohem, jako i Áron.

Těchto několik veršů nám ukazuje principy, které musí každý Bohem stanovený velekněz splňovat:

1. Být člověkem se vším všudy (tedy ne nějaký anděl či duchovní bytost).
2. Má úkol zástupce lidí před Bohem, aby přinášel dary i oběti za hříchy.
3. Má mít schopnost empatie, umět pochopit lidské problémy a slabosti.
4. Musí přinést oběť nejen za lidi, ale i za sebe.
5. Je povolán Bohem, ne ustanoven lidmi.

Pán Ježíš tato kritéria splňuje beze zbytku. Když se narodil v Betlémě, bylo to normální lidské dítě, chlapeček, který potřeboval plenky, jako židovský chlapec byl obřezán, rodiče o něj pečovali. Je naším zástupcem - *Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš* (1Tm 2,5). *On se za nás obětoval, aby nás vykoupil ze všeho hříchu a posvětil za svůj vlastní lid* (Tt 2,14). Nikdy nebyl nikdo, kdo by měl větší pochopení pro lidské slabosti a hříchy. Vidíme to na spoustě příkladů (např. Samařanka, nemocný u rybníku Bethesda, žena přistížená při nevěře či dokonce lotr na kříži vedle něj). Možná budeme mít problém s tím, že velekněz musí přinášet oběti nejen jako zástupce lidí, ale i sám za sebe. To je Boží ustanovení v 3M 9,7 a 16,6. Bylo to proto, že tito lidští velekněží byli sami porušenými a hříšnými lidmi, kteří sami potřebovali odpuštění. Pán Ježíš ale neučinil hřích, a proto o něm stojí psáno v Žd 7,27:

nemusí jako dřívější velekněží denně přinášet oběti napřed za vlastní hříchy a pak teprve za hříchy lidu. Ježíš to učinil jednou provždy, když obětoval sebe sama. A sám Bůh také o něm vydal svědectví: Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil (Mt 3,17; 12,18; 17,5; Mk 1,11; 9,7; L 3,22).

Takovým veleknězem je náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus. Lepší nebyl a nebude. Jsme Bohu za tento největší dar nám lidem vůbec vděční? Jdeme k němu se svými hříchy a problémy? Proto přece přišel na tuto zem.

Kristus – Bohem ustanovený věčný velekněz (v. 5-6)

5 Tak ani Kristus neoslavil sám sebe, když se stal veleknězem, neboť ho jím učinil ten, který mu řekl: ‚Ty jsi můj syn, já jsem tě dnes zplodil.‘ 6 Jak říká i na jiném místě: ‚Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchisedechova.‘

Pán Ježíš není samozvaný velekněz. V lidských dějinách byli vždy lidé, kteří o sobě tvrdili, že jsou něco výjimečného, ale bylo to pouze jejich tvrzení. Nestála za tím Boží moc. Např. v knize Skutků v kapitole 8 čteme v Samaří o jistém Šimonovi, který *říkal o sobě, že je v něm božská moc*. Ohromoval lidi svou magií – ale to nebyla moc od Pána Boha, jak nám ukazuje jeho další osud. Něco podobného zažil Pavel s Barnabášem na Kypru, kde se setkali s židovským kouzelníkem Barjesusem (Elymasem) – viz Sk 13. Ostatně, Pán Ježíš sám na to ve svém kázání na rozloučenou v Mt 24 upozorňoval. *Mějte se na pozoru, aby vás někdo nesvedl. Neboť mnozí přijdou v mém jménu a budou říkat ‚já jsem Mesiáš‘ a svedou mnohé* (v. 4-5) a *tehdy, řekne-li vám někdo: ‚Hle, tu je Mesiáš nebo tam‘, nevěřte! Neboť vyvstanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět veliká znamení a zázraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné. Hle, řekl jsem vám to už předem* (v. 23-25).

Pána Ježíše učinil veleknězem ten, který je v Ž 2,7 označen jako Boží Syn, tedy sám Hospodin. Ten také o něm prohlásil s přísahou, které nebude litovat ve slavném mesiánském Žalmu 110,4: *Ty jsi kněz navěky podle Melchisedechova řádu*.

Takového věčného velekněze, soucitného a ochotně nás zastupujícího, tedy máme. Jsme za to vděční? Vzdáváme za to Bohu čest, která mu právem patří?

Atest velekněze dle řádu Melchisedechova (v. 7-10)

7 On ve dnech svého pozemského života s hlasitým křikem a slzami obětoval modlitby a úpěnlivé prosby tomu, který byl

mocen ho zachránit ze smrti, a byl vyslyšen pro svou bohabojnost. 8 Ačkoli to byl Syn, naučil se poslušnosti tím, co vytrpěl. 9 I dosáhl dokonalosti a stal se všem, kdo ho poslouchají, původcem věčné záchrany, 10 když ho Bůh prohlásil za velekněze podle řádu Melchisedechova.

V dnešní době se po provedených zkouškách vystavuje atest, potvrzující, že zkoušená osoba nebo věc odpovídá potřebným standardům a že je možno se na ni spolehnout. Takovou těžkou zkouškou musel projít i náš velekněz, abychom mohli vědět, že je na něj spolehnutí. Byl to celý jeho pozemský život, kdy musel snášet nejen tělesné útrapy spojené s častým cestováním, ale i nepochopení, urážkami a pokusy zabít ho. Ale ten největší boj, spojený s *hlasitým křikem a slzami* se nepochybně odehrával v zahradě Getsemane. Možná nás zarazí slova pisatele listu, že *ačkoli to byl Syn, naučil se poslušnosti*. Vždyť byl přece poslušný po celý svůj život a vůle Otcova mu byla nade vše. Ale ta zkouška vyvrcholila v Getsemane. Lukáš nám to popisuje: *Když došel na místo, řekl jim: "Modlete se, abyste neupadli do pokušení." Pak se od nich vzdálil, co by kamenem dohodil, klekl a modlil se: "Otče, chceš-li, odejmi ode mne tento kalich, ale ne má nýbrž tvá vůle se staň." Tu se mu zjevil anděl z nebe a dodával mu síly. Ježíš v úzkostech zápasil a modlil se ještě usilovněji; jeho pot kanul na zem jako krůpěje krve (L 22,40-44).* Dopadla na něj hrůza z hříchů celého světa a modlí se o odejmutí tohoto kalichu. Ale pak si uvědomuje, že jeho poslání by tak bylo zmařeno, a tak poddává poslušně svou vůli Otcově záměru. Boj byl vybojován! A pak už to šlo ráz na ráz: zatčení, výslechy, bičování a přibití na kříž. To byla cena toho, aby se stal naším právoplatným veleknězem před Bohem. Jsme za to vůbec vděční? A chceme se i my naučit jako On poslušnosti, která má větší cenu než jakékoliv oběti (viz 1Sa 15,22), které chceme Bohu přinášet my sami?

Duchovní nezralost a zralost (v. 11-14)

11 O něm máme mnoho co říci a je to obtížné slovy vysvětlit, protože jste se stali línými ke slyšení. 12 Neboť ačkoliv jste tou dobou měli být učiteli, opět potřebujete, aby vás někdo učil počáteční základy Božích výroků. Stali jste se těmi, kteří potřebují mléko, a ne hutný pokrm. 13 Neboť každý, kdo potřebuje mléko, je nezkušený ve slově spravedlnosti, protože je ještě nemluvně. 14 Pro dokonalé je však tuhý pokrm, pro ty, kteří mají smysly návykem vycvičeny k rozsuzování dobrého a zlého.

V dnešní době je spousta dětí, které ustrnou ve svém vývoji – zůstávají infantilní. V sousedství máme muže přes 40 let, který mne vždy pozná a snaží se ke mně dostat, kterého znám už od jeho dětství. Jeho jediné slovo, které mi říká, je „dědo, dědo...“ A pak mi ukazuje něco, co má v ruce. U něho to je důsledek úrazu, který utrpěl v dětství. Ve druhém domě měli infantilní dívku, která taková byla už od svého narození. Matka ji vozívala na kočárku dlouhá léta. S takovými lidmi se obvykle nedomluvíte. Můžete jim vysvětlovat, co chcete, stejně vás nepochopí. Zůstali velkými nemluvnaty.

Je smutné, že totéž musí pisatel listu konstatovat o mnoha křesťanech. Potřebují se stále vracet k základům víry v Boha. Nedovedou pochopit hlubší duchovní pravdy a rozlišit, co je dobré a zlé. Jsou duchovními nemluvnaty. Potřebují mléko, a ne běžnou stravu dospělých. Co je na tom ale na pováženou, je to, jak k tomu došlo. Pisatel to odhaluje: *stali jste se línými ke slyšení*, tedy ne nějakým šokem či od narození, ale vlastní vinou! Potřebujeme totiž své smysly cvičit v *rozsuzování dobrého a zlého*. Jak je tomu s námi v našem životě víry? Jsme nemluvnata, spokojená se svým stavem, s vědomím, že jsou spaseni pro věčnost, anebo chceme projevit svou vděčnost svému Pánu a Zachránci tím, že s ním budeme pravidelně udržovat spojení na modlitbách a také tím, že budeme pilně číst Boží slovo a snažit se je uplatnit ve svém životě?

Židům 6

Velekněz podle řádu Melchisedechova II.

Tato kapitola je takovou vsuvkou v popisu velekněze podle řádu Melchisedechova. Navazuje plynule na předchozí. Ta končila tím, že řada lidí je duchovními nemluvnaty, která nejsou schopna chápat věci v hlubších souvislostech. Jejich infantilita byla způsobena jejich leností poslouchat Boží slovo a řídit se jím. Tato kapitola začíná proto výzvou k duchovnímu růstu a k opuštění „dětských střevíčků“. Je tam dále vážné varování pro ty, kdo tento růst vědomě odmítají a odpadají tak od víry. Následuje pisatelovo přesvědčení, že jeho čtenáři k nim nepatří, přesto je vyzývá k pilnosti a k horlivosti ve víře. Na příkladě patriarchy Abrahama ukazuje, že Bůh je věrný, a že můžeme spolehnout na jeho slova, potvrzená přísahou. A teprve v posledních verších se vrací zpět k původnímu tématu – veleknězi podle řádu Melchisedechova.

Obsah kapitoly:

- Výzva k duchovnímu růstu (v. 1-3)
- Nebezpečí a dopady odpadnutí (v. 4-8)
- Předpoklady pro čtenáře listu (v. 9-12)
- Abraham, příklad následování (v. 13-18)
- Bezpečná a pevná kotva (v. 19-20)

Výzva k duchovnímu růstu (v. 1-3)

1 Proto opusťme počáteční učení o Kristu a nesme se k zralosti; nekladme znovu základy z pokání z mrtvých skutků a z víry v Boha, 2 z učení o křtech, o vzkládání rukou, o vzkříšení mrtvých a o věčném soudu. 3 A to učiníme, jestliže to Bůh dovolí.

Je smutné, když dospělý člověk zůstává na úrovni dítěte. Vyžaduje pak zvláštní péči, a není se schopen sám o sebe postarat. V mnoha případech musí být zbaven svéprávnosti, aby nedopadl ještě hůře. Je smutné, že řada křesťanů zůstane infantilní i po letech. Přijmou Boží milost, jsou si vědomi toho, že Pán Ježíš za ně zemřel a že se stali Božími dětmi – a když po nich něco chcete, tak se udiveně zeptají: „Já jsem přece uvěřil, že Ježíš za mne zemřel! Tak co po mně ještě chcete?“ Jiní se zabývají stále jen počátečními lekci učení o Kristu. Stále se vrací k základům z pokání z mrtvých skutků, anebo vedou učené dispute o křtech (třeba o křtu vodou a o křtu Duchem svatým), zabývají se tím, jak důležité je vzkládat ruce na jiné či další věci, které pisatel uvádí, jako kdy nastane vzkříšení pro určité skupiny lidí a jak proběhne „poslední soud“.

Zralý člověk se věnuje životu tak, jak přichází – se svými problémy, s pokušením, těžkostmi a ztrátami, jak v nich obstát. A hlavně – zralý člověk je ten, který nese viditelně ovoce – je na něm vidět, že žije v úzkém společenství se svým Pánem, že je na něm vidět Kristův odraz a podoba, která lidi přesvědčí, že to, co vyznávají, také žijí. Už jsme si položili někdy otázku, jak je tomu s námi? Spokojíme se jen s tím, co nám Pán ve své milosti dal, anebo budeme chtít žít k jeho slávě a nést ovoce, které poslouží i lidem v našem okolí?

Nebezpečí a dopady odpadnutí (v. 4-8)

4 Neboť ty, kteří byli jednou osvěceni, okusili nebeského daru a stali se účastníky Ducha svatého, 5 okusili dobrého Božího slova i moci budoucího věku, 6 a odpadli, je nemožné znovu

obnovovat ku pokání, neboť si opět křížují Syna Božího a vystavují ho veřejnému posměchu. 7 Vždyť zem, která pije déšť, jenž na ni často přichází, a plodí užitečnou bylinu těm, pro něž je také obdělávána, dostává od Boha požehnání. 8 Když však nese trní a bodláky, je neužitečná a blízká prokletí; jejím koncem je spálení.

Tato pasáž listu Židům je velmi těžká a je nesnadné najít odpověď. A řada věřících lidí, kteří se dostali do nějakých těžkých problémů se bojí, že se dostali do této kategorie lidí, pro které už není milost. Osobně jsem potkal několik takových lidí. Zním jednoho bratra, který je psychický nemocný – a ten se neustále točí v takovém začarovaném kruhu. Přitom touží být zachráněn a mít víru! Podobným peklem si prošel také pisatel Cesty poutníka John Bunyan, který se léta domníval, že se rouhal Duchu svatému. Avšak lidé, kteří opravdu touží po vysvobození z tohoto stavu, nejsou odpadlíky. Odpadlíci jsou ti, kteří z nejrůznějších důvodů odpadli od křesťanské víry a stali se jejími odpůrci a nepřáteli, kteří vědomě a cíleně využívají všech příležitostí k znevažování Boha a křesťanské víry.

Stojí za to přečíst si v Biblickém komentáři k Novému zákonu Williama MacDonalda pasáž o odpadnutí – viz str. 917 a 918. Dobrou pomocí k orientaci v této otázce je také příspěvek v „Základech teologie“ (Charles C. Ryrie), který uvádí tři pohledy na tento případ: (1) arminiánský pohled, který připouští ztrátu spasení bez možnosti opětného návratu, (2) jiný pohled zde vidí zdánlivě věřící, kteří žili v církvi, ale když přišly těžkosti, odpadli a (3) ty, kteří nechtějí být záměrně „dospělí“. Cituji jeho závěr k tomuto bodu:

„Před nedospělostí a neschopností nést ovoce je věřící přísně varován, protože to má vážné důsledky. Tímto důsledkem však není peklo, protože věřící nemůže o věčný život přijít. Pavel... prohlašoval, že nic, ani žádná stvořená bytost (včetně nás samotných) nás nemůže odloučit od Boží lásky, (Ř 8,38-39).“

Předpoklady pro čtenáře listu (v. 9-12)

9 Co se však týká vás, milovaní, jsme přesvědčeni o lepších věcech, o tom, co náleží k záchraně, přestože tak mluvíme. 10 Neboť Bůh není nespravedlivý, takže by zapomněl na vaši práci a lásku, kterou jste projevili jeho jménu, když jste posloužili-- a ještě sloužíte -- svatým. 11 Toužíme však, aby každý z vás projevoval stejnou horlivost k nabytí plné jistoty naděje, která vytrvá až do konce, 12 abyste nezlenivěli, ale napodobili ty, kteří jsou skrze víru a trpělivost dědici zaslíbení.

Poté, co pisatel psal o nebezpečí odpadnutí, se vrací ke svým čtenářům a vyslovuje naději, že do této kategorie nespádají, že patří k těm, kdo jsou opravdu zachráněni. Potřebujeme ubezpečení, že se nemusíme bát. Vždyť Pán Bůh není nespravedlivý – aby přehlédl to, jak žijí. Vždyť přece má přehled, jak nás to učí třeba Žalm 139, o všem, co se v našem životě děje, ví o našich činech, ale i o našich pohnutkách a úmyslech. Určitě ocení a odmění, co jsme z lásky k němu a k bližním ve svém životě vykonali. Boží slovo hovoří hodně o odměnách, které čekají věrné služebníky. Měla by nám stále znít v uších slova Pána Ježíše: *Dobře, otroku dobrý a věrný, byl jsi věrný nad málem, ustanovím tě nad mnohým; vejdi v radost svého pána* (Mt 25,21.23).

Není ale možno složit ruce do klína a myslet si, že jsme už toho udělali dost a že teď můžeme jen odpočívat. Život jde dál. „Čas nový nové chce mít činy“ – říká Jan Neruda ve své básni „Jen dál!“ I zde apoštol vybízí k další aktivitě, dokud nás zde Pán zanechává. Jsou zde pro všechny věřící tyto tři výzvy: (1) stejná horlivost, která vytrvá až do konce, (2) nezlenivět a (3) napodobovat ty, kteří zde před námi osvědčili ryze své víry. Je na nás, abychom na to nezapomínali. Je jedna píseň, která nám to připomíná:

Dokud dýchám, uslyšíš můj hlas.
dokud dýchám, nechci ztrácet drahý čas,
dokud dýchám, rád se dívám na ten cíl,
že Ježíš v mém životě zvítězil!

Abraham, příklad následování (v. 13-18)

13 Když Bůh dal zaslíbení Abrahamovi a neměl nikoho vyššího, při kom by učinil přísahu, „přisahal při sobě samém“. 14 Řekl: „Jistě tě zahrnu požehnáním a velmi tě rozmnožím.“ 15 A tak trpělivě vyčkal a dosáhl toho zaslíbení. 16 Neboť lidé přísahají při větším, než jsou sami; a přísaha je zárukou, která ukončuje každý jejich spor. 17 Když tedy Bůh chtěl ještě hojněji ukázat dědicům zaslíbení nepohnutelnost svého úmyslu, zaručil jej přísahou, 18 abychom skrze dvě nepohnutelné skutečnosti, v nichž není možné, aby Bůh lhal, měli mocné povzbuzení my, kteří jsme se utekli k pevnému uchopení předkládané naděje.

Uvést konkrétní příklad, hodný následování, patří k těm nejlepším způsobům, jak nás ubezpečit v tom, co chceme sdělit druhým. Tak i pisatel listu Židům. Chtěl-li ukázat, že Bůh je opravdu naprosto spolehlivý a že nemůže lhát, je-li skutečným Bohem, uvádí konkrétní příklad jeho vztahu s patriarchou Abrahamem. Bůh *přisahal při sobě samém*. O tom čteme v 1M 22,16-18 v souvislosti s obětováním Izáka. Abraham pak *trpělivě vyčkal a dosáhl toho zaslíbení*. To, co Pán Bůh slíbil, beze zbytku splnil. Jestliže lidská přísaha má být tím, co má potvrdit pravdivost toho, co lidé sdělují, tím více pak sám Pán Bůh. Přísaha je krajním potvrzením pravdivosti toho, co tvrdíme.

To vše mělo být povzbuzením současníků pisatele listu. Ale týká se to i nás. Vždyť i my jsme se utekli k předkládané naději, jak o tom zpíváme:

Na věky Bůh v slibech stojí, neklamné, pevné jsou,
zpečetil Ježíš je krví nevinnou, přesvatou.
Nebe, zem oheň zchvátí, hory se v moře zvrátí,
věř však a Bůh dá znát ti, že slibům dostojí!

Bezpečná a pevná kotva (v. 19-20)

19 Máme ji jako kotvu duše, bezpečnou a pevnou, která vchází až do vnitřku za oponu, 20 kam kvůli nám vešel náš předchůdce Ježíš, který se na věčnost stal veleknězem podle řádu Melchisedechova.

Tou bezpečnou a pevnou kotvou je naděje, že Bůh splní své sliby, jak ukazuje předchozí text. O kotvách se v Bibli moc často nehovoří – ze SZ je jen zmínka v Jákobově požehnání svým dětem o kmenu Zabulon, který bude bydlet tam, kde lodě kotví (1M 49,13). A v NZ je také jen jedna zmínka o kotvách, a to v bouřlivé plavbě apoštola Pavla Středozemním mořem na jeho cestě do Říma (Sk 27,13.29.30.40). Kotvy však byly známy odedávna – a zajišťovaly bezpečnost lodí před nebezpečným a nekontrolovatelným pohybům, zejména v bouřích. A naděje je takovou kotvou, která nám umožňuje proplouvat všemi bouřemi pozemského života. A to nejen při plavbě na moři, ale také při společenských, politických, ekonomických i osobních bouřích, které prožíváme. O to víc ale platí v životě křesťana, v životě víry. Tato naděje *vchází až do vnitřku za oponu, kam kvůli nám vešel náš předchůdce Ježíš*. Ten se navěky stal naším zastáncem a ochráncem ve všech bouřích života. Proto Boží dítě může ze srdce vděčně zpívat:

Jist v loktech Ježíšových, v náruči jeho skryt,
účasten divů nových v pokoji mohu žít.
I když jsem zkouškou veden, v ní nejsem nikdy sám;
stále jde se mnou Jeden: můj Pastýř, Bůh a Pán!

Je to i moje zkušenost? Mám tuto naději jako pevnou kotvu svého života? A pokud ne, co mi v tom brání? Boží náruč je stále ještě doširoka otevřena těm, kdo touží být zachráněni!

Židům 7

Kdo je Melchisedech?

Tato kapitola se zabývá výjimečnou a poněkud nepochopitelnou osobností Melchisedecha, který se setkal s Abrahamem po jeho návratu z války králů a požehnal mu. Ukazuje na jeho věčný původ a kněžství a jeho nadřazenost nad Abrahama a kněží, kteří byli z rodu Lévi. Pak pisatel listu píše, že nutně dochází ke změně kněžství a tím i k změně zákona, protože Mojžíšův zákon nebyl schopen nic přinést k dokonalosti. Ježíš se tak stal ručitelem lepší smlouvy. Může dokonale zachránit proto, že je živý, smrt nad ním neměla moc, je svatý, bezelstný, neposkrvněný, oddělený od hříšníků. Nejprve však malý exkurs o osobě Melchisedecha, co je nám o něm v Bibli zaznamenáno:

Tajemný král Šálemu – Melchisedech

První zmínka o setkání s touto tajemnou osobností najdeme v 1M 14,17-24: Když se vracel po vítězství nad Kedorlaómerem a nad králi, kteří stáli na jeho straně, vyšel mu vstříc král sodomský k dolině Šáve, což je Dolina královská. A šálemský král Melchisedech přinesl chléb a víno; byl totiž knězem Boha Nejvyššího. Požehnal mu: "Požehnán buď Abram Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země. Požehnán buď sám Bůh Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky." Tehdy mu dal Abram desátek ze všeho. Pak řekl Abramovi král Sodomy: "Dej mi lidi, a jmění si nech." Abram však sodomskému králi odvětil: "Pozdvihl jsem ruku k přísaze Hospodinu, Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země, že z ničeho, co je tvé, nevezmu nitku ani řemínek

k opánkům, abys neřekl: »Já jsem učinil Abrama bohatým.« Sám nechci nic, jen to, co snědla družina, a podíl pro muže, kteří šli se mnou; Anér, Eškól a Mamre, ti ať vezmou svůj podíl."

Abramova bojová mise dopadla velmi dobře. Přepadové komando elamského krále Kedorlaómera, které vpadlo do jordánské roviny a uneslo Lota, bylo rozprášeno a Lot i všichni zajatci byli propuštěni. A Abram se vrací domů. Dosáhl vítězství.

Bible nám po této události podává zprávu o Abramově setkání se dvěma zvláštními králi. S oběma měl rozhovor. Abram je nevyhledával, oni si spíše vyhledali jeho. Jsem přesvědčen, že za tímto setkáním Abrama s králem Sodomy a s králem Šálemu je skryto velké duchovní pozadí, které bychom neměli přehlédnout, protože je předobrazem toho, co prožíváme i my ve svých duchovních bojích.

S kým že se to Abram tedy setkal?

Předně s poraženým Sodomským králem. I když uvázl v asfaltovém jezírku, podařilo se mu uniknout – a teď přichází za Abramem, který vysvobodil jeho poddané.

A právě do této situace je zasazeno Abramovo setkání s dalším tajemným cizincem. Bible to popisuje velmi stručně:

*„A šálemský král Melchisedech přinesl **chléb a víno**; byl totiž knězem Boha Nejvyššího. Požehnal mu: "Požehnán buď Abram Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země. Požehnán buď sám Bůh Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky." Tehdy mu dal Abram desátek ze všeho.“ (1M 14,18-20).*

Kde bylo to šálemské království? Byl to Jeruzalém? Asi stěží, protože v té době to byl Jebús, město, které patřilo původnímu obyvatelstvu Kenaanu, které rozhodně nemělo nic společného s Nejvyšším Bohem. A aby to bylo ještě zajímavější – o této záhadné bytosti se hovoří v Bibli na třech místech: na jejím počátku (to jsme si právě četli). Ale také o něm píše po zhruba tisíci letech David ve svém 110. žalmu, což je svým způsobem uprostřed naší Bible. Navíc o něm píše také velmi

obšírně a s vysvětlením také list Židům, kde jsou mu věnovány 3 kapitoly, tedy téměř celá čtvrtina listu.

Žalm 110. je zvláštní žalm – mesiánský žalm, jehož počátek použil i Pán Ježíš jako otázku zákoníkům, kterou nedokázali zodpovědět: „*Výrok Hospodinův mému pánu: "Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám."* (Ž 110,1). V tomto Žalmu se připomíná Boží přísaha, daná Mesiášovi: „*Hospodin přísahal a nebude želeť: Ty jsi kněz navěky podle Melchisedechova řádu*“ (v. 4).

Obšírný výklad k této osoba nalézáme v listu Židům – kde je zdůrazněna řada společných znaků:

„Když Bůh chtěl účastníkům zaslíbení přesvědčivě prokázat nezměnitelnost svého rozhodnutí, potvrdil své zaslíbení ještě přísahou. A tak tyto dvě nezměnitelné věci, v nichž Bůh přece nemůže lhát, jsou mocným povzbuzením pro nás, kteří jsme našli útočiště v naději nám dané. V ní jsme bezpečně a pevně zakotveni, jí pronikáme až do nitra nebeské svatyně, kam jako první za nás vstoupil Ježíš, kněz na věky podle řádu Melchisedechova.

*Tento Melchisedech, král Sálemu a kněz nejvyššího Boha, vyšel vstříc Abrahamovi, když se vracel po vítězství nad králi. Požehnal mu a Abraham mu z veškeré kořisti dal desátý díl. Jméno Melchisedech se vykládá jako **král spravedlnosti**, král Sálemu pak znamená **král pokoje**. Je bez otce, bez matky, bez předků, jeho dny nemají počátek a jeho život je bez konce. A tak podoben Synu Božímu zůstává knězem navždy“ (Žd 6,18 – 7,3).*

O kousek dál čteme dále o Mesiáši Ježíši:

„A ten, na nějž se to slovo vztahuje, pocházel z jiného pokolení, z něhož nikdo nekonal službu u oltáře. Je dobře známo, že náš Pán pocházel z Judy, a u Mojžíše není zmínky o kněžích z tohoto pokolení. To vše je ještě zřejmější, když podobně jako Melchisedech je ustanoven jiný kněz ne podle zákona o tělesném původu, nýbrž na základě svého nepomíjejícího života, jak se o něm svěd-

čí: *Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchisedechova*“ (Žd 7,13-17).

Je Melchisedech jen obrazem Božího Syna, anebo je to sám věčný Boží Syn¹, který se setkal s praotcem Abrahamem? To je pro mne otázka, na kterou se neodvažuji dát jednoznačnou odpověď.² Mohl by jím velmi dobře být, vždyť Pán Ježíš je právě ten, o němž platí, že jeho „*dny nemají počátek a jeho život je bez konce*“. A On sám také prohlásil: „*Váš otec Abraham zajásal, že spatří můj den; spatřil jej a zaradoval se.*“ Židé mu řekli: „*Ještě ti není padesát a viděl jsi Abrahama?*“ Ježíš jim odpověděl: „*Amen, amen, pravím vám, dříve, než se Abraham narodil, já jsem*“ (J 8,56-58).

Náš Spasitel je králem. **Je králem spravedlnosti** – což je význam jména Melchisedech. Přišel na tuto zemi, aby učinil spravedlnosti zadost. Je jediným, kdo se nedopustil hříchu – a přitom se kvůli nám a pro nás stal hříchem.

Je také **králem pokoje**. Nyní máme pro jeho oběť pokoj s Bohem. Dále nám dává pokoj Boží, který hájí naše srdce a naši mysl. Jednou, až se naplní prorocký mesiánský 110. Žalm, bude králem či knížetem pokoje na celé této zemi – což se vyplní v tisíciletém království.

A co je důležité, **je knězem nejvyššího Boha**. Jako náš velekněz jednou provždy přinesl oběť smíření s Bohem. V něm jsme smíření s Bohem. To je velké téma listu Židům. Pán Ježíš je náš velekněz. Nemusí neustále znovu přinášet oběti, protože jeho oběť je jednou provždy. Tak to čteme na více místech Bible: „*Vždyť víme, že Kristus, když byl vzkříšen z mrtvých, už neumírá, smrt nad ním už nepanuje. Když zemřel, zemřel hříchu jednou provždy, když nyní žije, žije Bohu*“ (Ř 6,9-1). „*To je ten velekněz, jakého jsme potřebovali: svatý, nevinný, neposkvrněný, oddělený od hříšníků a vyvýšený nad nebe-*

¹ Tak Wilhelm Busch: Stopy ke kříži

² Kristus jako věčný Boží Syn se setkával i ve SZ s věřícími lidmi. Obvykle jako „ten“ anděl, který přijímal božské pocty, což andělé jinak nedělali. Problém u Melchisedecha je ve výrazu „podobn Synu Božímu“. Nicméně má všechny rysy Božího Syna.

sa, který nemusí jako dřívější velekněží denně přinášet oběti napřed za vlastní hříchy a pak teprve za hříchy lidu. Ježíš to učinil jednou provždy, když obětoval sebe sama“ (Žd 7,26.27). „A nevešel do svatyně s krví kozlů a telat, ale jednou provždy dal svou vlastní krev, a tak nám získal věčné vykoupení“ (Žd 9,12). „Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu“ (1Pt 3,18).

Co je opravdu velmi zajímavé, je také to, že Abramovi přinesl po vítězném boji „**chléb a víno**“. Tyto dva pojmy se v Bibli jen málokdy vyskytují společně – proto nám to velmi nápadně připomíná to, co děláme na počest svého Spasitele jako výraz jeho výslovného přání, když si mezi sebou dělíme chléb a víno. Byl to právě náš Spasitel, který nám přinesl „chléb a víno“.

A to poslední, co o Melchisedechově setkání s Abramem čteme, je že mu **požehnal**. *"Požehnán buď Abram Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země. Požehnán buď sám Bůh Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky."* A jak to čteme v závěru Lukášova evangelia? *„Potom je vyvedl až k Betanii, zvedl ruce a požehnal jim; a když jim žehnal, vzdálil se od nich a byl nesen do nebe. Oni před ním padli na kolena; potom se s velikou radostí vrátili do Jeruzaléma, byli stále v chrámě a chválili Boha“ (L 24,50-53).*

Jak na to reagoval Abram? Čteme o tom následující zprávu: *„Tehdy mu dal Abram desátek ze všeho.“* Jako projev vděčnosti a úcty. Nikdo ho k tomu nevybízěl. Byla to jeho vlastní iniciativa. Je to vůbec první zmínka o desátku v Bibli.

Učedníci v Novém zákoně, padli před Pánem na kolena a chválili pak Boha v chrámě. I to je důvod, proč my při Památce našeho Pána chválíme Boha.

Na závěr však chci z našeho příběhu vypíchnout ještě jeden velmi důležitý bod, který má hodně co říci i nám.

Král Sodomy

Jedním ze svědků (a zároveň aktérů) celé události byl **sodomský král**. Byl vlastně poražen, sám uvázl v asfaltových vývěrech, jeho vojsko a majetek byly zabaveny a měl by tedy Abramovi projevovat vděk a úctu za vysvobození svých lidí spolu s Lotem. Ten však kupodivu jedná úplně jinak, suverénně, jako by se vlastně nic nestalo. Přichází k Abramovi dokonce jako dobrodince s velkolepou „atraktivní“ nabídkou: „*Pak řekl Abramovi král Sodomy: "Dej mi lidi, a jmění si nech."* Jak se zachoval Abram? „*Abram však sodomskému králi odpověděl: "Pozdvihl jsem ruku k přísaze Hospodinu, Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země, že z ničeho, co je tvé, nevezmu nitku ani řemínek k opánkům, abys neřekl: »Já jsem učinil Abrama bohatým«.* Sám nechci nic, jen to, co snědla družina, a podíl pro muže, kteří šli se mnou; Anér, Eškól a Mamre, ti ať vezmou svůj podíl." (1M 14,22-24). Abram nechtěl mít s králem Sodomy, reprezentantem zla, nic společného. To, že zasáhl, bylo jen a jen kvůli Lotovi. A vůbec nechtěl připustit, aby někdo mohl říci, že zbohatl díky Sodomskému králi.

Sodoma (= klejované místo) spolu s Gomorou je všeobecně známým symbolem zla), který je znám i v běžném sekulárním světě (viz filmy Slunce, seno...). Její král je typem knížete tohoto zlého věku, Satana. Jeho pokušení obnáší mimo jiné i lukrativní nabídky, třebaže jako poražený nepřítel vlastně už neměl co nabídnout. Tak neváhal pokoušet i samotného Pána Ježíše. *Pak ho ďábel vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království země a řekl: "Tobě dám všechnu moc i slávu těch království, poněvadž mně je dána, a komu chce, tomu ji dám: Budeš-li se mi klanět, bude to všechno tvé."* (L 4,5-7).

Myslím, že je to obraz něčeho, co prožíváme i my. Ve chvíli vítězství, ve chvíli jedinečného setkání s Bohem, se objeví zcela nečekaně zdánlivě zcela poražený nepřítel s „lákavou“ nabídkou: Vezmi si všechno, jen mi nechej lidi. Satanovi nejde o bohatství, ale o lidskou duši. A my často na jeho nabídku kývneme. Ke své vlastní škodě. Kéž

nám Pán dá moudrost – abychom dokázali postupovat jako Abram. Pamatujme si to: zvlášť ve chvílích, kdy jsme dosáhli duchovního úspěchu, za námi přijde satan se svou nabídkou.

Vzpomínám „knížete kazatelů“, Charlese Haddona Spurgeona. Jednou po kázání za ním přišla jedna žena a pochválila ho za úžasné kázání. Spurgeon jí odpověděl svým typickým lakonickým způsobem. „Vím sestro, satan mi to řekl už na cestě dolů z kazatelny!“

Kéž máme před očima našeho velekněze, Pána Ježíše Krista – jeho spravedlnost, kterou nám vydobyl na kříži, jeho pokoj, který dává do naší duše. Připomínáme si to chlebem a vínem při Večeři Páně, konané na jeho památku. Kéž nám výhled na toho, kdo nám žehná veškerým požehnáním v nebeských věcech, nezastře nikdo a nic.

Obsah kapitoly:

- Setkání Melchisedecha s Abrahamem (v. 1-4)
- Kdo komu dává desátek? (v. 5-10)
- Proč změna kněžství a zákona? (v. 11-12.19)
- Náš Pán nový velekněz (v. 13-18)
- Smrtelní velekněží a věčně živý velekněz (v. 20-25)
- Dokonalý velekněz (v. 26-28)

Setkání Melchisedecha s Abrahamem (v. 1-4)

1 Tento Melchisedech, král Sálemu, kněz Boha Nejvyššího, který se setkal s Abrahamem, když se navracel od porážky králů, a požehnal mu, 2 a kterému také Abraham oddělil ze všeho desátek, je nejprve podle překladu ‚král spravedlnosti‘, dále pak i král Sálemu, což znamená ‚král pokoje‘. 3 Je bez otce, bez matky, bez rodokmenu, nemá ani počátek dnů ani konec života; a tím je připodobněn Synu Božímu a zůstává knězem navždy. 4 Hledte, jak veliký je ten, jemuž i patriarcha Abraham dal desátek z kořisti.

Melchisedech je snad nejzáhadnější a nejtajuplnější osobou Starého zákona. Odkud přišel? Kde vládl? Slovo Sáleem se nabízí jako Jeruzalém, ale tam žít a vládnout nemohl, protože v době, kdy Abram bojoval za záchranu svého synovce Lota, tam byli Jebusejci, jeden ze sedmi kenaanských kmenů, které měli Izraelci vyhubit při dobývání zaslíbené země za Jozue. Je očividně zřejmé, že nepocházel z tohoto světa, jak nám ukazuje jeho další popis. *Vždyť je bez otce, bez matky, bez rodokmenu, nemá ani počátek dnů ani konec života.* Je to oříšek pro teology. Nebyl to sám věčný Boží Syn, který přišel na tuto zem, podobně jako to bylo v případech, kdy lidé vzdávali poctu „andělu Hospodinovu“ a on ji přijal? Mohlo by to tak být, jsou zde indicie, které tomu napovídají, zejména zmínka o tom, že *přinesl chléb a víno* (1M 14,18) – je to poprvé, co Bible hovoří o chlebu a vínu společně, dále to, že byl králem a zároveň i *knězem Boha Nejvyššího* a také byl tím, kdo Abramovi požehnal, jako vyšší nižšímu. To se pak stalo skutečností na této zemi v osobě Pána Ježíše Krista. Je tu ale jedno slovo, které nám ho zahaluje tajemstvím, a to je *tím je připodobněn Synu Božímu*. To ale nic nemění na skutečnosti, že Pán Ježíš je naším věčným veleknězem podle řádu Melchisedechova, který nás zastupuje před Pánem Bohem a přimlouvá se za nás. On je opravdu „král spravedlnosti“ a „král pokoje“ a zároveň kněz nejvyššího Boha. Proto si zasluhuje čest a poctu. Abraham mu vzdal poctu tím, že mu dal desátek ze všeho, co měl. Dovedeme se zachovat podobně i my? To není jen desetina příjmu, ale i našeho času, ambicí, angažovanosti a všeho, co nám Pán Bůh svěřil. Nemáme mu dát s vděčností to, co mu patří?

Kdo komu dává desátek? (v. 5-10)

5 A vskutku ti ze synů Léviho, kteří přijímají kněžský úřad, mají příkaz brát podle Zákona desátek od lidu, to jest od svých bratrů, ačkoliv i oni vyšli z beder Abrahamových. 6 Avšak ten, který nepochází z jejich rodokmenu, obdržel desátek od Abrahama a požehnal tomu, který měl zaslíbení. 7 Není sporu,

že nižší přijímá požehnání od vyššího. 8 A zde přijímají desátek smrtelní lidé, tam však někdo, o němž se svědčí, že žije. 9 Lze také říci, že skrze Abrahama dal desátek i Lévi, který přijímá desátky. 10 Vždyť byl ještě v bedrech otcových, když mu Melchisedech vyšel vstříc.

Mnozí křesťané se ošívají, slyší-li slovo „desátek“. Mají důvod – v Novém zákoně se nikde nehovoří o tom, že máme dávat „desátky“. Hovoří se o nich jen v souvislosti s Židy a pak zde v listu Židům. To je záležitost Mojžíšova zákona. Pán Bůh nařídil svému lidu, aby synové Lévi, sloužící Hospodinu, dostávali od svých bratří desátky. Čteme o tom napříč celým Starým zákonem, počínaje 3M až po proroka Malachiáše. Zde ale přijímali desátek smrtelní lidé (každý jiný velekněz podobně jako ostatní lidé nakonec zemřel přirozenou smrtí a následoval další velekněz), Abram však dal desátek tomu, kdo žije věčně! A autor listu připomíná, že tím, kdo dával desátek, byl i sám Lévi, který desátky přijímá, protože v tu dobu se ještě nenarodil.

Mnozí křesťané „desátek“ nemají rádi. Ale podstatnou částí křesťanského života jsou dary. Tak jako napříč celým SZ čteme o desátcích, tak napříč celým NZ čteme o darech druhým. Jak velké mají být? To Boží slovo neomezuje. Říká jasně: *Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť radostného dárce miluje Bůh* (2Ko 9,7). Na samotné výši daru až tolik nezáleží, jako na lásce a ochotě srdce. Jak to hodnotí Pán Ježíš u chrámové pokladnice? *Sedl si naproti chrámové pokladnici a díval se, jak do ní lidé vhadzují peníze. A mnozí bohatí dávali mnoho. Přišla také jedna chudá vdova a vhodila dvě drobné mince, dohromady čtyřák. Zavolal své učedníky a řekl jim: "Amen, pravím vám, tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice. Všichni totiž dávali ze svého nadbytku, ona však ze svého nedostatku: dala, co měla, všechno, z čeho měla být živa"* (Mk 12,41-44). Jak je tomu se mnou?

Proč změna kněžství a zákona? (v. 11-12.19)

11 Kdyby tedy byla dokonalost skrze levitské kněžství -- neboť na jeho základě lid dostal Zákon -- proč by ještě bylo potřeba, aby povstával jiný kněz podle řádu Melchisedechova a nebyl jmenován podle řádu Áronova? 12 Neboť mění-li se kněžství, nutně nastává i změna zákona... 19 vždyť Zákon nic nepřivedl k dokonalosti -- uvádí se však lepší naděje, skrze niž se přibližujeme k Bohu.

V životě lidské společnosti dochází neustále k výrazným změnám. Mění se životy podniků a společností, mění se vládní garnitury, mění se geopolitická situace a dochází i ke změnám v přírodě. To vše vede ke změnám legislativy a smluv. A lidé se chtě nechtě musí přizpůsobit novým podmínkám.

List Židům hovoří jasně o tom, že v Božím plánu s lidmi dochází také k závažné změně. Starý zákon, daný skrze Mojžíše, došel ke svému závěru a přichází nová smlouva Boha s lidmi, která přináší nové smluvní podmínky. Velmi pozitivní a povzbuzující je to, že na rozdíl od změn v lidských společnostech, je to změna k lepšímu: *lepší naděje, skrze niž se přibližujeme k Bohu*. Toto zdůvodnění bylo pro Židy zásadní – protože lpěli na Mojžíšově zákoně, i když ho většinou dodržovali jen formálně, ale jejich srdce bylo daleko od Boha. Měli si uvědomit, že Mojžíšův zákon opravdu *nic nepřivedl k dokonalosti* – byl to začarovaný kruh, vyžadující stále nové a nové oběti.

Je to slovo i pro nás křesťany v dnešní době. Celý problém stojí a padá s naším veleknězem a s naším vztahem k němu. Naše naděje je výhradně v něm, v tom, nakolik mu dáme k dispozici celý náš život a celé srdce. Pokud si necháme „otevřená zadní vrátka“, nebude nám nic platné, že se prohlašujeme za „křesťany“. Vždyť jen kvůli Pánu Ježíši a jeho oběti na kříži se můžeme blížit k Bohu.

Náš Pán nový velekněz (v. 13-18)

13 A ten, o němž se toto říká, patří k jinému kmeni, z něhož nikdo nesloužil u oltáře. 14 Je přece dobře známo, že náš Pán pochází z Judy, a vzhledem k tomuto kmeni Mojžíš nic neřekl o kněžích. 15 A je to ještě mnohem zřejmější, povstává-li podle podobnosti Melchisedechovy jiný kněz, 16 který není podle zákona tělesného nařízení, nýbrž podle moci neporušitelného života. 17 Neboť se o něm svědčí: 'Ty jsi kněz na věčnost podle řádu Melchisedechova.' 18 Tím se sice ruší předchozí nařízení pro jeho slabost a neužitečnost

Někdy nám lidem trvá hodně dlouho, než si uvědomíme všechny souvislosti života, které někdy bývají velmi komplikované. To platilo i o Židech, kterým je určen tento text. To, že by se měl stát věčným veleknězem někdo jiný, kdo nepocházel z kmene Léví, bylo pro Židy těžko pochopitelné. Vždyť v Mojžíšově zákoně bylo toto postavení vyhrazeno výlučně Aronovým potomkům, tedy z kmene Léví. A přitom Židé považovali sami Žalm 110, ze kterého je uveden náš citát *Ty jsi kněz na věčnost podle řádu Melchisedechova* (v. 4) za mesiánský žalm. Sami dobře věděli, že zaslíbený Mesiáš bude z pokolení Judova a že se má narodit v Betlémě. To dokazuje např. odpověď mudrcům z Východu, kteří se přišli poklonit narozenému židovskému králi (Mt 2,4.5). Proto jim to musí autor znovu trpělivě připomínat. Uvádí i důvod, proč došlo ke změně – předchozí nařízení bylo Bohem zrušeno *pro jeho slabost a neužitečnost*. Mojžíšův zákon byl jen pěstounem ke Kristu – jak nám popisuje Pavel *Zákon nás jako pěstoun vychovával ke Kristu, abychom mohli být ospravedlněni vírou. Po příchodu víry už ale nejsme pod pěstounem. Všichni jste se vírou v Krista Ježíše stali Božími dětmi.* (Ga 3,24-26). Zákon byl dán jako omezení, abychom se pro svou hříšnost a sobectví navzájem nepozabíjeli, ale ukázal jasně, že potřebujeme vysvobození. A to právě přináší velekněz *podle moci neporušitelného života* – a to je Ježíš, který plně odpovídá všem kritériím, které Písmo uvádí o Melchisedechovi.

Kým je pro mne Pán Ježíš? Je to opravdu ten, který je králem spravedlnosti a králem pokoje? Pokud ano – odpovídá tomu můj život? Pokud ne, co je třeba změnit?

Smrtelní velekněží a věčně živý velekněz (v. 20-25)

20 A tím více, že se to nestalo bez přísahy -- neboť oni vskutku jsou kněžími bez přísahy, 21 kdežto on s přísahou od toho, který mu řekl: ‚Přisahal Pán a nebude toho litovat: Ty jsi kněz na věčnost podle řádu Melchisedechova.‘ -- 22 tím spíše se stal Ježíš také ručitelem lepší smlouvy. 23 A jich se mnoho stalo kněžími, protože smrt bránila, aby jimi zůstávali. 24 Protože však on sám zůstává na věčnost, má nezměnitelné kněžství. 25 Proto také může dokonale zachránit ty, kteří skrze něho přistupují k Bohu, neboť je stále živ, aby se za ně přimlouval.

Je to zcela obvyklé, že pokud dojde k inovaci, že nový produkt je výrazně lepší a dokonalejší než ten předchozí. Vztáhneme-li to na změnu kněžství, platí to víc než dvojnásob. Vždyť Aronovská služba byla jen kopií toho, co Mojžíš viděl na hoře Sinaji. Byl to odlesk nebeských skutečností, které přesahují všechno naše pomyslení. V našem úseku jsou srovnávání levitští kněží s věčným knězem podle řádu Melchisedechova. Čím se od sebe liší? To první je přísaha – a ne leccaká, ne lidská, kterou lze odvolat či porušit, ale přísaha, kterou vyslovil sám Bůh. Tak se stal garantem lepší smlouvy, která platí nejen pro tento pozemský život, ale pro věčnost. Aronovských kněží byla spousta, protože *smrt bránila, aby jimi zůstávali*. I ti nejdéle sloužící (jako byl třeba Aron, nebo Élí) nakonec museli jako všichni ostatní lidé jednou umřít. Ale Pán Ježíš vstal slavně třetího dne z mrtvých a je živý, byl zde na zemi ještě 40 dní se svými učedníky a pak v jejich přítomnosti vstoupil na nebesa do své slávy, kterou měl před ustanovením světa. Zůstává na věčnost, má nezměnitelné kněžství. Platí beze zbytku to, co je v závěrečném verši: *může dokonale zachránit*

ty, kteří skrze něho přistupují k Bohu, neboť je stále živ, aby se za ně přimlouval.

Kdo je tvým veleknězem, který tě zastupuje před Bohem? Je to sám Ježíš Kristus, Boží Syn, anebo někdo jiný? Věčnou záchranu nám nezajistí nikdo jiný – ani Buddha, ani Mohamed, ani dalajláma, ani jakýkoliv jiný lidský velekněz – protože všichni jednoho dne skončí smrtí a nahradí je někdo jiný, který na tom bude stejně!

Dokonalý velekněz (v. 26-28)

26 Takový velekněz byl pro nás vhodný: svatý, bezelstný, neposkrvněný, oddělený od hříšníků, ten, který se stal vyšším nad nebesa 27 a který nemusí jako tamti velekněží denně přinášet oběti napřed za vlastní hříchy a potom za hříchy lidu, neboť to učinil jednou provždy, když obětoval sebe sama. 28 Neboť Zákon ustanovuje za velekněze lidi mající slabosti, ale slovo přísěžného ujištění, které bylo dáno po Zákonu, ustanovuje Syna, který se stal dokonalým veleknězem na věčnost.

Všichni lidští velekněží jsou porušení lidé – mají slabosti a dopouštějí se jako ostatní lidé hříchů, selhávají. Proto musí přinášet denně oběti nejprve za vlastní hříchy a teprve pak za hříchy těch, kteří jsou jim svěřeni, které zastupují. To platilo už i o prvním veleknězi Áronovi, a platilo to o všech ostatních velekněžích, ustanovených podle Mojžíšova zákona. Pán Bůh s tím počítal a oni sloužili dál. Ale bylo to dočasné řešení. Pán Bůh se nespokojil s tím, že by to tak mělo zůstat navěky. Měl v plánu něco lepšího – měl připraveného, a svým časem ustanovil za velekněze svého Syna, který se stal dokonalým veleknězem na věčnost. To je opravdu pro nás vhodný velekněz. Má odpovídající morálně volní vlastnosti: je svatý, bezelstný, neposkrvněný, oddělený od hříšníků (ne tím, že by žil někde o samotě – naopak hříšníky vyhledával a neštítel se jich, ale tím, že nikdy neměl podíl na jejich hříšných činech). Také nemusel denně přinášet oběti za své hříchy, a pak za hříchy lidí, *neboť to učinil jednou provždy, když*

obětoval sebe sama. To učinil náš Zachránce Pán Ježíš. Sám se nikdy hříchu nedopustil a mohl právem říci: *Kdo z vás mě usvědčí z hříchu?* (J 8,46) Přesto na kříži na Golgatě obětoval sám sebe, aby nás věčně smířil se svým Otcem.

Pán Ježíš je i naším veleknězem, který nás zastupuje před nebeským Otcem a přimlouvá se za nás. Protože stejně jako tehdy Židé, i my jsme porušení, hříšní lidé, kteří se stále znovu a opakovaně (!) dopouštějí hříchů a potřebují stále znovu a znovu odpuštění. Jsme si toho vědomi? Jsme za tuto službu svému Zachránci vděční? A toužíme žít tak, abychom byli jemu podobní? Pán Bůh to od nás čeká!

Židům 8 a 9

Lepší smlouva

8. a 9. kapitola listu Židům uvádí „lepší smlouvu“. Pro Židy byla zásadní a platná smlouva ze Sinaje, ta ale byla jen stínem a odrazem toho, co bylo v nebi a co Pán Bůh Mojžíšovi na hoře Sinaji ukázal. A na základě předaných desek zákona pak byla uzavřena smlouva s Bohem. Tato smlouva byla ovšem po celá staletí lidmi porušována. Lidé nebyli schopni dodržovat ustanovení zákona. Prohřešky se pak musely řešit obětmi zvířat – a to celé se neustále opakovalo. Pán Bůh však měl připravenou novou, „lepší smlouvu“, která problém lidí řeší „jednou provždy“.

Kapitola 8 ukazuje, že pisatel listu Židům byl nejen vynikající znalec Písem Starého zákona, ale navíc i výborným pedagogem. Když hovoří o Melchisedechovi, tak na konec svých úvah (a to je obsah 8. kapitoly), dělá zásadní shrnutí – co by si měli jeho čtenáři uvědomit a vyvodit z toho důsledky. Shrnutí vysvětlení postavy velekněze podle řádu Melchisedechova se dá rozdělit např. takto:

- Kde slouží velekněz řádu Melchisedechova (v. 1-3.6)
- Proč není Kristus veleknězem na zemi? (v. 4-5)
- Proč je nezbytná nová smlouva? (v. 7-9)
- Jak se „nová smlouva“ projeví? (v. 10-12)
- Osud staré smlouvy“ (v. 13)

Kapitola 9 se věnuje bohoslužbě v původním stánku (později v chrámu v Jeruzalémě). Lze ji rozdělit takto:

- Popis stánku/chrámu (v. 1-5)

- Služba kněží ve stánku/chrámu staré smlouvy (v. 6-10)
- Služba Krista podle „nové smlouvy“ (v. 11-14)
- Prostředník „nové smlouvy“ (v. 15-17)
- Význam krve ve smlouvě s Bohem (v. 18-22)
- Zásadní rozdíly mezi starou a novou smlouvou (v. 23-28)

8. kapitola

Kde slouží velekněz řádu Melchisedechova? (v. 1-3.6)

1 To podstatné na tom, co je řečeno, je toto: Máme takového velekněze, který usedl po pravici trůnu Majestátu v nebesích, 2 je služebníkem svatyně a toho pravého stánku, který postavil Pán, a ne člověk. 3 Každý velekněz bývá ustanovován k obětování darů a obětí; proto je nutné, aby i on měl něco, co by obětoval... 6 Nyní však dosáhl význačnější služby, tak jako je i prostředníkem lepší smlouvy, která je založena na lepších zaslíbeních.

Když se studenti učí, vždy se snaží postihnout jádro toho, co studují. Právě to se snaží zdůraznit autor listu Židům: zaslíbený Mesiáš není v současnosti knězem, který by měl oblast svého působení zde na této zemi. Mesiáš nepřišel proto, jak se Židé (včetně učedníků) domnívali, aby napravil pozemské království a vymanil zemi z područí římských okupantů. Jeho služba je ale jinde. Poté, co Pán Ježíš Kristus vstal z mrtvých, vstoupil po 40 dnech před zraky svých učedníků na nebe a své postavení zaujal v nebeském stánku, jehož byl pozemský stánek a chrám Židů pouze napodobeninou. Mojžíš jej měl vybudovat podle vzoru, který mu byl ukázán na hoře Sinaji a který *postavil Pán, a ne člověk*. Tato služba je nesrovnatelně vyšší a důležitější než služba v pozemském stánku – protože ta je nedokonalá, točí se v jakémsi začarovaném kruhu, způsobeném tím, že lidé nejsou schopni dodržovat smlouvu, kterou s Bohem prostřednictvím Mojžíše uzavřeli. Ale dokonalý velekněz je prostředníkem lepší smlouvy, *která je založena*

na lepších zaslíbeních. Co znamená „lepší smlouva“ a „lepší zaslíbení“ – uvidíme v následujícím textu v 8. kapitole

Není to úžasné, že smíme z Boží lásky a milosti být účastníky této lepší smlouvy a mít lepší vyhlídky než ten únavný začarovaný kruh, kdy stále znovu a znovu selháváme (protože přirozený člověk není schopen naplnit Boží vůli) a musíme hledat stále znovu a znovu řešení našeho problému? Jsme za to Pánu Bohu a jeho Synu Ježíši Kristu vděční? Je to poznat na našem životě?

Proč není Kristus veleknězem na zemi? (v. 4-5)

4 Kdyby tedy byl ještě na zemi, ani by nebyl knězem, protože zde jsou ti, kteří přinášejí dary podle Zákona. 5 Ti slouží náznaku a předobrazu nebeských věcí, jak bylo zjeveno Mojžíšovi, když měl stavět stánek; neboť říká: ‚Hleď, ať uděláš všechno podle vzoru, který ti byl ukázán na této hoře.‘

Tyto dva verše nám ukazují, že v době, kdy byl tento list Židům napsán, ještě chrámová služba fungovala. I když do jejího ukončení už moc nezbývalo – protože v roce 70 n. l. byl chrám v Jeruzalémě zničen vojsky římského vojevůdce Tita. Pán Ježíš, který nebyl, jak jsme už v listu viděli, z kmene Léví, nemohl být knězem podle Mojžíšova zákona. Podle tohoto zákona kněží – a velekněz byl první z nich – museli být potomci Aronovi. Ale tento stánek, který Mojžíš nechal udělat, a později i chrám v Jeruzalémě, byl jen náznak a předobraz něčeho daleko většího a slavnějšího. Vyplývá to jasně ze starozákonního citátu, který autor listu uvádí (viz 2M 25,40). V Mojžíšově zákoně bylo přesně uvedeno, jaké oběti a kdy mají přinášet Židé. Byly to pozemské, krvavé oběti, kdy se u oltáře zabíjela zvířata, jejich krví se pak vše očišťovalo. To bylo proto, aby si Židé uvědomovali závažnost hříchu – že odplata za hřích je smrt a že je obrovská Boží milost, že místo nich umírá někdo jiný – nevinné zvíře, které se ničeho nedopustilo. Ale to bylo vždy jen za konkrétní zlý čin – hřích. Muselo se to stále opakovat. Dovedete si představit Pána Ježíše,

jak zabíjí zvířátko a pomazává jeho krví rohy oltáře? Já ne. A přitom to vše je obrazem toho, co Pán Ježíš Kristus udělal – obětoval ne za jeden náš hřích, ale za hříchy celého světa nevinnou obětí, která se ničím neprohřešila, sebe sama. A tato obětí byla dostačující před Bohem a nebude se už nikdy opakovat, protože to byla obětí „jednou provždy“.

Je Pán Ježíš i tvým veleknězem? Vztahuje se jeho obětí i na tebe? Pokud ne, co ti brání v tom přijít s vyznáním svých hříchů k němu a volat k němu o milost? Takovou prosbu on vždycky slyší.

Proč je nezbytná nová smlouva? (v. 7-9)

7 Neboť kdyby ona první smlouva byla bez vady, nehledalo by se místo pro druhou. 8 Neboť kárá svůj lid a říká: „Hle, přicházejí dny, praví Pán, kdy uzavřu s domem Izraele a s domem Judy smlouvu novou; 9 ne podle smlouvy, kterou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je uchopil za ruku, abych je vyvedl z egyptské země; nezůstali totiž v mé smlouvě, a já jsem je zanechal, praví Pán.

Důvod pro zavedení nové smlouvy s Izraelem je z uvedených slov jasný – je to nedokonalost první smlouvy. Ne, že by Pán Bůh tuto smlouvu špatně nastavil či nějak porušil – z jeho strany platila beze zbytku. Kdo ji však porušil, byli lidé, v tomto případě Izrael a Juda. Trvale ji porušovali po celá staletí. Pán Bůh o tom věděl – tato smlouva byla dočasná a měla lidem jen ukázat, že se sami nikdy před Bohem nezachrání, že jsou to oni, kdo se stále znovu proti jeho vůli vědomě prohřešují. Zákon byl pěstounem ke Kristu (Ga 3,24). Proto také podle Boží předpovědi následovala za trvalé porušování zákona také ztráta svobody. Pán Bůh je ponechal jejich osudu (viz Ř 1,24: *Proto je Bůh nechal na pospas nečistým vášním jejich srdcí*). To platilo především pro Židy, kterým je list adresován.

Ale má to obrovský význam i pro nás. Pavel to popisuje v 11. kapitole listu k Římanům. Tam uvádí, že zatvrzení a dočasné vylomení Židů připravilo cestu spásy i nám pohanům. *Bůh totiž všechny uzavřel pod*

neposlušnost, aby se nade všemi slitoval. Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty! To je neslýchaná milost. Jsme za ni vděční? Ale také odpovědnost – Pavel upozorňuje, že nemáme být na co pyšní, a že pokud budeme zneužívat toto výsostné postavení, bude nás čekat stejný osud – Boží hněv a kázeň.

Jak se „nová smlouva“ projeví? (v. 10-12)

10 Protože toto je smlouva, kterou uzavřu s domem Izraele po oněch dnech, praví Pán: Dám jim své zákony do mysli a napíši jim je na srdce; a budu jim Bohem a oni mi budou lidem. 11 A nikdo už nebude učit svého spoluobčana a nikdo svého bratra slovy: ‚Poznej Pána‘, neboť mě budou znát všichni, od nejmenšího až do největšího z nich, 12 protože se slituji nad jejich nepravostmi a na jejich hříchy a jejich nezákonnosti již nikdy nevzpomenu.“

I zde autor listu Židům připomíná to, co by měli dobře znát. Je to citát z Jeremiáše 31,31-34. Už tenkrát, v době Babylonského zajetí hovoří o „nové smlouvě“, která nahradí smlouvu s Božím lidem z dob Mojžíše, kterou Židé trvale porušovali a nebyli schopni ji dodržet. Takže „nová smlouva“ není výmyslem křesťanů, kteří se teď začali šířit, ale je to dávné Boží zaslíbení. To si měli Židé uvědomit.

A jak se tato nová smlouva projeví? Vyplývá to z Jeremiášova proroctví:

1. Zákony nebudou napsány ve svitcích, ale v mysli a srdci těch, kdo Bohu věří,
2. Bude zde úplně jiný vztah k Bohu – bude jejich Bohem a oni jeho lidem,
3. Nebudou se muset učit poznávat Boha, protože ho všichni budou znát,
4. Jejich hříchy a provinění byly odpuštěny a Bůh je už nikdy nebude připomínat.

Toto zaslíbení „nové smlouvy“ bylo dáno primárně Izraeli. Ale jejich selháním v době, kdy zde byl Pán Ježíš na zemi, se toto zaslíbení rozšířilo i na nás pohany, jak jsme si uvedli minule ve zmíněné 11. kapitole Římanům: *Pokud jde o evangelium, stali se Božími nepřáteli, ale vám to přineslo prospěch; pokud jde o vyvolení, zůstávají Bohu milí pro své otce. Vždyť Boží dary a jeho povolání jsou neodvolatelná* (v. 28.29). Zároveň ale nás pohany varuje, že tato výsada stát se Božím lidem je časově omezená, a že se Bůh posle svého slibu vrátí ke svému pozemskému lidu: *Abyste nespolehali na svou vlastní moudrost, chtěl bych, bratří, abyste věděli o tomto tajemství: Část Izraele propadla zatvrzení, avšak jen do té doby, pokud nevejde plný počet pohanů. Pak bude spasen všecken Izrael* (v. 25.26a). Žijeme tedy ve zcela mimořádné době, o níž ale nevíme, kdy bude ukončena. Kéž by nikdo nepropásl příležitost, kterou nám Bůh ze své milosti dnes dává. „Doba milosti“ se podle všech příznaků doby chýlí ke svému konci!

Osud staré smlouvy (v. 13)

13 *Když mluví o ‚nové smlouvě‘, prohlašuje tu první za zastaralou. Co však zastarává či stárne, je blízko zániku.*

Možná si to pisatel listu ani neuvědomoval, ale pronesl „prorocké slovo“ o budoucnosti bohoslužeb podle Mojžíšova zákona. „Nová smlouva“ nahrazuje původní. Tak tomu je i v lidské společnosti; nový zákon odsouhlasený v parlamentu a podepsaný prezidentem znamená konec platnosti předchozího zákona. V době, kdy byl list Židům napsán (asi kolem r. 68 po Kr.), ještě fungovala chrámová služba v Jeruzalémě. Ale byla už opravdu blízko svému zániku. V roce 70 n. l. římský vojevůdce a pozdější císař Titus dobyl Jeruzalém a chrám byl srovnán se zemí. Od té doby nemohou Izraelci praktikovat bohoslužby podle Mojžíšova zákona. Stará smlouva zanikla. Ovšem Židé i dnes neustále usilují o jeho obnovu. Dělají přípravy na jeho stavbu. Vzniklo několik organizací, které připravují stavbu 3. chrámu. Jak píše Roger Liebi ve

své knize „Dějiny světa v pohledu proroka Daniela“, vznikl v roce 1988 chrámový institut, dále studijní centrum „Atarah Lejoshnah“ a dále organizace „Věrní chrámové hory“. Tento chrám bude nakonec dle proroctví Daniele skutečně postaven během prvních 3 a půl roku velkého soužení na základě sedmileté smlouvy, která bude garantovat Izraeli svobodu. Ovšem v polovině tohoto období dojde k výrazné změně, kdy světový diktátor usedne v chrámu a sám se nechá uctívat jako bůh. To předpovídal již Pán Ježíš, když mluví o „znesvěcující ohavnosti“ v Mt 24,15. Tak bude bohoslužba podle Mojžíšova zákona po krátkém obnovení opět ukončena. Tentokrát definitivně. Božská trojice bude nahrazena „antikristovskou trojicí“, jak to čteme v knize Zjevení, kde bude řeč o šelmě z moře národů, o šelmě podobné Beránkovi a o falešném proroku. Tuto dobu ukončí až přicházející Pán pánů a král králů. Ale pak už o bohoslužbě v chrámě není žádná další řeč. Bude ukončena.

Židům 9

Popis stánku/chrámu (v. 1-5)

1 Také první smlouva měla ustanovení služby Bohu a pozemskou svatyni. 2 Neboť byl zřízen první stánek, ve kterém byl svícen, stůl a předložení chlebě; tomu se říká svatyně. 3 Za druhou oponou byl stánek, kterému se říká nejsvětější svatyně. 4 V něm byl zlatý kadidlový oltář a schrána smlouvy, ze všech stran obložená zlatem, v níž byl zlatý džbán obsahující manu, Áronova hůl, která rozkvetla, a desky smlouvy. 5 Nad ní byli cherubové Slávy, zastíňující slitovnici. O těchto věcech teď není třeba jednotlivě mluvit.

To je popis pozemského stánku. Ten byl Židům tehdy i dnes (ale i dnešním pozorným čtenářům Bible) důvěrně znám. Autor zde hovoří o vlastním stánku, ne o chrámovém nádvoří, kde byl měděný oltář, na kterém se obětovala denně zvířata dle předpisů zákona a také „bronzové moře“, kde se omývali kněží, kteří měli vstoupit od oltáře do

vlastní svatyně. Stánek a později chrám se skládal ze dvou částí, oddělených mezi sebou oponou: ze svatyně a svatyně svatých. Jak stánek vypadal, je zřejmé z popisu v 2. knize Mojžíšově v kapitolách 25-40. Pozorný čtenář si určitě povšimne „rozporu“ ve v. 4 v našem textu a mezi popisem v 2M 30,6-10; 40,5.26), ze kterého vyplývá, že zlatý kadidlový oltář byl ve svatyni těsně před oponou, která oddělovala svatyni od svatyně svatých. Zde se ale říká, že byl ve svatyni svatých, tedy v prostoru, kde byla truhla smlouvy. Na zlatém oltáři měl velekněz denně ráno a večer pálit kadidlo. Ve 3M 16 se ale píše, že velekněz nemůže přistupovat za oponu do svatyně svatých libovolně, ale pouze v den smíření (známý jako Jom kippur), tedy pouze jednou za rok (viz Žd 9,7). Jak vysvětlit tento „rozpor“? William MacDonald ve svém komentáři k tomuto místu píše: *„Řecké slovo překládané jako kadidlový oltář (v Ex 30,6 je o něm řečeno, že stál ve svatyni) nebo kadidelnice (BKR), ve které velekněz nosil kadidlo. To je také nejlepší vysvětlení. Pisatel považoval kadidelnici za něco, co patří do svatyně svatých, protože ji v Den smíření velekněz vnášel od zlatého oltáře do svatyně svatých.“* Podobně i Luther ve svém překladu tohoto místa píše o „kadidelnici“, ne o „oltáři“.

Služba kněží ve stánku/chrámu staré smlouvy (v. 6-10)

6 Když jsou tedy tyto věci takto připraveny, do prvního stánku vcházejí kněží stále a konají bohoslužebné úkony; 7 avšak do druhého jen jednou za rok vchází sám velekněz, a to ne bez krve, kterou obětuje za sebe i za nevědomosti lidu. 8 Tím Duch Svátý ukazuje, že ještě není zjevná cesta do svatyně, dokud stojí první stánek, 9 který je obrazem přítomného času. Podle něho se přinášejí dary a oběti, které nemohou v jeho svědomí přivést k dokonalosti toho, kdo Bohu slouží; 10 týkají se pouze pokrmů, nápojů a různých omývání, což jsou jen tělesná ustanovení, uložená do času nápravy.

Z našeho textu je zřejmé (z v. 9 a 10), že současná služba kněží ve stánku je pouze dočasná, *uložená do času nápravy*. Dokud trvala bohoslužba v prvním stánku, nebyla tedy *zjevná cesta do svatyně*. Lidé nemohli v té době pochopit, jak *Duch Svatý ukazuje*, že pro krev Ježíše Krista lidé mohou přicházet až do bezprostřední Boží přítomnosti, a to bez omezení, kdykoliv. Roztržení opony ve chrámě při ukřižování Pána Ježíše znamenalo zásadní zvrát. Příchodem Mesiáše, jímž je Pán Ježíš Kristus, ztrácí opodstatnění.

Původní stánek (či chrám) je zaměřen na pozemské věci. Dary a oběti, které se v něm přinášejí, *nemohou v jeho svědomí přivést k dokonalosti toho, kdo Bohu slouží*, protože se týkají jen formy zbožnosti – ať už určují, jaké pokrmy a jaké nápoje jsou či nejsou košer, jak se mají věci omývat, jak nepřipustit, aby se používaly nádoby na mléko a maso apod. To vše jsou jen ustanovení, která se týkají jen pozemského života, ale nezasahují lidská srdce. Pán Ježíš to vyjádřil jasně v Mt 15,11.17-20: „*Člověka neznečišťuje to, co vchází do úst, nýbrž člověka znečišťuje to, co z úst vychází*.“ ... Nerozumíte, že všechno, co vchází do úst, jde do břicha a vypouští se do záchodu? Co však z úst vychází, vystupuje ze srdce, a to znečišťuje člověka. Neboť **ze srdce** vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilstva, krádeže, lživá svědectví, urážky. To jsou věci, které člověka znečišťují; ale jíst neomytýma rukama člověka neznečišťuje.“

Jak je to s naší bohoslužbou? Toto nebezpečí formálního přístupu k víře je akutní i dnes. Je naše víra otázkou našeho vyznání a formálního přístupu ke křesťanským projevům, anebo je to naše „srdeční záležitost“ i v našem každodenním životě? To rozhoduje o naší věčnosti – jinak jsme křesťany jen po dobu naší pozemské pouti.

Služba Krista podle „nové smlouvy“ (v. 11-14)

11 Ale když přišel Kristus jako velekněz budoucího dobra skrze větší a dokonalejší stánek, ne rukama udělaný, to jest ne z tohoto stvoření, 12 vešel ne skrze krev kozlů a telat, ale skrze svou

vlastní krev jednou provždy do svatyně, když získal věčné vykoupení. 13 Jestliže totiž krev kozlů a býků a popel z jalovice kropením posvěcuje znečištěné k čistotě těla, 14 čím více krev Krista, který skrze věčného Ducha sebe samého obětoval neposkvrněného Bohu, očistí naše svědomí od mrtvých skutků k službě živému Bohu?

Služba Krista je diametrálně odlišná od služby kněží v chrámu či ve stánku. Ti přinášeli *krev kozlů a telat*, a jejich oběti se musely neustále opakovat, protože neřešily zásadní problém člověka, jeho porušenost a neschopnost dodržovat Boží smlouvu. Ale Kristus jako *velekněz budoucího dobra* vešel **jednou provždy do svatyně**, a to *skrze svou vlastní krev*. Je to událost, která už se nikdy nebude opakovat. Získal tak nám lidem *věčné vykoupení*. Vyřešil tak základní problém člověka – jeho hříšnost a neschopnost byla znovuzrozením proměněna v nového člověka. Tak jako *krev kozlů a býků a popel z jalovice kropením posvěcuje znečištěné k čistotě těla*, tak stejným způsobem Kristova krev *očistí naše svědomí od mrtvých skutků k službě živému Bohu*.

Milý čtenáři, jak je tomu s tebou? Spoléháš stále na lidskou bohoslužbu, která tě nikdy žádnou liturgií či obřady nepřivede k dokonalosti, anebo je tvým veleknězem Pán Ježíš, který jednou provždy vyřešil svou krví prolitou na Golgatě tvůj největší lidský problém, a to hřích, který do našeho života naočkoval Boží nepřítel ďábel a který je příčinou věčné záhuby? Pokud ano – je Pán Ježíš tím, kterého miluješ celým svým srdcem a celou svou bytostí a jemuž chceš vděčně a oddaně sloužit? A pokud ne – proč vlastně odmítáš jeho dílo záchrany? Není na čase změnit své myšlení?

Prostředník „nové smlouvy“ (v. 15-17)

15 Proto je prostředníkem nové smlouvy, aby po jeho smrti, která nastala pro vykoupení z přestoupení spáchaných za první smlouvy, přijali zaslíbení věčného dědictví ti, kdo jsou povoláni.

16 Neboť kde je závěť, je nutné, aby byla prokázána smrt toho, kdo ji ustanovil, 17 neboť závěť je platná jen po mrtvých, protože nikdy nemá platnost, dokud žije ten, kdo ji ustanovil.

V našem textu je použita určitá slovní hříčka – a to nejen v naší současné řeči, ale i v původním jazyku, v němž byla kniha napsána. Řecké slovo *diathéké* znamená ‚smlouva‘, ale také ‚zavěť‘, podobně jako slovo „testament” – to může rovněž znamenat obojí. Ostatně závěť je určitým druhem smlouvy. S tím omezením, které dobře známe z jednání u notáře po smrti našich blízkých. Závěť vstupuje v platnost až v případě prokázané smrti zůstavitele. Dokud žije, nelze ji uplatňovat. Je to z toho důvodu, že zůstavitel může své rozhodnutí za svého života z nejruznějších důvodů ještě změnit. Nová smlouva tedy vstoupila v platnost Kristovou smrtí.

Pán Ježíš je právoplatným „prostředníkem nové smlouvy” proto, že opravdu zemřel. A to smrtí, určeném zločincům na kříži na Golgatě. Po jeho smrti, ke které opravdu došlo *pro vykoupení z přestoupení spáchaných za první smlouvy, přijali zaslíbení věčného dědictví ti, kdo jsou povoláni*. Řecké „mesités“ (jenž stojí uprostřed) znamenalo rozhodčího ve sporu, ale také správce sporného majetku, určeného soudem (Biblický slovník – A. Novotný). Dnes bychom asi použili moderní slovo „mediátor“, které známe z mimosoudních sporů. Bible říká, že Pán Ježíš je jediným prostředníkem: ***jeden je také prostředník mezi Bohem a lidmi***, člověk Kristus Ježíš, který dal sám sebe jako výkupné za všechny, jako svědectví ve svůj čas (1Tm 2,5.6). K Bohu nám neumožní přístup nikdo jiný než Pán Ježíš. Jiný prostředník není!

Význam krve ve smlouvě s Bohem (v. 18-22)

18 Proto ani první smlouva nebyla uzavřena bez krve. 19 Neboť když Mojžíš pověděl všemu lidu každé nařízení podle Zákona, vzal krev telat a kozlů s vodou a se šarlatovou vlnou a s yzopem, pokropil samu knihu Zákona i všecken lid 20 se slovy: Toto je ,krev smlouvy, kterou vám přikázal Bůh‘. 21 Také stánek

a všechno nářadí pro službu Bohu pokropil krví stejným způsobem.22 A téměř všechno se podle Zákona očišťuje krví a bez vylití krve není odpuštění.

Když dnes přicházíme do zdravotnických zařízení, setkáváme se často se známým sloganem: „Daruj krev, daruješ život!“ Je tomu opravdu tak, protože při náročných operacích, které zdravotníci dělají pro záchranu života lidí, je třeba hodně krve od dárců. Zažil jsem to i já sám při své hospitalizaci, kdy jsem potřeboval dodávat krev, protože jsem měl velmi málo červených krvinek. Cizí krev mi zachránila můj pozemský život. Tato událost, kterou pisatel Židům připomíná, je popsána v 2M 24. Citát, který uvádí, je ve verši 8: *"Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavírá Hospodin na základě všech těchto slov."* Vše to, co tam čteme o knize zákona, ale i o lidech a oltáři, bylo pokropeno krví obětí. Bylo to na základě toho, co čteme v našem textu: *téměř všechno se podle Zákona očišťuje krví.* Byla to tak cizí krev, krev obětních zvířat, která musela položit své životy, aby Pán Bůh mohl lidem odpustit jejich hříchy.

Kéž nám zní v obou uších, ale hlavně v našem srdci poslední věta našeho úseku: ***bez vylití krve není odpuštění.*** Tenkrát to byla krev obětních zvířat – ale ta neodstranila hřích natrvalo, jen ho přikryla. Proto žalmista David píše v Ž 32,1.2: *Blaze tomu, z něhož je nevěrnost sňata, jehož hřích je přikryt. Blaze člověku, jemuž Hospodin nepravost nepočítá.* Je to asi tak, jako když jsme na návštěvě a svou neopatrností potřísníme ubrus. Aby to nenarušilo vzájemnou pohodu, hostitelka obvykle vezme ubrousek a potřísněné místo přikryje, aby nepřipomínalo naši nešikovnost a nerušilo to vzájemné společenství. Po našem odchodu pak dojde k vyprání ubrusu – a to je teprve skutečné vyřešení problému. Tak tomu je i mezi Bohem a lidmi. Krev zvířat byla jen přikrytím hříchu. Skutečné řešení bylo později – když Boží Syn Pán Ježíš obětoval svou vlastní krev na kříži za všechny naše provinění. Bez vylití krve našeho Spasitele by naše hříchy nebyly odpuštěny.

Zásadní rozdíly mezi starou a novou smlouvou (v. 23-28)

*23 Bylo tedy nutné, aby obrazy těch věcí, které jsou v **nebesích**, byly takto očišťovány, avšak samy nebeské věci jsou očišťovány obětmi lepšími, než jsou tyto. 24 Neboť Kristus nevešel do svatyně udělané **lidskýma** rukama, která je předobrazem té pravé, nýbrž do samého **nebe**, aby se nyní za nás ukázal před Boží tváří. 25 Nepřišel ani proto, aby **častokrát** obětoval sám sebe, jako velekněz každoročně vchází do svatyně s cizí krví, 26 neboť by musel od založení světa **častokrát** trpět; nyní však je zjeven **jednou** při dokonání věků ke zrušení hříchu skrze svou oběť. 27 A jako je lidem uloženo **jednou** zemřít a potom bude soud, 28 tak i Kristus, když byl **jednou** obětován, aby vynesl hříchy mnohých, podruhé se bez hříchu ukáže k záchraně těm, kteří ho očekávají.*

Tento oddíl znovu ukazuje na principiální rozdíly mezi starou a novou smlouvou. Stará smlouva se týkala pozemské svatyně, pozemské bohoslužby a pozemského života, nová smlouva se týká nebe a našeho duchovního života víry podle Boží vůle. Pozemská svatyně byla jen napodobeninou či obrazem toho, co je originálem v samém nebi. Dalšími velmi důležitými klíčovými slovy tohoto úseku jsou slova „častokrát“ a „jednou“. Pozemská bohoslužba byla nedokonalá, a proto vyžadovala neustálé opakování. Naproti tomu Kristova bohoslužba byla dokonalá a nepotřebuje opakování. V Novém zákoně se podle ČEP sedmkrát opakuje vazba „jednou provždy“, která se týká dopadu smrti Kristovy na ty, kteří očekávají jeho záchranu (Ř 6,10-11; Žd 7,27; 9,12; 10,2.10; 1Pt 3,18; Ju 1,3). Kristova oběť na kříži byla jedinečná a už se nikdy nebude opakovat. A to ani při našich poklescích a selháních, které všichni, dokud jsme v tomto těle, dobře známe z vlastní zkušenosti. To všechno na sebe vzal Pán Ježíš, když na kříži byl tím Beránkem Božím, který snímá hřích světa. Zemřel za hříchy, které jsme spáchali

v minulosti, i za ty, kterými se prohřešujeme denně i za ty, kterých se ještě ve svém životě dopustíme. On to jako Boží Syn přece všechno věděl, a přesto za nás položil svůj život. Věděl, že ho Petr třikrát zapře během jedné noci, a přesto se ho nezřekl, ale naopak, použil si ho později jako svůj vynikající nástroj k záchraně dalších lidí. Podobně je tomu i s námi. Jsme si toho vědomi? Kristovou obětí jsme byli vysvobozeni z otroctví hříchu! Už nemusíme otročit našemu otrokáři, který se přesto o to neustále snaží, ale nemá na to právní nárok. Je to asi tak, jako když studenti, kteří ukončili školu, se setkají s obávaným profesorem. Bojí se ho! Ale zbytečně! Tento obrovský dar však nesmíme nikdy zneužívat! *Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratří. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým* (Ga 5,13). Nezapomínejme nikdy na to, co je cílem našeho života – odevzdat svůj život Kristu ke službě jemu a svým bližním! Kéž nám Pán k tomu pomáhá!

Židům 10

Hřích je jednou provždy odstraněn!

Tato kapitola ukazuje, co znamená oběť Pána Ježíše na kříži. Hřích je odstraněn a člověk může přicházet do Boží přítomnosti bez omezení. Nejprve se dozvídáme, proč Mojžišovský zákon nemůže být trvalým řešením, proč nikdy neuspokojí duši člověka. Dále připomíná proroctví o Mesiáši, který přišel proto, aby vykonal Boží vůli a jednou provždy nás posvětil obětí svého těla na kříži. Jediná oběť, kterou přinesl, způsobila, že ti, kteří jsou posvěcováni, jsou tak učiněni dokonale a tato oběť už se nemusí opakovat. Tam, kde je odpuštění, už není třeba dalších obětí za hřích. Proto je klíčovým slovem této kapitoly slovo „jednou“, resp. „jednou provždy“.

- Krev býků a kozlů nestačí (v. 1-4,11)
- Proč přišel Mesiáš na svět? (v. 5-10)
- Stačila jedna oběť (v. 12-14)
- Svědectví Ducha svatého (v. 15-17)
- Co znamená odpuštění (v. 18)
- Cesta do svatyně je otevřená! (v. 19-22)
- Svoboda znamená také odpovědnost (v. 23-25)
- Důsledky vědomého a trvalého hříchu (v. 26-31)
- Připomínat si Boží ochranu v minulosti (v. 32-35)
- Vydržet! (v. 36-39)

Krev býků a kozlů nestačí (v. 1-4,11)

I Poněvadž Zákon má pouhý stín budoucího dobra, ne samu podobu těch skutečností, nemůže každoročně stejnými oběťmi,

jež jsou stále přinášeny, nikdy učinit dokonalými ty, kdo s nimi přistupují. 2 Což by nepřestali obětovat, kdyby ti, kdo Bohu slouží, již neměli žádné vědomí hříchu, když jsou jednou očištěni? 3 Ale v těch obětech je každoročně připomínka hříchů, 4 neboť je nemožné, aby krev býků a kozlů odstraňovala hříchy... 11 Každý kněz stojí a koná denně službu a častokrát přináší stejné oběti, které nemohou nikdy odstranit hříchy.

Autor dává jasně najevo důvod, proč bohoslužba podle Mojžíšova zákona nemůže učinit nikoho dokonalým. Je to proto, že řeší pouze následky, ne příčinu. A tou je hřích, který se satanu do nás podařilo naimplantovat a který zkazil náš vztah s Bohem. Proto je v našem životě zlo, zlé srdce, ze kterého vyvěrají všechny zlé činy, se kterými se v životě setkáváme. Toto vědomí hříchu zůstává, i když byl přikryt krví obětních zvířat. Ne však odstraněn. Krev býků a kozlů dle verše 4 není schopna hřích odstranit. Právě tak každodenní oběti starozákonních kněží nemohou nikdy hřích odstranit. Kdyby tomu tak bylo, pak by kněží určitě přestali obětovat. Toto slovo platilo především Židům, kteří pokládali život podle zákona za nezbytný pro to, aby se člověk mohl přiblížit k Bohu a sloužit mu.

Stejný omyl však platí i pro všechny ostatní lidi, i pro křesťany v 21. století. K Bohu se svým vlastním úsilím nikdy nepřiblížíme. Naše srdce je právě tak zlé a projevuje se v našem životě stejně jako tenkrát u Židů. Apoštol Pavel to vyjadřuje velmi jasně: *Víme, že co zákon říká, říká těm, kdo jsou pod zákonem, aby byla umlčena každá ústa a aby celý svět byl před Bohem usvědčen z viny. Vždyť ze skutků zákona `nebude před ním nikdo ospravedlněn', neboť ze zákona pochází poznání hříchu* (Ř 3,19-20). Jaká je to Boží milost, že tím tento text nekončí, ale pokračuje: *Nyní však je zjevena Boží spravedlnost bez zákona, dosvědčovaná zákonem i proroky, Boží spravedlnost skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kdo věří. Není totiž rozdílu: všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy; jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí*

vykoupením v Kristu Ježíši (v. 21-24). Na čem je založena tvá spravedlnost?

Proč přišel Mesiáš na svět? (v. 5-10)

5 Když tedy vchází do světa, praví: ‚Oběť a obětní dar jsi nechtěl, připravil jsi mi však tělo; 6 nelíbily se ti celopaly a oběti za hřích. 7 Tehdy jsem řekl: Hle, tu jsem -- v svitku knihy je napsáno o mně --, abych vykonal, Bože, tvou vůli.‘ 8 Když napřed říká: ‚Oběti a obětní dary‘ a ‚celopaly a oběti za hřích jsi nechtěl ani se ti nelíbily‘ -- tedy ty, které se obětují podle Zákona --, 9 potom řekl: ‚Hle, tu jsem, abych vykonal, Bože, tvou vůli.‘ To první ruší, aby ustanovil to druhé. 10 V této vůli jsme posvěceni skrze oběť těla Ježíše Krista jednou provždy.

Citovaný text je z Ž 40,7-9 – je to prorocství, které pronesl David. To slovo *připravil jsi mi však tělo* zní v hebr. textu LXX: „uši jsi mi otevřel“, některé překlady zní „protesal“. Přišel konat Boží vůli – dobrovolně. Nikdo a nic nemohlo Božího Syna donutit k tomu, aby zemřel. Nemohli ho shodit ze skály v Nazaretě (L 4,29), nemohli ho ukamenovat ve chrámě (J 10,31), a dokonce ani v Getsemane ho nemohli bez jeho svolení zatknout. *Ježíš, který věděl všechno, co ho má potkat, vyšel a řekl jim: "Koho hledáte?" Odpověděli mu: "Ježíše Nazaretského." Řekl jim: "To jsem já." Stál s nimi i Jidáš, který ho zradil. Jakmile jim řekl 'to jsem já', couvli a padli na zem* (J 18,4-6). On sám přece již dříve řekl (J 10,17-18): *Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal. Nikdo mi ho nebere, ale já jej dávám sám od sebe. Mám moc svůj život dát a mám moc jej opět přijmout. Takový příkaz jsem přijal od svého Otce. Nemusel, ale dal svůj život, aby naplnil Otcovu vůli. A jaký to mělo dopad? To nám píše náš list: V této vůli jsme posvěceni skrze oběť těla Ježíše Krista jednou provždy. I zde se objevuje klíčové slovo této kapitoly: „jednou provždy“! Jsme za to Pánu Bohu vděční? Projeví se to nějak v mém*

životě? Budeme také jako náš Pán ochotni Bohu říci: *„Hle, tu jsem, abych vykonal, Bože, tvou vůli“*? Pán Bůh to od nás čeká!

Stačila jedna oběť (v. 12-14)

12 On však přinesl jedinou oběť za hříchy a navždy usedl po pravici Boží 13 a nadále jen čeká, až jeho nepřátelé budou položeni za podnož jeho nohou. 14 Neboť jedinou obětí učinil navždy dokonalými ty, kteří jsou posvěcováni.

V našem městě při rekonstrukci železniční tratě udělali tři podchody pro chodce. Jejich stěny hezky vymalovali. Využili k tomu umělce, kteří se spreji udělali nádhernou výzdobu. Ale znáte to: vždycky se najdou nějací „umělci“, kteří k tomu musí dodat svůj projev, který způsobuje, že původní krása je totálně zohyzděna. Totéž se opakuje na vagonech vlaků či metra. Co s tím? Aby se tomu zabránilo, vymysleli odborníci nátěr, který nedovolí, aby ty ošklivé věci ničily původní stav. Dá se to snadno setřít, a tyto „podpisy“ pak už dílo neničí. Stačí jeden nátěr – a věc je z lidského hlediska „provždy“ ochráněna.

„Jediná oběť“ se v tomto krátkém úseku objevuje dvakrát. I ve věcech víry se vždy najdou lidé, kteří chtějí dílo Kristovo „vylepšit“ či zdokonalit svými nápady. Jsou „obětaví“ a velmi vynalézaví. Ale ty ho jen znehodnocují. K jediné oběti Kristově nelze nic přidat. Stačilo, aby Pán Ježíš přinesl jedinou oběť za hříchy. Tím nás učinil *navždy dokonalými*. Jsme si toho vědomi? K tomu není co dodat, jen projevovat svou vděčnost za tuto milost, kterou jsme si ničím nezasloužili.

Po skončeném díle záchrany se náš Spasitel vrátil zpět do své slávy, *a navždy usedl po pravici Boží* a teď čeká, až jeho nepřátelé budou položeni za podnož jeho nohou. Dílo záchrany je dokončeno! Není to důvod k našemu uctívání a chvalozpěvům?

Svědectví Ducha svatého (v. 15-17)

15 Dosvědčuje nám to i Duch Svatý, neboť po slovech: 16 ,Toto je smlouva, kterou s nimi uzavřu po těch dnech, praví Pán: budu dávat své zákony do jejich srdce a napíši je do jejich mysli,‘ 17 dodává: ,a na jejich hříchy a jejich nepravosti již nikdy nevzpomenu.‘

Úkolem Ducha svatého je připomínat nám Boží slovo. Pán Ježíš to řekl svým učedníkům takto: *Když však přijde On, Duch Pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší; oznámí vám i to, co má přijít. On mne oslaví, neboť z mého vezme a oznámí to vám* (J 16,13.14). Tak připomíná Židům to, co zaslíbil dávno již prostřednictvím Jeremiáše 31,33. Boží zákony neměly zůstat jen na papíře (pergamenu), nebo i v moderních médiích, na discích apod., ale měly být zapsány především *do jejich srdce*, ale také *do jejich mysli*. Obojí je velmi důležité. Jde především o naše srdce – protože to rozhoduje, jak se k nim postavíme, ale také i mysl je důležitá – čím se ve svých myšlenkách zabýváme. Autor nejdelšího žalmu mnohokrát opakuje, že o jeho zákoně přemýšlí neustále. Neměli bychom takto postupovat i my?

A ještě jednu důležitou věc nám Duch svatý připomíná: *,a na jejich hříchy a jejich nepravosti již nikdy nevzpomenu.‘* To má svůj význam, protože se mnohdy trápíme velikostí toho, co zlého jsme vykonali. Stále se k tomu vracíme. Ale Pán Bůh, když odpouští, tak tak činí dokonale – už nikdy nám to nebude připomínat. Neplýtvějme energií a časem pláčem nad rozlitým mlékem, ale jděme dál a využívejme čas i příležitosti ke službě jemu. Minulost už stejně nikdy nezměníme!

Co znamená odpuštění (v. 18)

18 Kde je odpuštění hříchů, tam už není oběti za hřích.

Vězeň, který žádal o milost, dostal ji a byl propuštěn, už nemusí dál podnikat nic, aby nebyl dál stíhán za trestný čin, kterého se dopustil.

Milost nepopírá trestný čin, ale znamená odpuštění trestu. Platí-li tato zásada i v pokřivené lidské spravedlnosti, čím více to platí u Boha. Tam, kde jsou hříchy odpuštěny, člověk už nemusí dělat pro své ospravedlnění nic. Naše hříchy (a těch jsme se dopustili všichni), jsou odpuštěny pro krev Pána Ježíše. Pavel to popisuje jasně: *všichni zhřešili a postrádají Boží slávu, ale jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí skrze vykoupení, které je v Kristu Ježíši. Jeho Bůh ustanovil za prostředek smíření skrze víru v jeho krev, aby ukázal svou spravedlnost s ohledem na prominutí prohřešení, jež byla spáchána již dříve* (Ř 3,23-25). S touto zásadou se setkáváme už ve Starém zákoně. Pán Bůh oslovuje svůj věrolomný národ, který se k němu obracel zády, následovně: *Jen pojďte a proberme to, praví Hospodin; jsou-li vaše hříchy jako šarlat, zbělejí jako sníh, jsou-li rudé jako purpur, budou jako vlna* (Iz 1,18). Předchází tomu ovšem změna životních postojů, jak uvádí v. 16 a 17: *Umyjte se, pročistěte se, odstraňte mi zkaženost svých činů pryč z očí; přestaňte páchat zlo. Naučte se konat dobro. Hledejte právo, kářejte násilníka, zjednejte právo sirotkovi, zastáňte se vdovy*. A to se opakuje v celém Starém zákoně mnohokrát. Popisuje to třeba prorok Ezechiel (33,14-16): *Když dále řeknu o ničemovi: Jistě zemřeš, ale on se odvrátí od svého hříchu a bude konat právo a spravedlnost, vrátí zástavu, a pokud ten ničema nahradí lup -- pokud by žil podle ustanovení života, aby nepáchal špatnost -- určitě bude žít, nezemře. Žádné jeho hříchy, kterými zhřešil, mu nebudou připomínány; konal právo a spravedlnost, určitě bude žít*. A v Ez 18,31-32 čteme: *Odvrhňte od sebe všechna svá přestoupení, jimiž jste se vzepřeli a získejte nové srdce a nového ducha. Proč máte zemřít, dome izraelský? Vždyť nemám zalíbení ve smrti toho, kdo umírá, je výrok Panovníka Hospodina. Obraťte se a zůstaňte naživu*. Potvrzuje nám to i v. 17 v této kapitole listu Židům.

Cesta do svatyně je otevřená! (v. 19-22)

19 Když tedy, bratři, máme smělou důvěru, že smíme vstoupit do svatyně Ježíšovou krví, 20 cestou novou a živou, kterou nám otevřel skrze oponu, to jest skrze své tělo, 21 a když máme velikého kněze nad domem Božím, 22 přistupujme s opravdovým srdcem v plnosti víry, se srdcem očištěným od zlého svědomí a s tělem obmytým čistou vodou.

Otevřená cesta! I my máme radost, když jsou dny „otevřených dveří“ u různých organizací a my se můžeme podívat tam, kam se běžně dostat nemůžeme – třeba do uzavřených částí pražského hradu či jiných památek, anebo třeba do televizního studia.

Když se Adam a Eva nechali svést hadem, vztah mezi člověkem a Bohem byl narušen. První lidé byli vyhnáni ze zahrady Eden: *Hospodin Bůh poslal člověka pryč ze zahrady Eden... Vyhnal ho a postavil od východu k zahradě Eden cheruby s míhajícím se plamenným mečem, aby střežili cestu ke stromu života* (1M 3,23.24). Jak jim asi bylo? Věděli dobře, co ztratili, ale zpět už nemohli. Cesta byla hlídána.

Avšak tato cesta nezůstala uzavřená navždy. Když Pán Ježíš zemřel na kříži, opona chrámová se roztrhla a vstup do svatyně svatých, kam mohl jen jednou za rok v den smíření velekněz s krví za hříchy byl náhle volný. Náš text nám říká, že můžeme vejít do Boží přítomnosti. Máme plnou svobodu tuto situaci využívat kdykoliv. Chce to ovšem „opravdové a očištěné srdce“ a „obmyté tělo“.

Pokoj! V lidech zalíbení, ráj se opět otvírá,
k lidskému zas pokolení Bůh své ruce prostírá.

Svoboda spojená s odpovědností (v. 23-25)

23 Neochvějně držíme své vyznání naděje, neboť ten, který dal slib, je věrný; 24 a budme pozorní jedni k druhým, abychom se rozněcovali v lásce a dobrých skutcích. 25 Nezanedbávejme své

společné shromažďování, jak mají někteří ve zvyku, nýbrž povzbuzujeme se, a to tím více, čím více vidíte, že se ten den přibližuje.

Oběť Pána Ježíše na kříži a jeho krev nám darovala svobodu. Smíme přicházet do Boží přítomnosti v intervalu 24/7 a přednášet mu své prosby, ale také projevovat vděčnost a vzdávat mu poctu, která mu jako tvůrci a udržovateli všeho patří. To však ale neznamená, že si můžeme dělat, co nás napadne. Chceme-li opravdu následovat toho, který pro nás obětoval sám sebe a dal za nás svůj vlastní život, pak je to nutně spojeno s odpovědností využívat zbývajících čas naší pozemské pouti, protože den příchodu našeho Pána se nezadržitelně přibližuje. Svého vyznání se máme držet neochvějně, protože slib našeho Pána, že nás neopustí a že bude s námi po všechny dny, platí.

V čem je tato naše odpovědnost? 1) máme být vůči sobě vzájemně pozorní, to znamená, že se máme o sobě vzájemně informovat, ptát se, jak se jim daří, v čem jim můžeme pomoci atd. To je nutně spojeno s 2) s rozněcováním se v lásce a dobrých skutcích. Dobré skutky nám spásu nikdy nemohou zajistit, ani k ní nijak přispět, ale naše víra bez skutků je mrtvá (Jk 2,17). O tom se ostatně dozvíme obsírně v následující kapitole našeho listu. Také 3) nemáme opouštět naše *společné shromažďování*. Jsme-li jako církve Kristovo tělo, pak jako je tělo živé jen tehdy, je-li zde součinnost jednotlivých orgánů, potřebujeme i my jedni druhé, a to 4) k tomu, abychom se vzájemně povzbuzovali a doplňovali. Jak je tomu se mnou v těchto 4 důležitých bodech? Nemám zde dluh, který mám vyrovnat? Je to moje a tvoje odpovědnost před tím, kdo nám svobodu vydobyl! Jemu se budeme jednou odpovídat.

Důsledky vědomého a trvalého hříchu (v. 26-31)

26 Neboť jestliže dobrovolně hřešíme poté, co jsme přijali jasné poznání pravdy, nezůstává již více obětí za hříchy, 27 nýbrž jakési hrozné očekávání soudu a žár ohně, který bude stravovat

odpůrce. 28 Kdo pohrdl Mojžíšovým zákonem, umírá bez slitování na základě svědectví dvou nebo tří svědků. 29 Uvažte, oč horšího trestu bude hoden ten, kdo pošlapal Syna Božího, a krev smlouvy, již byl posvěcen, měl za nečistou, a Ducha milosti potupil? 30 Neboť známe toho, kdo řekl: ‚Mně náleží pomsta, já odplatím.‘ A opět: ‚Pán bude soudit svůj lid.‘ 31 Je hrozné upadnout do rukou živého Boha.

Je smutnou skutečností, že zmíněnou odpovědnost v postavení, které nám Kristus připravil, řada lidí, kteří se domnívají, že jsou křesťané, odmítají přijmout. Lidově řečeno, rádi by „slízli smetanu“ díla vykoupení, ale odmítají se omezovat ve svých zájmech a Boží požadavky ignorují. Je to smutné, když lidé, kterým bylo dopřáno *jasné poznání pravdy*, dobrovolně a vědomě hřeší. To má hrozné důsledky. Pisatel listu Židům připomíná, jak to bylo s Mojžíšovým zákonem, když jím někdo pohrdl a vědomě postupoval proti němu. Tenkrát to znamenalo (bylo-li to potvrzeno alespoň dvěma svědky) smrt bez slitování. Pisatel k tomu poznamenává: *Mojžíšův zákon byl jen stín a odraz toho, co vykonal Pán Ježíš. Dodává: Uvažte, oč horšího trestu bude hoden ten, kdo pošlapal Syna Božího, a krev smlouvy, již byl posvěcen, měl za nečistou, a Ducha milosti potupil?* Pán Bůh takový postoj nepřehlédne, bude mít dalekosáhlé důsledky. Uvedený starozákonní citát je z 5M 32,35 a z kontextu vidíme, že se týkal Izraelců, kteří opustili Boha a šli si po svých vlastních cestách.

Závěr je velmi výmluvný: *Je hrozné upadnout do rukou živého Boha.* Kéž nám to je výstrahou, abychom si vážili díla svého Spasitele a nenechali se svést pokušeními knížete tohoto světa, který nás chce za každou cenu od našeho Spasitele odvést a chytá nás na falešné pozlátko, jako rybář chytá ryby na lesklou třpytku.

Připomínat si Boží ochranu v minulosti (v. 32-35)

32 Připomínejte si dřívější dny, v nichž jste byli osvětleni a přestáli jste mnohý zápas s utrpením. 33 Bud' jste byli veřejně

vystavování urážkám a soužením, nebo jste se stali společníky těch, s nimiž se takto nakládalo. 34 Vždyť jste měli soucit s vězni a uloupení svého majetku jste přijali s radostí, vědouce, že máte v nebi vlastnictví lepší a trvalé. 35 Neodhazujte tedy svou smělou důvěru, která má velikou odplatu.

Spouštěcím mechanismem vedoucím k tomu, že lidé odpadají od poznané pravdy, jsou obvykle těžkosti a problémy, které jsou s důsledným následováním Ježíše spojeny. Je to v nás jaksi hluboce zakořeněné, že počítáme s tím, že Pán naši věrnost odmění a bude nám pomáhat vždycky tady a teď. Ale to Pán Bůh nikdy nikomu neslíbil. Není dobrým džinem z láhve, který je to proto, aby plnil naše přání. Jako svrchovaný Pán všeho má své záměry a často dopouští zápasy a utrpení na ty, kteří mu důvěřují. Ne proto, aby je trápil, ale aby se úžeji přimkli k němu.

Autor listu je výborný pedagog. Připomíná čtenářům: Jen si vzpomeňte, čím jste v minulosti prošli sami. Uráželi vás, posmívali se vám, trápili vás, či vaše blízké, které jste měli rádi, prožívali jste jejich utrpení spolu s nimi a neváhali jste obětovat i to, co patřilo vám. A jak to dopadlo? Když se na to díváte zpět – bylo to to nejlepší řešení. Vzdali jste se svých práv a nároků, protože jste si byli vědomi toho, že v nebi máte poklad, který zloději nemohou ukrást a moli či rez sežrat. Proto v tom vytrvejte, neodhazujte svou smělou důvěru v to, že Bůh to, co slíbil, také splní. To neplatilo jen pro čtenáře listu tenkrát, to platí i dnes pro nás. Stojí to za to, protože tato důvěra má velikou odplatu. Nedovolme, aby nám současné těžkosti ji ukradly.

Vydržet! Neustoupit! (v. 36-39)

36 Je vám totiž třeba vytrvalosti, abyste vykonali Boží vůli a obdrželi zaslíbení. 37 ,Neboť ještě velmi, velmi krátký čas, a ten, který má přijít, přijde a nebude otálet; 38 můj spravedlivý bude žít z víry, ale kdyby ustoupil, nebude v něm mít moje duše

zalíbení. ‘ 39 *My však nejsme ti, kdo ustupují k záhubě, nýbrž lidé víry k zachování duše.*

Těmito slovy se dá shrnout obsah těchto posledních veršů v závěru kapitoly. Potřebujeme vytrvalost, vždyť už jsme kousíček od cíle. Jaká je to škoda, když závodník vzdá závod v posledních pár metrech, na dosah od cíle. Zápas se hraje až do závěrečného hvizdu. I posledních pár vteřin může rozhodnout celý výsledek! Tak to platí např. v hokeji či v košíkové, anebo při běhu, ale úplně stejně to platí i v životě víry. Připomínejme si slova: *Neboť ještě velmi, velmi krátký čas, a ten, který má přijít, přijde a nebude otálet.* Jsme už na dohled od cíle našeho pozemského běhu. To by nám mělo nalít do žil novou sílu! Zároveň platí to, že *kdyby ustoupil, nebude v něm mít moje duše zalíbení.* Tím svému manažeru radost neuděláme!

Autor listu předpokládá, že si uchováme svou důvěru a naději. Vyplývá to ze slov posledního verše: *My však nejsme ti, kdo ustupují k záhubě, nýbrž lidé víry k zachování duše.* O něm a jeho vrstevnících to platilo bezvýhradně. Platí to i o nás? I my potřebujeme vydržet a neustoupit ani o píď, i když prožíváme podobně jako závodníci jednu krizi za druhou, „dochází nám dech“ a zdá se nám, že to v žádném případě nedáme. Sami ne – potřebujeme se dívat na „původce a dokonavatele naší víry Ježíše“, jak nám bude ještě připomenuto ve 12. kapitole. Moc vám přeji, abyste třeba po čtyřech překonali cílovou pásku a zažili to, co znamená vítězství.

Židům 11

Oblak svědků

Tato kapitola je snad nejznámější z celého listu Židům. Navazuje na konec předchozí kapitoly, kdy věřící křesťané ze Židů byli všemi krutě pronásledováni. Pro Židy byli odpadlíky, pro pohany byli sektářští Židé. Autor listu je povzbuzuje, aby vydrželi. A ukazuje, že v tom nejsou sami, že to tak bylo i v minulosti. Uvádí celou řadu životních příkladů bohabojných lidí, mužů i žen, jak si ve svém životě (a zejména ve svých krizových situacích) počínali. Byli to lidé jako my, z masa a kostí, se slabostmi a problémy. O svou víru museli mnohdy těžce bojovat – ale nakonec k ní po těžkých bojích dospěli. Ukazuje jejich víru, která se projevuje činem. Ukazuje to jasně, že víra a skutek víry k sobě neodmyslitelně patří, že je to rub a líc téže mince. Je to příklad nejen pro tehdejší Židy, ale i pro nás dnes, který máme následovat. Charakteristickým rysem jednotlivých aktérů je životní schéma, které vyniká zvláště v ČEP: „věřil... a proto... (něco konal). To se neustále opakuje. Přitom je lhostejné, zda jednotlivé osoby byly Bohem z lidského hlediska vysvobozeny či ne. Mnozí totiž na věčnou odměnu čekají kvůli nám. Kapitola oslavuje hrdiny víry, kteří byli vysvobozeni a Bůh už je vyslyšel, ale také bezejmenné hrdiny, kteří pro svého Boha neváhali položit vše, co měli, i svůj život.

Jak rozčlenit tuto kapitolu? Lze to pochopitelně různě. Rád bych ale vypíchl tyto body:

- Co je to víra? (v. 1-2.6)
- Abelova víra (v. 4)

- Enochův příklad (v. 5)
- Co nás učí Noé (v. 7)
- Abrahamova cesta do neznáma (v. 8-10)
- Sára také věřila (v. 11-12)
- Co tyto lidi spojovalo? (v. 13-16)
- Obětování Izáka (v. 17-19)
- Izákovo požehnání (v. 20)
- Jákobovo požehnání (v. 21)
- Josefova závěť (v. 22)
- Mojžíšovi rodiče (v. 23)
- Mojžíšova zásadní rozhodnutí (v. 24-28)
- Přejít Rudého moře (v. 29)
- Dobývání Jericha (v. 30)
- Víra Rachaby (v. 31)
- Další svědkové (v. 32-35a)
- Ti, kteří museli projít martyriem (v. 35b-38)
- Odešli bez splnění zaslíbení kvůli nám (v. 39-40)

Co je to víra? (v. 1-2.6)

*1 Víra jest podstata věcí, v něž doufáme, důkaz skutečností, které nevidíme. 2 Neboť v ní naši předchůdci dostali svědectví Boží. 3 Vírou rozumíme, že Božím výrokem byly uspořádány světy, takže to, co vidíme, nevzniklo z viditelného... 6 Bez víry však není možné se mu zalíbit, protože ten, kdo přichází k Bohu, **musí** uvěřit, že Bůh je a že odplácí těm, kdo ho usilovně hledají.*

Autor listu Židům jako výborný pedagog před rozebíráním konkrétních případů nejprve uvádí definici pojmů – tedy jde-li o svědky víry, co to víra vlastně znamená a jak se projevuje. Tak to děláme i my, když chceme udělat výklad různých dějů či událostí. Ukazuje na principy, kterými se daná situace ve svém vývoji řídí. Tak je tomu i na začátku známého „oblaku svědků“ víry. Věříme tomu, co jsou skutečnosti, *které nevidíme*. Řadu věcí, které skutečně existují, nemůžeme ověřit našimi

běžnými lidskými metodami, protože na ně nestačí. Jsme odkázáni na jejich výsledky. Týká se to především vzniku vesmíru. Lidé říkají, že vznikl „velkým třeskem“. Ale to nedává odpověď na otázku, kdo tento třesk vyvolal či způsobil. Bible říká, že vesmír byl uspořádán Božím slovem. Zda třeskem nebo něčím jiným, je otázka, kterou nedokáže nikdo z lidí zodpovědět. To, co vidíme, vzniklo z neviditelného na Boží příkaz. Tyto zásadní věci se přijímají vírou. Křesťané věří, že svět vznikl Božím rozkazem. Ale věří také i ateisté, a ve svých nejrůznějších teoriích jsou odkázáni na víru. Věřit, že něco vzniklo samo od sebe vyžaduje dokonce ještě větší míru víry, protože to odporuje základním fyzikálním zákonům (princip entropie).

Proto je nutná víra – kdo přichází k Bohu, *musí uvěřit, že Bůh je*. Nový zákon slovem „musí“ velmi šetří – většinou se týkají Pána Ježíše a pak dějů, které Bible předpovídá. Pokud jde o lidi, pak toho není mnoho: člověk se „musí“ znovuzrodit (J 3,7); ***musíme** skrze mnohá soužení vejít do Božího království* (Sk 14,22), *my všichni se **musíme** objevit před soudnou stolicí Kristovou, aby každý přijal odplatu za to, co vykonal v těle, ať už to bylo dobré nebo zlé* (2Ko 5,10); dále se slovo „musí“ objevuje v souvislosti se staršími či biskupy: ***Musí** však mít také dobré svědectví od těch, kdo stojí mimo, aby neupadl do pohanění a do Ďáblovy léčky* (1Tm 3,7; viz také Tt 1,7.9). Pak to jsou místa v našem listu: ***musíme** věnovat mnohem větší pozornost tomu, co jsme slyšeli, abychom nebyli strženi proudem* (2,7); za zmínku stojí také slova apoštola Jana: *Kdo říká, že v něm zůstává, **musí** sám také žít tak, jak žil on* (1J 2,6). Všechna tato „musí“ jsou spojena také s tím, že Bůh odplácí těm, kdo ho usilovně hledají. A to stojí za to!

Abelova víra (v. 4)

4 Ábel věřil, a proto přinesl Bohu lepší oběť než Kain a dostalo se mu svědectví, že je spravedlivý, když Bůh přijal jeho dary; protože věřil, `ještě mluví, ač zemřel`.

Série svědků začíná hned na počátku lidské historie. Kainova bratrovražda je všeobecně známá. Popisuje ji 1M 4. Byl to Kain, který přišel na nápad obětovat Hospodinu. Abel ho následoval, jak to většinou mladší bratři dělávají. Kain byl rolník, obětoval tedy z plodů své práce. Abel byl pastýř ovcí (1M 4,2) a obětoval z prvorozených ovcí svého stáda. Usoudil, že Pánu Bohu máme dávat z vděčnosti to nejlepší. Bůh Abelovu oběť přijal, zatímco Kainova vyzněla naprázdno. Nemyslím si, že to bylo tím, CO Hospodinu přinesli. Bylo to spíše motivem, **proč** Pánu Bohu obětovali. To vidíme z následujícího textu, kdy Pán Bůh Kaina napomínal a řekl mu: *Copak tě nepřijmu, když budeš jednat dobře? Když ale nebudeš jednat dobře, pak ve dveřích číhá hřích a dychtí po tobě. Ty ale máš nad ním panovat* (v. 7). Kain tedy neměl ten správný motiv – chtěl se před Bohem blýsknout tím, co dokázal, a když to nebylo přijato, rozčílil se. Co následovalo, víme. Kain v sobě dusil nenávist ke svému bratru a při vhodné příležitosti ho zabil. Když s ním Pán Bůh poté hovořil, neprojevil žádnou lítost a na přímou otázku, kde je jeho bratr, zalhal: „Nevím“. Proto musel slyšet: *Cos to udělal? Slyš, krev tvého bratra ke mně křičí ze země! A nyní budeš proklet a vyvržen ze země, která otevřela svá ústa, aby ze tvé ruky přijala krev tvého bratra* (v. 10 a 11). Tento příběh je všeobecně znám – a tak Abel pro svou víru mluví dodnes. I k nám, ve 21. století. Jak je to s našimi „oběťmi“ Hospodinu? Proč se angažujeme? Aby nás viděli a obdivovali lidé? Abychom demonstrovali svou zbožnost? Anebo je to láska k našemu Spasiteli a vděčnost za to, co On učinil pro nás? Kéž máme Abelovu víru!

Enochův příklad (v. 5)

5 Henoch věřil, a proto nespatrił smrt, ale Bůh ho vzal k sobě. 'Nebyl nalezen, protože ho Bůh přijal.' Ještě než ho přijal, dostalo se Henochovi svědectví, že v něm Bůh našel zalíbení.

Enoch byl pozoruhodnou postavou mezi lidmi před potopou. Byl v pořadí 7. od Adama, který za jeho života ještě žil. Zprávu o něm

máme zapsánu v 1M 5,21-24: *Enoch žil šedesát pět let a zplodil Metúšelacha. Po zplození Metúšelacha chodil Enoch s Bohem tři sta let a zplodil syny a dcery. Všech Enochových dnů bylo tři sta šedesát pět let. Enoch chodil s Bohem a už nebyl, protože ho Bůh vzal.* To bylo zhruba po tisícileté historii lidstva na této zemi. Zpráva o tom, že chodil s Bohem se mne dotkla zvlášť výrazně v době, kdy jsem byl vážně nemocen. Modlíval jsem se: „Nebeský Otče, já bych tak rád s tebou chodil, jako s tebou chodíval Enoch anebo Noé či Abraham... Tak rád bych se ti líbil, jako oni!“ O něco později jsem pochopil, že takto mohu chodit s jeho Synem, Pánem Ježíšem. Vždyť On zaslíbil: *Já jsem s vámi po všechny dny* (Mt 28,20). I my můžeme podobně jako On chodit se svým Spasitelem a získat ujištění, že se mu líbíme, jako tomu bylo u Enocha. Je to o nás. Nečteme v Bibli, že by ho Pán Bůh k tomu pobízel. Co ho k tomu vedlo? Nevíme – víme jen, že to bylo po narození jeho syna Metúšelacha (člověka, který se na této zemi dožil nejdelšího věku 969 let a zemřel v roce, kdy došlo k potopě). Byla to Henochova víra, která ho pudila k tomu, aby chodil s Bohem. Pán Bůh mu dopřál obrovskou výsadu – že byl přenesen ze smrti do života. A to můžeme i my, budeme-li chodit s Ježíšem. Kéž platí to, co zpíváme ve staré písni:

S Ježíšem chci věrně v každou chvíli
putovati světa údolím,
On mne šťastně k mému vede cíli,
v dům i v srdce pokoj vejde s ním.
On když vůdcem mým a rádcem stále,
tu se cíle jistě neminu,
a když strast mne potká nenadále,
vroucněji se k němu přivinu.
Na tvou milost spoléhám se zcela,
Jezu můj, a vím, že nezhygnu.
Když pak zprostitíš duši vazby těla,
přijmeš tam mne v nebes otčinu.

Co nás učí Noé (v. 7)

7 Noé věřil, a proto pokorně přijal, co mu Bůh oznámil a co ještě nebylo vidět, a připravil koráb k záchraně své rodiny. Svou vírou vynesl soud nad světem a získal podíl na spravedlnosti založené ve víře.

Posledním „předpotopním“ svědkem víry je Noe. I on žil ještě za života Adamova. Ovšem postupem doby viděl Hospodin, jak mnoho je na zemi lidského zla a že všechno zaměření úmyslů jejich srdce je napořád jenom zlé, a Hospodin litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci. Hospodin řekl: Vyhladím z povrchu země člověka, kterého jsem stvořil, vyhladím člověka i zvěř, plazy i nebeské ptactvo, protože lituji, že jsem je učinil. Ale Noe našel milost v Hospodinových očích... Noe byl muž spravedlivý, bezúhonný ve své generaci; Noe chodil s Bohem... Země však byla před Bohem zkažená; země byla plná násilí. Bůh hleděl na zemi, a hle, byla zkažená, protože všechno tvorstvo na zemi pokazilo svou cestu... I řekl Bůh Noemu: Přede mne přišel konec všeho těla, protože země je plná jejich násilí. Hle, zničím je spolu se zemí. Udělej si archu... já přivedu potopu, vody na zemi, abych zničil pod nebem všechno tvorstvo, v němž je duch života. Všechno, co je na zemi, zahyne. Ale s tebou ustanovím svou smlouvu. Vejdeš do archy ty a s tebou tvoji synové, tvá žena i ženy tvých synů. Tak to čteme v biblické zprávě o potopě v 1M 6. Čteme dále o tom, že Noe v Boží bázni připravil koráb – a byl zachráněn. Stal se dědicem spravedlnosti, ne své vlastní, ale té, která je z víry, jak nám to popisuje v NZ i Pavel: *Nyní však je zjevena Boží spravedlnost... skrze víru Ježíše Krista pro všechny a na všechny ty, kdo věří.* (Ř 3,21.22). Od dob Noe se přesuňme do dnešní hektické doby. Liší se od doby těsně před potopou? Jsem přesvědčen, že i dnes je celá země plná násilí a že zaměření úmyslů lidských srdcí je jenom zlé. Je to div, že přijdou Boží soudy? Kéž dokážeme chodit s Bohem a varovat lidi před přicházejícím Božím hněvem. Noemovi se určitě lidé smáli, když viděli, jak staví koráb na místě, kde nikdy nebyla velká voda. Možná, že se mu po straně smáli

i ti, kdo koráb pomáhali stavět, protože jim za to určitě musel zaplatit. Ale Boží slovo se naplnilo. A naplní se i dnes. Nedbejme posměchu a poťukávání si na čelo, a konejme věrně službu kazatele spravedlnosti. Snad se najde někdo, kdo bude zachráněn, jako byla zachráněna jeho rodina.

Abrahamova cesta do neznáma (v. 8-10)

8 Abraham věřil, a proto uposlechl, když byl povolán, aby šel do země, kterou měl dostat za úděl; a vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde. 9 Věřil, a proto žil v zemi zaslíbené jako cizinec, bydlil ve stanech s Izákem a Jákobem, pro které platilo totéž zaslíbení, 10 a upínal naději k městu s pevnými základy, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh.

Abraham představoval pro Židy velmi významnou osobnost. Považovali se za jeho děti (viz např.: „*Náš otec je Abraham*“ (J 8,39). Pisatel listu Židům proto hovoří o Abrahamovi ve svém oblaku svědků o Abrahamovi jako o jediném dvakrát. Ta první zmínka je v našem textu. Je to odkaz na popis v 1M 12,1-5: *Hospodin řekl Abramovi: Odejdi ze své země, ze svého příbuzenstva a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. A učiním tě velkým národem, požehnám tě a tvé jméno učiním velkým, a buď požehnáním! Požehnám těm, kdo žehnají tobě, a na toho, kdo tě proklíná, uvedu prokletí. V tobě budou požehnány všechny čeledi země. A Abram šel tak, jak mu Hospodin řekl, a s ním šel Lot. Abramovi bylo sedmdesát pět let, když vyšel z Cháranu. Abram vzal svou ženu Sáráj, Lota, syna svého bratra, a všechnu majetek, ježž nabyli, i lidi, které získali v Cháranu, a vyšli, aby se ubírali do kenaanské země. I přišli do kenaanské země.* To byla výzva, která vyžadovala pořádnou dávku víry a důvěry v Boha. Jen si to přestavte – měl opustit svou zemi, svou rodinu a dům svého otce, kde měl všeho dostatek a vydat se na nejistou cestu neznámo kam! Měl opustit kulturní prostředí a civilizaci starověkého Cháranu se vším pohodlím městského života a stát se kočovníkem, bydlícím ve stanu

a přecházejícím z místa na místo. Měl jen naději, že jednou bude v městě, jehož stavitelem a tvůrcem je sám Bůh.

Tato volba, která stála před Abramem, je i dnes před námi v současnosti, chceme-li poslechnout Boží povolání, kterým nás povolává. Znamená to mnohdy vzdát se zajištěné pohodlné existence a vydat se jako Boží vyslanec tam, kam mne Bůh posílá. Tento princip platil vždycky – a platí i dnes. Rozšíření křesťanství bylo možné jen proto, že se našli misionáři, kteří poslechli Boží volání, vzdali se svého „jistého“ a šli. To přineslo obrovské ovoce na celém světě. Možná, že i tebe Pán Bůh volá k určité práci, která znamená opustit svou komfortní zónu a jít. Jak se zachováš?

Víra Sára (v. 11-12)

11 Také Sára věřila, a proto přijala od Boha moc, aby se stala matkou, ačkoliv už překročila svůj čas; pevně věřila tomu, kdo jí dal zaslíbení. 12 Tak z jednoho muže, a to už starce, vzešlo tolik potomků, jako bezpočtu je hvězd na nebi a jako je písku na mořském břehu’.

Sára je první žena, uvedená v tomto seznamu svědků víry. Znalci Starého zákona teď možná skepticky namítnou: „Ale s tou její vírou to nebylo tak slavné! Vždyť se pokoušela překonat svou neplodnost svým lidským způsobem – a nadělala si tak spoustu problémů, které pak poznamenaly na dlouhou dobu i její potomky.“ Sáhla k tomu, co dnes nazýváme náhradní mateřství. To není vynález dnešní doby – bylo tomu tak už i za dob patriarchů. To je pravda! Cesta ke skutečné víře bývá složitá a lemována různými našimi marnými pokusy napomoci zvrátit průběh našeho života. Když Bůh, oznamoval Abramovi, že se mu narodí syn, Sára, která byla ve stanu a slyšela to, se tomu nevěřicně smála, a dokonce se pokoušela to zapírat. (1M 18,10-15). Přes to všechno ale nakonec tuto věc přijala. A svému synu dali jméno „Izák = smíšek“ – na připomenutí své dřívější nevěry. O tom čteme v 1M 21,1-8, kde Sára vyznává: Sára řekla: *Bůh mi způsobil smích. Každý, kdo*

o tom uslyší, se bude smát se mnou. Ještě řekla: Kdo by jen pověděl Abrahamovi, že Sára bude kojit! A přece jsem mu v jeho stáří porodila syna!

Čemu se můžeme ze Sářina případu naučit? Jednak to, že Pán Bůh má s námi trpělivost a vede nás k víře i přes naše omyly a neúspěšné pokusy řešit vše sami vlastní silou a vlastními prostředky. A dále nám připomíná, že Pán Bůh má na splnění slibů svůj čas. Nikdy se nestane, že by na své sliby zapomněl. Pro něho také není nic nemožné – i když už si myslíme, že to z lidského hlediska možné není. Ostatně, stejnou zkušenost měl v Novém zákoně i kněz Zachariáš (viz L 1,5-64). I nám Pán Bůh připomíná, že nic u něj není nemožné. Počítejme s tím a důvěřujme Bohu. Vyplatí se to.

Co tyto lidi spojovalo? (v. 13-16)

13 Tito všichni zemřeli podle víry, aniž v plnosti přijali ta zaslíbení; jen zdaleka je zahlédli a pozdravili, a vyznali, že jsou cizinci a příchozí na zemi. 14 Neboť ti, kdo to říkají, dávají najevo, že vyhlízejí vlast. 15 Kdyby totiž mysleli na tu, z níž vyšli, měli by čas se navrátit. 16 Avšak touží po lepší vlasti, to jest po vlasti nebeské. Proto se Bůh za ně nestydí, je-li nazýván jejich Bohem, neboť jim připravil město.

Zde je v „oblaku svědků“ mezihra – autor shrnuje to, co tyto hrdiny víry spojovalo. Bylo to především to, že se osobně nedožili splnění Božího zaslíbení. Ve své víře a důvěře zemřeli jako všichni lidé (s výjimkou Henocha, kterého Pán Bůh vzal). A na plnost teprve čekají, jako všichni ostatní lidé. To čekalo i apoštola Pavla. I on se domníval, že se dožije příchodu Páně za svého života (viz 1Te 4,15.17): *My živí, kteří jsme tu ponecháni do příchodu Pána, jistě nepředejdeme ty, kteří zesnuli... Potom my živí, kteří tu budeme ponecháni, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích do vzduchu k setkání s Pánem. A tak už navždy budeme s Pánem.* Podobně to píše Korint'ánům v 1Ko 15,51.52. Dobu příchodu Pána Ježíše pro církve a k naplnění všech dalších zaslíbení,

týkajících se Izraele, určuje Pán Bůh. A je jedno, zda se toho dožijeme či nedožijeme – naše odměna nás u našeho Pána nemine.

Dále tito rekové víry *vyznali, že jsou cizinci a přichozí na zemi a že vyhlížíjí svou vlast*. Zde nešlo o místo, odkud vyšli, kde se narodili. Tam by se mohli přece kdykoliv vrátit. To jejich cizí občanství znamenalo, že se považovali za příslušníky Božího lidu. A jejich vlast je tam, kde je Bůh. Proto toužili po lepší vlasti, než byla ta, ze které vyšli. Tento rys by měl být i naším rysem v současnosti. Jsme zde opravdu cizinci a hosté? Není dobré se tu příliš zabydlovat – to by nám mohl ukázat například Lot v Sodomě. Tato zem se všemi svými výhodami a lákadly by neměla být tím, k čemu přilneme. Jak je tomu s tebou a se mnou, bratře a sestro? Jde nám opravdu o nebeskou vlast, anebo je nám tu na zemi docela dobře? Vzpomínám na povídání o jednom křesťanu, který také čekal nebeské království, ale stále ještě tam nechtěl. Nejprve se chtěl oženit, pak mít děti, pak... vždy se našlo něco, co chtěl ještě na této zemi stihnout. To není ten správný přístup. Kéž jsou nám rekové víry příkladem: jejich cílem bylo udělat vše, aby mohli do své nebeské vlasti.

A jaký to mělo a má dopad ze strany Boží? Bůh se za ně nestydí, že ho nazývají svým Bohem. Kéž by se Pán nemusel jednou stydět za nás a náš přístup k němu.

Obětování Izáka (v. 17-19)

17 Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svého jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: 18 'Z Izáka bude pocházet tvé potomstvo.' 19 Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení.

Tato známá událost z Abrahamova života je opravdu vrcholem zkoušky, ve které se osvědčila Abrahamova víra. Je to jediný případ v celé Bibli, kdy Pán Bůh požadoval: *Vezmi svého syna, svého jediného,*

jehož miluješ, Izáka, a jdi do země Mórija. Tam ho obětuj jako zápalnou oběť na jedné z hor, o níž ti povím (1M 22,2). Pán Bůh jinak odsuzoval lidské oběti na mnoha místech: (3M 18,21; Jr 7,31; 19,35; 32,35). Údolí Ben-Hinnom, kde se konaly lidské oběti Molekovi, nazývá údolím jatek. Ale Abrahama Bůh podrobil této zkoušce, kterou vlastně nemínil vykonat, jak vyplývá z popisu v 1M 22. Měl připravenou jinou oběť – berana, který uvázl za rohy v houští. Chtěl však vyzkoušet jeho víru. Ta zkouška byla velmi tvrdá, ale to proto, že Abraham se měl stát vzorem pro všechny své potomky. V našem textu čteme, že Abraham byl hotov obětovat, navzdory zaslíbení, které o svém synu měl. Důvod? Čteme, že počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Že to není jen domněnka pisatele listu Židům, ale skutečnost, potvrzuje samotná zpráva o obětování Izáka. Čteme tam totiž, co řekl svým služebníkům: *Zůstaňte tady s oslem a já s chlapcem půjdeme až tam. **Pokloníme se Bohu a vrátíme se k vám*** (1M 22,5). Abraham nebyl zvyklý lhát – věřil opravdu tomu, že se spolu vrátí. Že pokud opravdu dojde k tomu, že ho zabije jako zápalnou oběť, že ho Bůh vzkřísí z mrtvých, aby opravdu mohl jeho rod pokračovat v synu zaslíbení.

Nás Pán Bůh takové zkoušce nepodrobuje. Ale i my musíme někdy prokázat, že Pánu Bohu opravdu věříme, že on své sliby splní, i když tomu nerozumíme a zdá se nám to nemožné. Pán Bůh občas na nás takové zkoušky dopouští. Kéž odlesk této Abrahamovy víry charakterizuje i naše životy.

Izákovo požehnání (v. 20)

20 Izák věřil, a proto Jákobovi a Ezauovi dal požehnání
v pohledu do budoucna.

Povrchní čtenář Bible při těchto slovech namítne: „To snad ne! Vždyť víme, jak to s tím požehnáním bylo, jak Jákob na přání své matky svého otce Izáka podvedl! Kde tedy byla ta Izákova víra, když požehnání spojoval s dobrým jídlem?“ O tom skutečně čteme v 1M 27,27-39). A přece Izák nakonec pochopil, že jednal nesprávně. Při svém záměru

o požehnání se řídil svým chápáním a na Boží vůli se neptal. Poznal, že to ale už dávno řídil Bůh. Jaký závěr mělo to všechno? Bible nám potvrzuje, že Izák opravdu dal vírou požehnání svým dětem v pohledu do budoucna. Na závěr tohoto příběhu čteme: *Izák si pak zavolal Jákoba, požehnal mu a přikázal mu: Neber si ženu z dcer kenaanských. Hned odejdi do Paddan-aramu do domu Betúela, otce tvé matky, a odtamtud si vyber ženu, z dcer Lábana, bratra tvé matky. A Bůh Všemohoucí tě požehná, rozplodí tě a rozmnoží, a staneš se shromážděním národů; a dá ti požehnání Abrahamovo, tobě i tvému potomstvu s tebou, abys získal do vlastnictví zemi svého putování, kterou Bůh dal Abrahamovi* (1M 28,1-4). Tak potvrdil platnost požehnání, které svým synům dal při podvodném Jakobově jednání. Mohl to vědět, protože Rebece, která se ještě před narozením dvojčat doptávala Hospodina, *Hospodin jí řekl: Dva národy jsou ve tvém nitru, dvojí lid z tvého lůna se navzájem oddělí. Jeden lid bude silnější než lid druhý a starší bude sloužit mladšímu* (1M 25,23). Tento příběh nám ukazuje, že k opravdové víře se dostáváme mnohdy až po dlouhém tápání a po překonání našich chyb a omylů. To, co prožíval Izák, můžeme mnohdy prožívat v podobných situacích i my. Máme své představy, jak by věci měly být a trváme na tom, i když Pán Bůh to připravil jinak. Je to ale pro nás povzbuzením, abychom Boží vůli hledali a vírou ji přijali.

Jákobovo požehnání (v. 21)

21 Jákob věřil, a když umíral, požehnal oběma Josefovým synům a poklonil se přitom k vrcholu své berly.

Tento další příběh nám ukazuje, že mýlit se mohou i tak bohabojní lidé, jako byl Josef Egyptský. Ten přivedl své syny, kteří se mu narodili v Egyptě, aby jim požehnal. Čteme o tom v 1M 48. *Pak je Josef oba vzal, Efrajima svou pravicí proti Izraelově levici a Manasesa svou levicí proti Izraelově pravici a přivedl je blíž k němu. I vztáhl Izrael pravici a položil na hlavu Efrajima, který byl mladší, a levici na hlavu*

*Manasesa. Zkřížil ruce, přestože Manases byl prvorozený... Když Josef viděl, že otec položil pravou ruku na Efrajimovu hlavu, nelíbilo se mu to a uchopil otcovu ruku, aby ji přemístil z hlavy Efrajimovy na hlavu Manasesovu. Josef otci řekl: Ne tak, otče, vždyť tento je prvorozený. Vlož pravici na jeho hlavu. Jeho otec odmítl a řekl: Vím, můj synu, vím. I on se stane lidem a také on bude veliký. Avšak jeho **mladší bratr bude větší než on** a jeho potomstvo naplní národy. A požehnal jim toho dne se slovy: Tebou bude takto Izrael žehnat: Kéž tě Bůh učiní jako Efrajima a Manasesa! (1M 48,13-14.17-20). Co Jákoba k tomu vedlo? Vzpomínka na jeho otce Izáka, jak žehnal jemu? Možná ano, ale výsledek ukazuje jasně, že zde Jákob věřil, že to je Boží vůle. O tu je třeba stále bojovat, stále se musíme ptát, co si Pán Bůh přeje. Zde se náš jinak příkladný a bohabojný život může mýlit. Buďme si toho vědomi – a hledejme Boží vůli stále znovu, v každém novém případě, který je před námi. Jen tak se vyvarujeme chyb a omylů, které mohou zkomplikovat život nejen nám samotným, ale i řadě dalších lidí.*

Josefova závěť (v. 22)

22 Josef věřil, a na sklonku svého života řekl, že synové izraelští vyjdou z Egypta, a nařídil, co se má stát s jeho kostmi.

Josef byl právem rekem víry. Jeho život, ať už v otcovském domě, či v otroctví Putifara nebo ve státním vězení, ale i pak, když byl stanoven jako druhý muž po faraonovi a byl správcem jeho majetku, byl bezpochyby příkladný. Bible proto věnuje jeho životu velký prostor. Ale zde jde o závěr jeho života, kdy měl oznámit svému národu, co ho čeká v budoucnu. Bible to popisuje velmi stručně: *Pak Josef řekl svým bratrům: Já umírám, ale Bůh vás jistě navštíví a vyvede vás z této země do země, kterou přísáhl dát Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. A zapřísáhl syny Izraelovy slovy: Bůh vás jistě navštíví, a pak odsud vynesete mé kosti (1M 50,24.25).* To se možná v tu chvíli zdálo být nepravděpodobné. Židům se v zemi Gošenu (v deltě Nilu) vedlo dobře a nic nenásvědčovalo tomu, že by tomu v budoucnu mělo být jinak. Ale

Josef věděl o tom, že to není jejich domov – že Pán Bůh slíbil Abrahamovi, Izákovi i Jákobovi jinou zemi a že se tam v budoucnu vrátí. Josefův příklad nás učí, že rekem víry mohou být i mocní tohoto světa. To není obvyklé, protože tito lidé většinou spoléhají na své schopnosti, na svou šikovnost, jak dosáhnout vždy svého. Josef ale takový nebyl. Jeho život byl provázen pokorným vystupováním a spoléhal vždycky na Hospodina. Podobně se choval i jeho jmenovec Josef z Arimatie v Novém zákoně, který byl také Ježíšovým učedníkem. Zprvu tajným, ale Pán Bůh ho vychoval k tomu, že dokázal vírou požádat o tělo popraveného Pána Ježíše. Totéž bychom mohli říci i o Nikodémovi, který byl členem židovského synedria. Jak je tomu s námi? Pán Bůh nás chce vychovat k tomu, abychom se nebáli a následovali vzory těchto reků víry! Spolehneme se na něj?

Mojžíšovi rodiče (v. 23)

23 Mojžíšovi rodiče věřili, a proto svého syna tři měsíce po narození ukrývali; viděli, že je to vyvolené dítě, a nezalekli se královského rozkazu.

Po určité době se situace v Egyptě změnila. Izraelci se z privilegované třídy stáli otroky, protože nový farao se obával toho, že se rozrostou natolik, že potlačí původní obyvatelstvo. Proto je zotročil, podrobil je nuceným pracím, a navíc se snažil zamezit jejich růstu. Přikázal zabíjet nově narozené chlapce. O tom čteme v 2M 1,22: *Pak farao přikázal všemu svému lidu: Každého syna, který se jim narodí, hod'te do Nilu, každou dceru nechejte naživu!* Amrámovi a Jókebed (tak se Mojžíšovi rodiče jmenovali – viz 2M 6,20) se v té době narodil chlapeček. V následující kapitole pak čteme o jeho osudu, který nám možná připomene pohádku o Plaváčkovi (možná, že k ní tato událost zavdala podnět). *Žena otěhotněla a porodila syna. Když viděla, že je pěkný, skrývala ho tři měsíce. Déle ho však nemohla skrývat, vzala pro něho papírový košík, vymazala ho asfaltem a smolou, vložila do něj dítě a položila do rákosí ke břehu Nilu. Opodál se postavila jeho sestra, aby*

zjistila, co se s ním stane. Pak sestoupila faraonova dcera, aby se umývala v Nilu, zatímco její dívky se procházely na břehu Nilu. Když mezi rákosím uviděla košík, poslala svou otrokyni, aby jej přinesla. Když jej otevřela, uviděla dítě, byl to plačící chlapec. Měla s ním soucit a řekla: To je z hebrejských dětí. Jeho sestra se pak faraonovy dcery zeptala: Mám jít a zavolat ti kojnou z hebrejských žen, aby ti dítě kojila? Faraonova dcera jí odpověděla: Jdi. Dívka šla a zavolala matku dítěte. Faraonova dcera jí řekla: Vezmi toto dítě, odkoj mi ho a já ti dám odměnu. Žena tedy vzala dítě a kojila ho. Když chlapec povyrosl, přivedla ho k faraonově dceři, a stal se jejím synem. Pojmenovala ho Mojžíš. Řekla: Vždyť jsem ho vytáhla z vody (2M 2,2-10). Víra rodičů Mojžíše byla velká – a Pán Bůh se k ní přiznal. Dostali zapláceno za Mojžíšovu ranou výchovu a jejich syn, kterému hrozila smrt – se stal součástí královské rodiny.

Důvěřovat ve všem Pánu Bohu, i v život ohrožujících situacích, se vždy vyplatí. I nám dnes. Nezapomínejme na to. Kéž dokážeme takto důvěřovat i ve svých problémech našemu Pánu. Vždyť On přece slíbil, že nás neopustí po celý náš život.

Mojžíšova zásadní rozhodnutí (v. 24-28)

24 Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraónovy dcery. 25 Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem, než na čas žít příjemně v hříchu; 26 a Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě. 27 Věřil, a proto vyšel z Egypta a nedal se zastrašit královým hněvem; zůstal pevný, jako by Neviditelného viděl. 28 Věřil, a proto ustanovil hod beránka a dal pokropit dveře jeho krví, aby se zhoubce nemohl dotknout prvorozených.

Život šel dál. Mojžíš vyrůstal na faraonově dvoře. Byl vychován ve vši egyptské moudrosti (Sk 7,22). Věděl však o svém původu a věřil, že jeho rodina patří k Božímu lidu. A to bylo pro něho cennější než na čas

žít příjemně v hříchu. Proto o něm čteme: *I stalo se v době, kdy Mojžíš vyrostl, že vyšel ke svým bratrům a sledoval jejich těžké roboty. Tu zahlédl Egyptana, jak bije Hebreje, jednoho z jeho bratrů. Ohlédl se sem i tam, a když viděl, že tam nikdo není, zabil Egyptana a ukryl ho v písku. Když vyšel druhého dne, uviděl dva Hebreje, jak se rvou. Řekl útočníkovi: Proč biješ svého druha? Ten odpověděl: Kdo tě ustanovil vládcem a soudcem nad námi? Hodláš mne zabít, tak jako jsi zabil toho Egyptana?... Když farao o té věci uslyšel, chtěl Mojžíše zabít. Mojžíš však před faraonem utekl a pobýval v midjánské zemi (2M 2,11-15).* Tam si ho Pán Bůh 40 let vychovával a pak ho poslal zpět do Egypta. Nebylo to snadné, Mojžíš se zdráhal a hledal před Bohem výmluvy, ale nakonec jeho víra zvítězila a šel, aby vysvobodil svůj lid z egyptské poroby. *Nedal se zastrašit královým hněvem.* O tom čteme po posledním jednání s faraonem v 2M 10,28: *Tedy farao mu řekl: Jdi ode mne! Dávej si pozor, abys už nespátril mou tvář, protože v den, kdy spatříš mou tvář, zemřeš.* Poté, protože věřil Hospodinu stále více, ustanovil hod beránka a dal pokropit dveře jeho krví, aby se zhoubce nemohl dotknout prvorozených. O tom čteme podrobně v 11. a 12. kapitole 2. knihy Mojžíšovy. Přišel anděl zhoubce a pobíjel všechno prvorozené v Egyptě, faraonovým domem počínaje a posledním otrokem konče. Pominul jen domy Izraelců, kde byly zárubně dveří potřeny krví beránka. To způsobilo, že národ byl konečně propuštěn. Tento příběh je motivací i pro nás. Naše víra se nemá spokojit s časným pohodlím, s komfortní zónou. Jsme si vědomi toho, že Kristovo pohanění je větší bohatství než cokoliv, co nám může nabídnout tento pozemský život? Že nás čeká odplata? Cesta k této odvaze víry nebyla a není jednoduchá, ale prosme Pána Boha o sílu a pomoc, abychom se také osvědčili.

Přechod Rudého moře (v. 29)

29 Izraelští věřili, a proto prošli Rudým mořem jako po suché zemi, ale když se o to pokusili Egypťané, pohltily je vlny.

Ani zde to nebylo jednoduché. Bezbranní Izraelci se dostali do pasti. Před nimi moře, za nimi faraonovo vojsko. Farao si rozmyslel své „ukvapené“ rozhodnutí propustit Izraelce a rozhodl se je opět podrobit. Pán Bůh však měl svůj plán k záchraně, aby bylo všem jasné, že On je Pánem všeho a že lidská řešení jsou marná. Izraelci byli zděšeni, když uviděli egyptskou armádu. *Když se farao přiblížil, synové Izraele pozdvihli oči, a hle, Egyptané táhli za nimi. Synové Izraele dostali veliký strach a úpěnlivě volali k Hospodinu. Říkali Mojžíšovi: Což nebyly v Egyptě hroby, žes nás vzal zemřít do pustiny? Cos nám to udělal, žes nás vyvedl z Egypta? Zdali to není to, co jsme ti říkali v Egyptě: Nech nás, ať otročíme Egyptanům, protože je pro nás lepší otročit Egyptanům, nežli zemřít v pustině.* (2M 14,10-12). I Mojžíš, ačkoliv ho Bůh se svým plánem předem seznámil a řekl jim: *Nebojte se, stůjte a hleďte na Hospodinovu záchranu, kterou vám dnes způsobí, protože Egyptany, které vidíte dnes, již nikdy více neuvidíte. Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčet,* měl přece jen strach. Proto mu musel říci Hospodin: *Proč ke mně úpěnlivě voláš? Řekni synům Izraele, ať vyrazí. A ty zvedni svou hůl, vztáhni ruku nad moře a rozděl je, aby synové Izraele prošli prostředkem moře po suchu. A já, hle, posilním srdce Egyptanů, že půjdou za nimi, a oslavím se na faraonovi a na celém jeho vojsku, na jeho vozech i na jeho jezdcích* (2M 14,15-7). I my se můžeme dostat do podobných zdánlivě bezvýchodných pastí. Kéž je nám přechod Izraelců poučením: nepomůže naříkat a bědovat, je třeba udělat to, co po nás náš Pán chce. Vykročit, i když se zdá, že do záhuby. On má připraveno řešení. Již předem tuto situaci připravil, aby se v našich životech oslavil.

Dobývání Jericha (v. 30)

30 Izraelští věřili, a proto před nimi padly hradby Jericha, když je obcházeli po sedm dní.

Procházení historií Izraelců pokračuje dalším významným bodem. Tím bylo nepochybně dobytí prvního mohutně opevněného města na území

zaslíbené země. Co Pán Bůh Izraelcům nařídil, a jak jejich víra byla naplněna? O tom čteme v 6. kapitole Jozue: *Hospodin Jozuovi řekl: Pohled', vydal jsem ti do ruky Jericho i jeho krále s udatnými hrdiny. Obejdete tedy město. Všichni bojovníci ať to město jednou obkrouží. Takto to budeš dělat šest dnů. A sedm kněží pozdvihne před truhlou sedm beraních rohů. Sedmého dne obejdete město sedmkrát a kněží zatroubí na rohy. I stane se, až se táhle zatroubí na beraní roh, jakmile uslyšíte zvuk rohu, že všechen lid spustí velký křik, hradba toho města se na svém místě zhroutlí a lid tam vystoupí, každý přímo vpřed (v.2-5).* To byl opravdu „nápor“ na víru lidí. Copak pouhé týdenní obchůzka kolem města s následným křikem v sedmý den může způsobit, že se jeho hradby zhroutlí? Co na to naše zkušenost a náš rozum? Izraelci vedení Jozuem však Hospodinu uvěřili a udělali přesně to, co Pán Bůh požadoval. A hradby města se skutečně zhroutlily – s výjimkou domu na hradební zdi, ve které byla skryta prostitutka Rachab se svými blízkými.

Jaké poučení si z tohoto poněkud kuriozního případu můžeme vzít? Předně to, že se vyplatí dělat to, k čemu nás Pán Bůh ve svém slově vybízí – i když se tomu někdy náš rozum brání a považuje to za absurdní a nesmyslné. Dále zde vyniká trpělivá vytrvalost. Mnohdy začneme dobře, ale když se nic neděje, tak to vzdáme. Podobně, jako to udělal izraelský král Jóaš. Tomu na smrt nemocný Eliša řekl: *Vezmi si šípy. Vzal si je a Eliša řekl izraelskému králi: Udeř do země. Udeřil třikrát a přestal. Muž Boží se na něj rozhněval a řekl: Měl jsi udeřit pětkrát nebo šestkrát. Tak bys zcela pobil Aramejce. Nyní pobiješ Aramejce třikrát (2Kr 13,18.19).* K trpělivému očekávání a vytrvalé práci nás vybízí v NZ také Jakub: *Bud'te tedy trpělivi, bratři, až do Pánova příchodu. Hle, rolník očekává vzácný plod země, trpělivě na něj čeká, až se mu dostane podzimního a jarního deště. Bud'te i vy trpělivi a upevněte svá srdce, protože Pánův příchod se přiblížil... Slyšeli jste o Jobově vytrvalosti a viděli jste, jaký konec mu Pán připravil. Neboť Pán je velmi soucitný a milostivý (Jk 5,7-8.11).*

Víra Rachaby (v. 31)

31 Nevěstka Rachab věřila, a proto přátelsky přijala vyzvědače a nezhynula s nevěřícími.

Hovoříme-li o dobytí Jericha v době Jozuově, pak nemůžeme pominout jednu zvláštní osobu, která v tomto pohanském městě žila a která prokázala obrovskou víru v Boha Izraele, a proto se dostala i do tohoto seznamu hrdinů víry. Celý její příběh si můžeme přečíst ve 2. kapitole knihy Jozue. Jozue vyslal dva zvědy do Jericha. Ti, aby nebyli tak nápadní, navštívili v noci dům prostitutky Rachaby, která bydlela na hradební zdi. Jenže zpráva o tom se dostala ke králi města a ten vydal rozkaz k jejich zatčení. Ona však je ukryla na střeše svého domu v hromadě lněného pazdeří, které tam měla a strážcům řekla, že odešli pryč k brodům, a že je mají hledat na této cestě. Pak vyznala zvědům svou víru (Jo 2,9-11): *Poznala jsem, že vám Hospodin dal zemi, že na nás padla hrůza z vás a že kvůli vám všichni obyvatelé země propadli malomyslnosti. Vždyť jsme slyšeli, jak před vámi Hospodin nechal vyschnout vody Rákosového moře... Když jsme to slyšeli, naše srdce se rozplynulo a nikdo už strachem z vás ani nedýchal, protože Hospodin, váš Bůh, je Bůh nahoře na nebesích i dole na zemi.* Tím to ale nekončí. To byl důvod, proč skryla tyto zvědy. Její víra však měla dalekosáhlé dopady nejen pro ni a její příbuzné, ale do celých dějin spásy. Proto pokračovala: *Nuže, přisahejte mi, prosím, při Hospodinu, že když jsem vám prokázala milosrdenství, prokážete také vy milosrdenství domu mého otce a dáte mi spolehlivé znamení. A necháte žít mého otce i matku, mé bratry i sestry a všechno, co jim patří, a vysvobodíte naše duše od smrti* (v. 12.13). Nemyslela jen na sebe a svou záchranu, ale o záchranu celé své rodiny. Zvědové s tím souhlasili a dohodli znamení záchrany – červený provaz v okně, z něhož je spustila dolů z hradeb a umožnila jim tak odchod do bezpečí. Rachab pak byla první misionářkou v dějinách. Nevím, jak přesvědčila svou rodinu, aby se shromáždili v jejím domě, ale dokázala to. A ona a celá rodina byli zachráněni. Tím ale její příběh zdaleka nekončí. Mohla jít kamkoliv, ale

zůstala ve společenství Izraele. A co je největší div? Tato žena „nevalné pověsti“, kterou sice muži navštěvovali, ale pohrdali jí, se dostala nakonec do rodokmenu Pána Ježíše Krista. Stala se manželkou Salmóna (byl to jeden z vyzvědačů?), narodil se jim syn Bóaz, ten si vzal za manželku Rút Moábskou, a té se narodil Jíšaj Betlémský, otec Davidův. Byla tedy Davidova prababička.

Co se můžeme od Rachaby naučit? Předně tomu, že měla v souladu se svým jménem (=široká) široké srdce. Nemyslela jen na sebe, ale na všechny své blízké a vynaložila vše, co mohla pro jejich záchranu. Záleží i nám na našich blízkých? Zveme je do jediného bezpečného útočiště – k Spasiteli Pánu Ježíši? Také si můžeme vzít za vzor to, že se rozhodla svůj další život strávit ve společenství Božího lidu. To dnes není samozřejmé. Ne nadarmo předtím autor listu připomínal, že nemáme opouštět společné shromáždění, jak to mají někteří ve zvyku (Žd 10,25). I my pak můžeme počítat s velkolepou Boží odměnou, která čeká ty, kdo věrně následují svého Pána.

Další svědkové (v. 32-35a)

32 Mám ještě pokračovat? Vždyť by mi nestačil čas, kdybych měl vypravovat o Gedeónovi, Barákovi, Samsonovi, Jeftovi, Davidovi, Samuelovi a prorocích, 33 kteří svou vírou dobývali království, uskutečňovali Boží spravedlnost, dosáhli toho, co jim bylo zaslíbeno; 34 zavírali tlamy lvům, krotili plameny ohně, unikali ostrří meče, v slabosti nabývali síly, vedli si hrdinsky v boji, zaháněli na útěk vojska cizinců; 35 ženám se jejich mrtví vraceli vzkříšení.

Tím seznam reků víry v „oblaku svědků“ zdaleka nekončí, není uzavřen. Pokračuje stále dál. Mohli bychom se zabývat dalšími vzory

z Písma, kteří prokázali jasně svou víru – ať už to byli soudci jako Gedeón, Barák, či Samson a Jefte Gileádský nebo David, Samuel a proroci, nebo jako Daniel, kde Bůh pro jeho víru zavřel tlamy lvů, „kročení ohně“ nám připomíná víru Šadraka, Měšaka a Abed-nega v ohnivé peci krále Nebúkadnezara, vzkříšení synů vdov nám připomíná vdovu ze Sarepty (1Kr 17,22.23), nebo syna bohaté ženy v Šúnemu (2Kr 4,36.37), či vdovy v Naim v Novém zákoně (L 7,14.15). Ke každému uvedených hrdinství lze přiřadit konkrétní příklady z Bible. Seznam reků víry není ukončen – pokračuje dál v dějinách církve. Můžeme si připomenout vysvobození apoštolů z vězení (Sk 5,19), či Petra před popravou (Sk 12,4-17). Pokud jde o otevření vězení, rád bych připomněl, že Pán Bůh má tutéž moc i v dnešní době. Podobným způsobem byl v roce 2012 v Číně vysvobozen z vězení „Nebeský muž“ bratr Yun a dostal se dokonce i z dosahu čínské vládní moci. Své svědectví o víře v Boží moc pak vyprávěl i v Evropě. Směl jsem jej dokonce zažít i u nás ve Vsetíně, kde na společné bohoslužbě vyprávěl svůj příběh. Podobné zkušenosti s Boží ochranou měl také bratr Ota Zeisel (Záleský). Takže do tohoto oblaku svědků mohou být zapojeni i další a další věrní Boží mužové. Není to podnět k tomu, aby i naše víra byla taková, že bude příkladem a motivací pro jiné křesťany a také i pro nevěřící lidi, aby poznali, že Bůh je opravdu mocný a může zasáhnout jakýmkoliv způsobem a aby je to přitáhlo k pokání a k životu víry?

Ti, kteří museli projít martyriem (v. 35b-38)

35b Jiní byli mučeni, a nepřijali vysvobození, aby dosáhli lepšího vzkříšení, 36 jiní zas zakusili veřejný posměch a bičování, ba i pouta a vězení, 37 byli ukamenováni, rozřezáni pilou, pokoušeni, zemřeli rozsekáni mečem, toulali se v ovčích rounech, v kozích kůžích, trpěli nedostatkem, zakoušeli útisk a zlé jednání. 38 Ti, jichž svět nebyl hoden, bloudili po pustinách, horách, jeskyních a roklinách země.

Ne všichni z těchto svědků víry však zažili mimořádný Boží zásah, jak jsme to viděli v předchozích případech. Celé dějiny lidstva jsou provázeny tvrdým pronásledováním věrných Božích svědků, jak ve Starém zákoně, tak i později, když vznikla novozákonní církev. Jen si připomeňme pronásledování křesťanů na začátku šíření křesťanství za císaře Neronu, Caliguly a dalších tyranů, kdy umírali po stovkách v aréně, předhození divokým šelmám nebo se stali živými pochodněmi. Velmi plasticky nám to ukazuje kniha Henryka Sienkiewicze Quo vadis. Stojí za to si ji přečíst. Ale to byl jen začátek. Nejsmutnější je, že se stávalo to, že docházelo k situacím, kdy trpěli a umírali křesťané rukama „křesťanů“. Stačí jen několik připomínek: Mistr Jan Hus a Jeroným Pražský, Giacomo Savonarola, 27 českých Pánů, a řada dalších. Mnozí byli ve vyhnanství a nemohli se vrátit do vlasti, jako např. J. A. Komenský, který se také řadu let skrýval v jeskyních. Mezi takové svědky víry patřil určitě také Dietrich Bonhoeffer. Pronásledování pro svou víru prožíval také určitě rumunský farář Richard Wurmbrandt. Ale i v naší zemi za komunistické diktatury trpělo mnoho křesťanů pro svou víru, někteří dokonce za ni zaplatili svým vlastním životem. A v současnosti? Stačí si prolistovat občasník „Hlas mučedníků“ – tam vidíme, že mučených a zabíjených křesťanů jsou tisíce.

Mnohokrát jsem si kladl otázku, když jsem sledoval životy těchto lidí: „Jak by ses na jejich místě zachoval ty? Dokázal bys obstát se ctí?“ Sám o sobě určitě ne, protože i ti nejstatečnější lidé mají strach. Ale věřím, že Pán Bůh by mne posílil, kdyby se mnou měl takový záměr. Žijeme ve svobodném světě – kéž nikdy tuto svobodu nezneužijeme, ale vždy ji naopak chtějme využít ke slávě našeho Pána.

Odešli bez splnění zaslíbení kvůli nám (v. 39-40)

39 A tito všichni, ačkoli se jim dostalo svědectví skrze víru, neodnesli si zaslíbení, 40 protože Bůh pro nás zamýšlel něco lepšího, nechtěl, aby dosáhli dokonalosti bez nás.

Pozoruhodný závěr, který by nás měl vést nejen k zamyšlení, ale měl by být motivací a výzvou pro nás, kteří žijeme na konci věků. Mučedníci, kteří neváhali položit i své životy pro svou víru ve svého Pána, zdánlivě odešli s prázdnou – nedočkali se Božího zásahu, který by je vysvobodil z ohrožení jejich pozemských životů. Tato situace se bude opakovat stále, zejména pak v období Velkého soužení. Tam slyšíme náрек těchto mučedníků, kteří pro Ježíše zemřeli: *"Kdy už, Pane svatý a věrný, vykonáš soud a za naši krev potrestáš ty, kdo bydlí na zemi?"* Tu jim všem bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, aby měli strpení ještě krátký čas, dokud jejich počet nedoplní spoluslužebníci a bratři, kteří budou zabiti jako oni (Zj 6,10.11). To nejdůležitější na tom je, že to bylo kvůli nám, *protože Bůh pro nás zamýšlel něco lepšího*. Bůh myslel i na nás, na vysvobození i pro nás, kteří jsme neměli žádnou naději. Jak úžasná je Boží láska a jeho milosrdenství! Kéž je to motivem pro nás, abychom na tuto Boží lásku odpověděli naší lidskou láskou a odevzdali své životy plně k dispozici našemu Bohu. On přece chce, aby lidé byli zachráněni a aby nikdo nezahynul.

Židům 12 a 13

Naše víra v praxi

Jako správný pedagog pisatel listu končí tím, že vyvozuje z předchozího praktické dopady pro náš život. Co to znamená „život z víry“ v praxi, jak se projevuje, s čím musíme počítat, co máme dělat a naopak, čeho se máme vyvarovat, chceme-li opravdu žít „život víry“ k Božímu oslavení a k prospěchu našich bližních. Co tedy tato část listu obsahuje?

Kapitola 12:

- Následovat příklad „svědků víry“ (v. 1-3)
- Počítejme s výchovou a kázní (v. 4-11)
- Nabrat novou odvalu (v. 12 a 13)
- Úsilí o pokoj a svatost (v. 14-17)
- Naše současná situace (v. 18-24)
- Neodmítat přinášené slovo (v. 25-29)

Kapitola 13:

- Životní styl a praxe (v. 1-6)
- Inspirovat se vírou „otců“ (v. 7)
- Kristus je stále týž (v. 8-15)
- Poddanost autoritám (v. 16 a 17)

Závěr listu: (13,18-25)

- Modlitba za autora listu (v. 18 a 19)
- Modlitba autora listu (v. 20 a 21)
- Informace o Timoteovi (v. 22-23)
- Závěrečný pozdrav (v. 24-25)

Následovat příklad „svědků víry“ (v. 1-3)

Zdravá motivace (v. 1-2)

I Proto i my, majíce kolem sebe tak veliký oblak svědků, odložme veškerou zátěž a hřích snadno nás ovíjející a s vytrvalostí běžme závod, který je před námi, 2 upřeně hledíce k původci a dokonavatelí víry Ježíši...

Pohled na tak velký „oblak svědků“ a připomenutí si toho, s jakými potížemi se v životě potýkali, než dosáhli vítězství by pro nás měl být takovou zdravou motivací, která nám umožní se do takového boje vůbec pustit. „Když to dokázali oni s takovými hendikepy, se kterými se museli vyrovnat, tak mám i já šanci, že to podobně jako oni s Boží pomocí dám...“ Má to ovšem určité předpoklady: potřebujeme odložit zbytečnou zátěž. Závodníci přece běží jen v tom nejnужnějším oblečení, neberou si na běh zimník a ani si nenesou torbu s vodou či nějakým občerstvením. Také je třeba dávat pozor na snadno se k nám lepící hřích (je jako lopuch, který se nám může přilepit na oděv a bránit nám v úspěšném běhu. Dalším takovým předpokladem je vytrvalost. V běhu, zejména na delší tratě, přicházejí krize a pokušení to vzdát je někdy opravdu silné. Běží-li se závod „Praha-Prčice“, zdaleka ne všichni účastníci doběhnou až do cíle. A velmi důležitým prvkem je také neustálý pohled směřující k cíli. To, co platí v běžných závodech, platí beze zbytku i v našem duchovním celoživotním běhu, jak nám to připomínal Pavel Filipiským: *Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil Kristus Ježíš. Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši (Fp 3,12-14).* Bratře a sestro, jak je tomu s tvým životním během? Máš velkou šanci se tohoto běhu úspěšně účastnit, k tomu tě Boží slovo vybízí – to není doporučení, ale výzva! Jak se zachováš? Stojí ti nebeská odměna za to?

Kam se díváš? (v. 2-3)

2 upřeně hledíce k původci a dokonavateli víry Ježíši, který pro radost, která byla před ním, podstoupil kříž, pohrdnuv hanbou, a sedí po pravici Božího trůnu. 3 Pomyslete na toho, který snesl od hříšníků proti sobě takový odpor, abyste neochabovali, umdlévající ve svých duších.

Závodník při běhu (ať už v tretrách či na lyžích) nemá čas k tomu, aby sledoval, co se děje kolem něho, natož aby se kochal třeba krásami přírody, ve které je běžecská trať. To, nač se musí soustředit, je cíl jeho běhu. Pro křesťany, ať už z Židů, či i pro nás dnes, to znamená, že se máme zaměřit na původce a dokonavatele víry – na toho, který zavalil příčinu k našemu běhu, byl na jejím počátku, který nás provází celým naším během a který bude také na jeho konci, tedy na našeho Pána Ježíše Krista. A až nastane v našem životním běhu jakákoliv krize, máme si připomínat a myslet na toho, *kteřý snesl od hříšníků proti sobě takový odpor*. Pokud si připomeneme, co On snesl kvůli nám, naleje nám to novou sílu do žil. Vzpomínám na bratra Jindřicha Štece, který říkával lidem, kteří si stěžovali na to, jak to mají těžké: „Ještě na tom nejsi tak, jako Pán Ježíš. Nikdo tě nebije, nikdo ti neplivá do obličeje, nikdo tě nepřibíjí na kříž!“ Nebo jak to vyjádřil prorok Jeremiáš: *"Je vám to lhostejné, vy všichni, kteří jdete kolem? Popatřte a hleďte, je-li jaká bolest jako bolest moje, ta, která mi byla způsobena, jíž mě zarmoutil Hospodin v den svého planoucího hněvu"* (Pl 1,12). Nechceme-li ochabovat a nechat se odradit od dalšího běhu, potřebujeme se dívat na toho, který vede naši víru od počátku až do konce. On nás posílí a dá nám novou odvahu jít dál!

Počítejme s výchovou a kázní (v. 4-11)

K běhu patří kázeň (v. 4-6)

4 Ještě jste se až do krve nevzepřeli v boji proti hříchu. 5 A zapomněli jste na napomenutí, které vám praví jako synům:

„Můj synu, nepodceňuj Pánovu výchovu, ani neochabuj, když jsi od něho kárán; 6 neboť toho Pán miluje, toho vychovává, a švihá každého, koho přijímá za syna.“

Vrcholoví sportovci to svým způsobem nemají snadné. Vyžaduje se od nich kázeň a disciplína. Nemohou si dovolit to, co jiní – ať už je to strava, či pohodlný život a „klídeček“. Mají své trenéry, kteří se z nich snaží „vyždímat“ maximum jejich schopností. A to je spojeno s tím, že jim nejen radí, ale i kontrolují jejich způsob života a že je za nerespektování jejich pokynů nejen kárají, ale sahají i k určitým postihům (např. nepostaví je do zápasu, musí ho jen sledovat na lavičce, apod.). Podobně to je i v životním běhu křesťanů. Pán Ježíš z nás chce dostat maximum, proto ta jeho slova: *Ještě jste se až do krve nevzepřeli v boji proti hříchu*. Jinými slovy: Ještě máte rezervy! Jdi do toho! Někdy nám to připadne nepříjemné a míváme tendence tuto výchovu podceňovat – anebo naopak nás to deprimuje a sráží, když si musíme vyslechnout napomenutí. To není šikana ani projev arogance a nadřazenosti. Pán nás miluje, a proto nás vychovává. Stali jsme se Božími dětmi – a Pán Bůh nás vychovává, protože chce, aby z jeho dětí bylo něco, zač není třeba se stydět.

Jsme ochotni nechat se vychovávat, i když to někdy bolí? Sportovci to pak zúročí ve chvíli, kdy stojí na stupních vítězů, to je pro ně nejvyšší ocenění. Celé to trápení je rázem pryč. Chceš i ty jednou slyšet slova svého Pána: *Správně, služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým; vejdi a raduj se u svého pána* (Mt 25,21.23)? Náš běh není marný. V poslední knize Bible, v knize Zjevení, se píše 9x: „Kdo zvítězí“... a pak následuje odměna. *Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? Běžte tak, abyste ji získali! Každý závodník se podrobuje všestranné kázni. Oni to podstupují pro pomíjitelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný. Já tedy běžím ne jako bez cíle; bojuji ne tak, jako bych dával rány do prázdna. Ranami nutím své tělo ke kázni, abych snad, když kážu jiným, sám neselhal* (1Ko 9,24-27). Děláme to také tak?

Výchova a nevhova (v. 7-10)

7 Snášejte to ke své výchově, Bůh s vámi zachází jako se syny. Neboť je nějaký syn, jehož by otec nevychoval? 8 Jste-li však bez výchovy, již se stali účastni všichni, potom jste nemanželské děti, a ne synové. 9 Také v našich tělesných otcích jsme měli vychovatele a měli jsme je v úctě. Nebudeme mnohem více poddáni Otci duchů, abychom žili? 10 Vždyť oni vskutku na krátký čas vychovávali, jak jim připadalo správné, on však k užitku, abychom dostali podíl na jeho svatosti.

V dnešní době se výchova dětí stala velmi problematickou. Evropská unie zakazuje tělesné tresty (i když v naší zemi nejsou rodiče, kteří sáhnou k proutku k usměrnění svých potomků, aniž by to bylo ve vzteku nebo dokonce týrání dětí, za to zatím trestání). Navíc v poslední době existuje „kult dětí“, projevující se tím, že dítě musí dostat vše, co chce. A když vezmeme v potaz soužití partnerů, kteří často mění své protějšky, kde se „tátové“ neustále střídají, nelze mluvit o výchově, je to spíš nevhova. O děti nemá nikdo zájem, jsou pro ně spíše nutným zlem, přítěží, která je omezuje. A z takových rodin se pak rekrutují lidé, kteří jsou bezcitní a dovedou chladnokrevně mučit a zabíjet i své blízké, bez jakýchkoliv výčitek svědomí a bez náznaku lítosti při dopadení, jak to často vidíme v médiích.

Jsem z generace, který procházela kázní, někdy i tvrdší (což by dnes bylo klasifikováno jako týrání dětí). A nemám pocit, že bych byl nějak mentálně či psychicky narušen. Děti potřebují nutně výchovu, potřebují se naučit znát meze a hranice své svobody, potřebují se naučit vážit si jiných a respektovat je. Pokud jsou děti malé, je třeba i sáhnout občas k proutku, protože vysvětlováním se ničeho nedosáhne. To věděl i vynikající pedagog J. A. Komenský, který říkal: „Metlička metla, vyháň děti z pekla!“ Samozřejmě, dávat výprask puberťákům je nesmyslné, to už je projev zanedbané výchovy z dřívějšíka. Zde je třeba hledat jiné výchovné prostředky. Rodiče, kteří mají své děti opravdu rádi a záleží jim na tom, aby z nich vyrostli čestní a charakterní lidé,

udělají vše pro to, aby se jejich děti naučily vážit si toho, co má cenu. A přitom nezbyvá, než použít nejen odměnu a pochvalu, ale také i přiměřenou formu trestu, která není pro dítě příjemná, ale nezbytná, aby věděl, jak má žít.

Totéž zažíváme i jako křesťané od svého nebeského Otce. I on nás vychovává. A jsme-li tvrdohlaví a neposlušní, musí sáhnout i k tomu, že nás postihne něco, co nás konečně přivede k zamyšlení nad tím, co je a co není důležité, na čem záleží.

Význam výchovy (v. 11)

11 Každá výchova se ovšem v tu chvíli nezdá být radostná, ale krušná; potom však vydává pokojné ovoce spravedlnosti těm, kteří jsou jí vycvičeni.

V roce 2017 jsme v našem sboru probírali kurz „Každý muž bojovníkem“. Mimo jiné tam byl také rozbor textu Žd 12,5-15. Rád bych se k tomu vrátil. Pojednává totiž o výchově. Měli jsme uvést nejlepší myšlenky a zodpovědět na otázky. Nejprve klíčová slova tohoto textu: Poznamenal jsem si je: **Bůh – výchova – podrobovat se – přísná výchova – přináší ovoce – svatost**. Pak tam byly uvedeny otázky, které si máme klást. Příkládám hned odpovědi na ně, jak jsem si je tehdy zapsal: **Kdo?** – já; **Co** – mám se podrobovat Boží výchově; **Kdy?** – když mě Bůh kárá; **Kde?** - Všude, včetně výchovy mých potomků; **Proč?** - Abychom mohli posílení vykročit jistým krokem ke svatosti. Dalším úkolem bylo: **Přepiš Nejlepší verš vlastními slovy**: Mám se podrobovat sám Boží kázni a nechat se jím vést, stejně jako jsem poslouchal své rodiče při jejich výchově. A to i přesto, že to obyčejně v tu chvíli není příjemné. Později se ale ukáže, že to přináší ovoce. Mám si dodat odvalu a jít dál pevným krokem a usilovat o svatost a dát si pozor na jedovaté kořeny, které by byly druhým podnětem ke zlému.

A na závěr jsme měli vyplnit kolonku **Nejlepší myšlenka**: Někdy jsme v pokušení vychovávat jiné – ale o tom náš text vůbec nehovoří. Co potřebujeme, je především vychovat sami sebe. Já se mám

podrobovat kázni Páně, já mám být poddán nebeskému Otci. Já mám posílit své ruce a svá zemdlená kolena. Já mám usilovat o pokoj se všemi a o svatost. Já mám vykročit. Já nemám propást Boží milost. Nemohu chtít po druhých to, co sám nedělám. A pokud to činím, pak jen podrůstá kořen hořkosti.

Následovala pak závěrečná modlitba, kde jsem si napsal: „Svatý Otče, díky Ti za tvou trpělivost s mou výchovou, že mne znáš, a přece jsi mne nezavrhl, ale svěřuješ mi svou důvěru. Ty víš, že mnohdy chci po jiných to, co sám nedokážu. Nauč mne důvěřovat Tobě. A nauč mne poučit se i z tohoto textu. Amen“

Zaujalo vás to? Mohu vám tento kurz pro muže jen doporučit. Pro mne znamenal velké požehnání. Vychovává muže komplexně ve všech běžných životních situacích: Jak chodit s Bohem (kniha 1), manželství, výchova dětí (kniha 2), jak hospodařit s penězi, jak zvládat těžké časy, práce, sex a morální čistota, jak naplnit svůj život (kniha 3). Pokud byste měli o něj zájem – zde je informace:

Lonnie Berger: Každý muž bojovníkem 1 – 3, vydala CBHB Havlíčkův Brod 2016, Strážná 1364,580 01 Havlíčkův Brod. On-line viz www.kmb2.webnode.cz

Nabrat novou odvahu (v. 12 a 13)

2 Proto napravte umdlené ruce a zchromlá kolena 13 a číňte přímé stezky pro své nohy, aby se to, co je chromé, nevyvrátilo, ale naopak aby se uzdravilo.

Cílem výchovy je připravit člověka k tomu, aby obstál v životě za všech okolností, protože neprožíváme jen hezké a příjemné chvíle, ale také chvíle těžké, které nás vyčerpají a unaví a někdy doslova „ochromí“ – takže nejsme schopni efektivně žít a potřebujeme pozdvihnout a dát novou motivaci. Když si uvědomíme, že výchova *vydává pokojné ovoce spravedlnosti těm, kteří jsou jí vycvičeni*, pak to působí jako masáž výživným krémem pro unavené ruce a zchromlá kolena. Pak také budeme usilovat o napřímení svých stezek, po nichž chodíme, aby

se situace nezhoršovala ale naopak, aby se uzdravila. To se týká našeho osobního života, ale můžeme to aplikovat také i na lidi v našem okolí, v rodině či ve společenství církve, anebo i v našem sousedství. Jak je to dobře, když člověku, který prochází těžkou dobou, nic nevyčítáme, ale naopak ho povzbudíme. Jak je to dobré dítě, které má ne zrovna nejlepší známky, jaké bychom si přáli, ne z lenosti, ale proto, že na to nemá, místo hubování a výčitek, že z něj stejně nic nebude, ho pohladit a říci mu: „Netrap se tím, vždyť zase umíš... a vyzvednout jeho přednosti“. To mu dodá odvalu a vrátí mu ztracené sebevědomí. Překoná to jeho „umdlené ruce a zchromlá kolena“. Totéž platí o lidech v církvi, kteří se cítí být bezvýznamní a zcela na okraji. Je třeba najít něco, co je povzbudí, aby se takoví lidé nakonec nezhroutili. Je to náročné mnohdy na čas, který jim musíme věnovat, ale stojí to za to. Jsme ochotni takto přistupovat k těm, kteří nedokážou podávat takové „výkony“, jako jiní? Vždyť církev není jen o úspěšných! Ve stádě nejsou jen zdatní a silní berani, ale také březí ovečky, ovečky, které zchromly a také jehňátka, která potřebují zvláštní péči (viz Iz 40,11).

Úsilí o pokoj a svatost (v. 14-17)

14 Usilujte o pokoj se všemi a o posvěcení, bez něhož nikdo neuvidí Pána. 15 Dbejte na to, aby se někdo nepřipravoval o Boží milost, aby vás netrápil nějaký vzhůru rostoucí kořen hořkosti a aby skrze něj nebyli poskvrněni mnozí. 16 Ať nikdo není smilník nebo bezbožný člověk jako Ezau, který prodal své prvorozenství za jediný pokrm. 17 Neboť víte, že když později chtěl zdědit požehnání, i když je se slzami usilovně hledal, byl odmítnut, neboť nenalezl místo pro pokání.

Je tu řada věcí, které nás jako Boží děti mají charakterizovat:

Úsilí o pokoj se všemi: Už Pán Ježíš ve svém kázání na hoře řekl: „Blahoslavení ti, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni Božími syny“ (Mt 5,9). Pavel píše Římanům (12,17.18): *Nikomu neodplácejte*

zlým za zlé. Předě všemi lidmi mějte na mysli ušlechtilé věci. Je-li možno, pokud to záleží na vás, mějte pokoj se všemi lidmi

Úsilí o svatost (posvěcení): To nás má charakterizovat: *Bud'te svatí, neboť já jsem svatý* (3M 11,44.45; 19,2; 20,26; 1Pt 1,16). To je imperativ, ne doporučení! Pavel Píše Tesaloničanům (1Te 4,3): *Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení.*

Nepřipravit se o Boží milost nějakým kořenem hořkosti: Ta vzniká tak, že se nechávají některé špatné věci, zejména ve vztazích s druhými, bez povšimnutí, bez omluvy, neřešené. To nakonec vyvolá v lidech hořkost a působí to, že si pak nemáme co říci. Nejhorší na tom je, že to nezůstává jen mezi těmi dvěma, ale způsobí to, že jsou tímto vztahem zatíženi i další lidé. Nemáme také takové nevyřešené a neřešené kauzy ve svém životě? Co s tím? Necháme to tak, anebo se už konečně rozhodneme s tím něco udělat – vyznat a hledat smíření a odpuštění s tím, vůči němuž jsme se prohřešili?

Boj proti smilstvu: Často mluvíváme o duchovním smilstvu. Jistě ano, modlářství nikdy nevymizelo, ale je smutnou zkušeností, že i v církvi dochází (a ne tak zcela zřídka) také i k tělesnému smilstvu, k manželské nevěře. Jaký to má vliv na další chod rodiny, na děti a na svědectví o Pánu Ježíši, je nasnadě. Hovoříme-li o smilstvu (řecky „porneia“), pak jde o všechny sexuální aktivity mimo rámec manželských vztahů. K tomu patří i u mužů často rozšířené sledování pornografie. Vím to dobře, sám jsem s tím měl řadu let velké problémy, ze kterých mne nakonec Pán vysvobodil. I to je hřích, který nás ovíví jako svízel přítula, a ne a ne se ho zbavit, připravuje nás o drahocenný čas a hlavně – odvádí naši duši od Pána k tomu, co se líbí tělu a co vede do záhuby. Není to i můj problém? Co s tím udělám? Vysvobození není vlastní silou, je jen u Pána.

Nebýt přízemní, světský člověk jako Ezau: O tom čteme v 1M 25,29-34. Přišel unavený z lovu a hladový. Jeho bratr právě vařil kaši z čočky. Ezau pak byl ochoten za trochu této stravy prodat svému bratru právo prvorozenství. Pochopitelné by bylo, kdyby to bylo opravdu jen

z hladu, kdy byl vyčerpaný na smrt. Jenže, když *pojedel, napil se, vstal a šel. Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím* (1M 25,34). Mělo to dalekosáhlý dopad: Nepřišel jen o právo prvorozenství, ale také i o požehnání. Co je smyslem našeho života? Mají pozemské věci takovou cenu, že jsme ochotni se kvůli nim vzdát a zlehčit si nebeské věci? Kéž nás Pán chrání, abychom nedopadli jako tento muž.

Naše současná situace (v. 18-24)

18 Neboť jste nepřistoupili k hmatatelné hoře a k planoucímu ohni a k temnotě a k mráкотě a vichru 19 a k zvuku polnice a takovému hlasu slov, že ti, kdo ho uslyšeli, prosili, aby k nim nebylo více mluveno, 20 neboť nemohli snést to, co bylo přikazováno: ‚I kdyby se zvíře dotklo té hory, bude ukamenováno,‘ 21 a tak strašná byla ta podívaná, že Mojžíš řekl: ‚Jsem zděšen a třesu se.‘ 22 Ale přistoupili jste k hoře Siónu a k městu živého Boha, nebeskému Jeruzalému, a k desetitisícům andělů, k slavnostnímu shromáždění 23 a k církvi prvorozených, kteří jsou zapsáni v nebesích, a k Bohu, soudci všech, a k duchům spravedlivých, kteří jsou učiněni dokonalými, 24 a k prostředníkovi nové smlouvy Ježíšovi, a ke krvi pokropení, která mluví lépe než Ábel.

Předchozí výzva k úsilí o pokoj a o svatost, včetně varování v ní obsažené (zejména zmínka o Ezauovi) má zásadní význam pro život křesťana. Protože zde jde mnohem víc než to, co lidé až dosud na zemi prožívali. Boží sláva, která se zjevila Izraelcům na poušti, vedla ke strachu a k tomu, že ti, kdo ho uslyšeli, prosili, aby k nim nebylo více mluveno, neboť nemohli snést to, co bylo přikazováno. A dokonce i Mojžíš řekl: „Jsem zděšen a třesu se.“ Tak to čteme v 5M 9,19 (B21): Děsil jsem se toho zuřivého hněvu! Hospodin se proti vám rozlítil tak, že by vás vyhladil. Celé období Zákona bylo charakterizováno tím, že se lidé museli Boha bát jako spravedlivého soudce, před nímž není úniku. A oběti, které přinášely, hřích neodstranily, jen ho přikryly (viz

Ž 32,1). A protože lidé nebyli schopni zákon dodržet, byly třeba stále nové a nové oběti. Je opravdu hrozné upadnout do rukou živého Boha – On je oheň spalující.

Ale pro znovuzrozené křesťany je zde i jiný pohled na Boha. Dostáváme se do jiné situace, než ve které byli starozákonní věřící. Tím, že jsme odevzdali svůj život Ježíši, je vše úplně jinak. Není tu hořící hora, není tu mrákota a víchř, ale přistoupili jsme *k městu živého Boha, nebeskému Jeruzalému, a k desetitisícům andělů, k slavnostnímu shromáždění a k církvi prvorozených, kteří jsou zapsáni v nebesích, a k Bohu, soudci všech, a k duchům spravedlivých, kteří jsou učiněni dokonalými*. A to ne sami ze sebe, ale díky *prostředníku nové smlouvy Ježíšovi, a ke krvi pokropení, která mluví lépe než Ábel*. Právě prolitá krev Pána Ježíše na kříži na Golgátě je naší garancí, že můžeme přicházet k Bohu jako k Otci. To je nová situace, ve které nikdy lidé předtím nebyli. Jsme za to vděční? Vážíme si toho nade vše ve svém životě? Odpovídá tomu náš život?

Co je pro nás teď důležité, se dozvídáme v dalším textu:

Neodmítat přinášené slovo (v. 25-29)

25 Hled'te, at' neodmítnete toho, kdo mluví. Neboť jestliže neunikli oni, když odmítli toho, který k nim promlouval na zemi, tím spíše neunikneme my, odvrátíme-li se od toho, kdo mluví z nebes. 26 Jeho hlas tehdy zatřásl zemí, a nyní zaslíbil říka: „Já ještě jednou zatřesu“ nejenom „zemí“, ale i „nebem“. 27 Ono „ještě jednou“ ukazuje na proměnu těch věcí, jimiž lze otrást, neboť jsou učiněné, aby zůstaly ty věci, jež jsou neotřesitelné. 28 Projevujeme proto vděčnost, že přijímáme neotřesitelné království, a s ní přinášejme Bohu jemu příjemnou službu s uctívostí a bázní. 29 Neboť náš Bůh je oheň stravující.

Dostalo se nám obrovské milosti: My, hříšní a ztracení lidé jsme se pro krev Pána Ježíše, prolitou na kříži za nás, stali Božími dětmi a můžeme k němu mít krásný a nový vztah a přicházet kdykoliv do jeho

přítomnosti. To ale v žádném případě neznamená, že si teď můžeme beztrestně dělat co chceme. Je to stejné jako v rodině – když děti neposlouchají, přijde kázeňské opatření. Děti někdy ignorují to, co rodiče říkají – ke své škodě. A tak i my, křesťané, pokud nebudeme poslouchat toho, kdo mluví (tedy Boha samotného), musíme počítat s dopady, které jsou zde znázorněny „zatřesením“. Jde o proroctví Agea (2,6): *Neboť toto praví Hospodin zástupů: Ještě jednou zakrátko zatřesu nebem i zemí, mořem i souší. Zde nejde o to, aby se všechno zřítilo a zhroutilo, ale proto, aby ukázalo proměnu těch věcí, jimiž lze otrást, neboť jsou učiněné, aby zůstaly ty věci, jež jsou neotřesitelné, tedy aby se zhroutilo to, co je špatné a aby zůstalo to, co je věčné. Náš Bůh je stravující oheň. Proto nás Pavel vyzývá v 1Ko 3,13-15: dílo každého se stane zjevným. Ten den je ukáže, neboť se zjeví v ohni, a oheň vyzkouší dílo každého, jaké je. Jestliže někdo na tomto základě vystaví dílo a ono mu zůstane, dostane odměnu, jestliže mu jeho dílo shoří, utrpí škodu; sám se sice zachrání, ale jako skrze oheň.*

Co z toho vyplývá? Je to uvedeno ve v. 28: *Projevujme proto vděčnost, že přijímáme neotřesitelné království, a s ní přinášejme Bohu jemu příjemnou službu s uctivostí a bázní.*

Židům 13

Životní styl a praxe (v. 1-6)

1 Bratrská láska ať zůstává. 2 Nezanedbávejte pohostinnost; vždyť skrze ni někteří nevědomky pohostili anděly. 3 Pamatujte na vězně, jako byste byli uvěznění s nimi; na ty, kteří jsou trápeni, jako ti, kteří jsou sami také v těle. 4 Manželství ať je u všech ve vážnosti a manželské lože neposkrvněné, neboť smilníky a cizoložníky bude soudit Bůh. 5 Žijte bez lásky k penězům, spokojeni s tím, co máte; neboť on sám řekl: ‚Nezanechám tě, ani tě neopustím;‘ 6 a tak s důvěrou říkejme: ‚Pán je můj pomocník, nebudu se bát; co mi udělá člověk?‘

Tím, že Pán Ježíš zemřel na našem místě na kříži na Golgatě, jsme byli smířeni s Bohem, můžeme začít nový život a stali jsme se novým stvořením. To se má odrážet i na našem pozemském životě, má to určovat náš životní styl a praxi. Jaké jsou charakteristické rysy křesťana, který chce věrně následovat svého Spasitele?

Je to **bratrská láska**. Tu mají na nás lidé vidět. A projeví se nejvýrazněji právě tehdy, když z nějakých důvodů dojde ke střetu zájmů. Stejně jako v pozemských rodinách. Můžeme mít na věci různé názory a pohledy – ale to vědomí, že jsme duchovní sourozenci, by se nikdy nemělo vytratit. Není nic smutnějšího než vidět rozchody křesťanů, kteří se „nemusí“. A je jich v dnešní době víc než dost. A to kvůli věcem, za které se jednou ve věčnosti u soudné stolice Kristovy budeme určitě stydět.

Patří k tomu dále **pohostinnost**. Za touto vlastností nového stvoření chci dát velký vykřičník! To proto, že se dnes čím dál tím více mezi křesťany vytrácí. V minulých dobách nás navštěvovali bratři (někdy i s manželkami) z jiných sborů. Bylo naprostou samozřejmostí, že je po shromáždění někdo pozve na oběd. A šlo-li o zahraniční bratry, pak k tomu patřilo zcela samozřejmě je ubytovat v rodině a poskytnout jim potřebné pohodlí k odpočinku. Trvalo to někdy i několik dní. Mám obavy, že dnes bychom jim v nejlepším případě zajistili ubytování v hotelu nebo penzionu, ale domů si je nezveme. „Můj dům, můj hrad!“ Dochází k tomu, že lidé se uzavírají do svých domovů a nemají zájem o druhé.

Pamatovat na **vězně** a ty kteří jsou **trápeni**. Dnes je jen málo bratří (ale přece jen jsou a díky Pánu za ně!), kteří jdou navštěvovat vězně. Přitom je vidět, jak užitečná a potřebná služba to je. Je pravda, že pro víru už dnes lidé u nás ve vězení nejsou, jen pro trestné činy, kterých se dopustili – ale Pán Bůh chce, aby i tito lidé našli spásu. Krásně nám to ukazuje příklad Pána Ježíše, který ujistil zločince visícího na kříži vedle něj, že bude s ním v ráji. Ale vězněm může být i starý a nemocný opuštěný člověk, který pro nemoc nemůže nikam a je odkázán na

pomoc jiných. Máme také pamatovat na ty, kteří jsou trápeni – nejen fyzicky, ale i obavami, tím, co prožili atd. Máme jim ukázat, že nejsou sami, že i my potřebujeme povzbuzení.

Úcta k manželství – to je další charakteristický rys nového stvoření. Dnes lidé manželství považují za přežitek, proto se ani neberou a žijí spolu „nadivoko“. A když je to přestane bavit, klidně odejdou někam jinam. Co na to děti, co na to okolí, to je nezajímá. Manželská nevěra dnes není důvodem k rozvodu. A přitom lidé ve své podstatě touží po lásce a bezpečí domova, tak jak to zamýšlel Pán Bůh, když stvořil muže a ženu.

Žít bez lásky k penězům. Peníze v dnešní době potřebujeme všichni, abychom vůbec mohli existovat. Je to nezbytnost, stejně jako oblečení či pokrmy anebo bydlení. V tom problém není. Problém je v milování peněz. Co na toto téma píše Pavel Timoteovi? (1Tm 6,6-10): *Opravdu velkým pramenem zisku je totiž zbožnost, která se spokojí s tím, co má. Nic jsme si přece na svět nepřinesli a je jasné, že si z něho také nemůžeme nic odnést. Máme-li však jídlo a oděv, spokojíme se s tím. Ti, kdo chtějí být bohatí, upadají do pokušení a do léčky a do mnoha nerozumných a škodlivých žádostí, které je vtahují do zkázy a záhuby. Neboť kořenem všeho zlého je láska k penězům; a někteří, kdo se po nich pachtili, zbloudili od víry a způsobili si mnoho bolestí. Pán Ježíš sám na toto téma mluvil také a shrnul to slovy: Hledejte však nejprve Boží království a jeho spravedlnost, a to všechno vám bude přidáno (Mt 6,33).*

Inspirovat se vírou „otců“ (v. 7)

7 *Vzpomínejte na své vůdce, kteří k vám mluvili Boží slovo, pečlivě pozorujte, jaký byl konec jejich života, a napodobujte jejich víru.*

Boží slovo nám říká, že se máme dívat především na původce a dokonavatele víry Ježíše (12,1). To je ten nejdůležitější pohled. Jenže dívat se na něj znamená číst a vyhodnocovat zprávy o něm, protože už

zde na této zemi není – je ve slávě svého Otce. Ale my lidé potřebujeme také lidské vzory. To je pro nás takovým důkazem, že to „funguje“, když vidíme jejich život a to, jak vedou boj víry. Pán Bůh to nezavrhuje – ví, že takové vzory potřebujeme. Dává nám však pokyny, jak k těmto vzorům máme přistupovat.

Přirozenou lidskou vlastností je, že vzory napodobují v tom, co dělají. A snaží se kopírovat jejich službu, používat stejné metody a postupy, udržovat způsob jejich bohoslužby (liturgii) apod. Ale to není podstatné, a k tomu nás Boží slovo nevybízí. To proto, že život a okolnosti se s časem a místem mění, a co fungovalo někdy a někde, nemusí jinde a jindy být ku prospěchu, ale může naopak i být na překážku. Co máme pečlivě pozorovat, je to, k čemu jejich život směřoval. Napodobovat máme jejich víru, ne jejich skutky! Pamatujme na to!

Kristus je stále týž (v. 8-15)

Jediný pevný bod

8 Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes, i na věky. 9 Nenechte se unášet rozličnými a cizími učenými; neboť je dobré mít srdce upevňované milostí, ne zachováváním předpisů o pokrmech, jimiž si neprospěli ti, kdo si tak počínali.

„Dejte mi pevný bod a pohnu Zemí“ – prohlásil velký řecký matematik, fyzik, filozof, vynálezce a astronom Archimedes ze Syrakus (287-212 př. Kr.). My žijeme v době postmoderní, jejímž typickým prvkem je relativizace všeho. To působí velké problémy, protože lidstvo ztratilo tento pevný bod, počátek souřadnic. Přitom jsou zásadní skutečnosti v životě, kdy potřebujeme mít jistotu. Dovedete si představit, že by neplatil jízdní řád, anebo třeba úřední hodiny anebo ordinační dobu vašeho lékaře? Jaké by to přineslo zmatky?

To, co platí v běžném občanském životě, platí o to víc ve věcech víry. Potřebujeme zde jistotu. Tu nám nedají lidské nápady a výmysly, ani

náboženští vůdcové. Je jen jeden pevný bod v celém vesmíru a tím je Ježíš Kristus. Je tentýž včera, dnes i navěky. Svá slova nepotřeboval nikdy korigovat a měnit podle měnící se situace, jak to dělají dnešní politikové. To, co řekl, platí dnes právě tak jako tenkrát, kdy to řekl. Proto se nemáme nechat unášet různými cizími učenými. Těch se v dějinách vystřídal na tisíce. Jsou založeny na tom, co máme dělat, nejruznějšími předpisy, co můžeme jíst, jak se máme chovat apod. Dnes mohou obsahovat např. kontroverzní snahy o „rovnost pohlaví“ v církvi, způsobu bohoslužby apod. Naše srdce mají být upevněna milostí, ničím jiným. Vždyť vše, co jsme a máme, je Boží milost.

Venku za branou

10 Máme oltář, z něhož nemají právo jíst ti, kdo slouží stánku. 11 Neboť těla těch zvířat, jejichž krev je veleknězem vnášena za hřích do svatyně, jsou spalována venku za táborem. 12 Proto také Ježíš, aby svou vlastní krví posvětil lid, trpěl venku za branou. 13 Tak tedy vycházejme k němu ven za tábor, nesouce jeho potupu.

Autor listu nám ukazuje na výjimečnou milost, která nám, křesťanům, ať už ze Židů, či z pohanů byla prokázána obětí Pána Ježíše Krista, který nás posvětil svou krví. Ti, kdo slouží stánku, tedy ortodoxní Židé, z tohoto oltáře nemají právo jíst. A to proto, že Kristova oběť byla obětí za hřích. On byl přece Beránek Boží, který snímá hřích světa (J 1,29). A oběť za hřích nemohl jíst nikdo, protože podle Božího nařízení, jak to čteme v 2M 29,14; 3M 4,1-12 se v stánku použila pouze krev obětního zvířete a na oltáři se spálil pouze tuk, játra a ledvinky – a vše ostatní se vyneslo mimo tábor a tam se to spálilo. Nic z oběti za hřích nemohli jíst lidé, ani kněží, kterým u jiných obětí zbývající maso patřilo jako jejich pokrm, ani lid, jak tomu bylo u obětí pokojných. My ale máme tu výsadu, že smíme z tohoto oltáře (jímž byl kříž na Golgatě) jíst. Vždyť náš velekněz, Pán Ježíš Kristus, výslovně řekl při poslední večeři se svými

učedníky: vzal chléb, vzdal díky, rozlomil jej a řekl: ‚Vezměte, jezte. Toto je mé tělo, které se za vás láme. Toto čiňte na mou památku.‘ Stejně vzal po večeři i kalich a řekl: ‚Tento kalich je nová smlouva v mé krvi; toto čiňte, kdykoliv byste pili, na mou památku.‘ (1Ko 11,23-25; srov. Mt 26,26-28; Mk 14,22-24; L 22,19-20).

Proto máme vycházet *k němu ven za tábor*. Nemáme usilovat o to, abychom se prosadili v tomto světě, ale máme být ochotni nést jeho potupu. To bude tehdy, budeme-li jej věrně následovat. On sám řekl: *Pamatujte na slovo, které jsem vám řekl: ‚Otrok není větší než jeho pán. Jestliže pronásledovali mne, i vás budou pronásledovat; jestliže zachovali mé slovo, i vaše zachovají. Ale to všechno vám učiní kvůli mému jménu, protože neznají toho, který mě poslal (J 15,20.21).* Jsme ochotni následovat svého Pána i za cenu toho, že budeme muset nést důsledky – posměch a někdy i pronásledování? Má to svou odměnu. O tom dále:

Čekáme trvalé město (v. 14 a 15)

14 Neboť zde nemáme trvalé město, ale toužebně hledáme to budoucí. 15 Skrze něho tedy přinášíme Bohu stále oběť chvály, to jest ovoce rtů, vyznávajících jeho jméno.

Proč „vyjít ven za tábor“ a následovat Pána Ježíše? Náš text nám ukazuje důvod. Jako cizinci zde nemáme trvalý pobyt. Náš pozemský život se jednou skončí a my budeme muset z této země odejít. Je však otázka, kam lidé po pozemské pouti odcházejí? Bible zná jen dvě místa: Příbytky v domě Otcově v jeho nebeském Jeruzalému (viz J 14,2), anebo místo v jezeře ohnivém, *kde jejich červ neumírá a oheň nehasne* (Mk 9,44.46,48). Jako občané nebeského království máme domov u svého Otce. Jsme si vědomi, co to znamená? Je to jednak naše **odpovědnost**, abychom svého Pána na této zemi důstojně reprezentovali, aby lidé kolem nás podle našeho vyznání i života poznali, *že jsme bývali s Ježíšem*. Je jedno, zda jsme prostí a obyčejní lidé (jako byli rybáři z Galileje), anebo vzdělaní lidé, jako byl třeba Nikodém či

apoštol Pavel, zda jsme mladí či staří, bohatí či chudí, muži či ženy. A pak je zde ještě to druhé. Tato výsada nás má vést k projevům vděčnosti, proto máme přinášet *Bohu stále oběť chvály, to jest ovoce rtů, vyznávajících jeho jméno*. Jsme těmi, kdo chválí Boha, ať na veřejnosti, nebo ve svém soukromém životě? On je toho hoden!

Poddanost autoritám (v. 16 a 17)

16 A nezapomínejte činit dobře a sdílet se, neboť takové oběti se Bohu líbí. 17 Poslouchejte své vůdce a buďte poddajní, neboť oni bdí nad vašimi dušemi jako ti, kdo budou vydávat počet; ať to mohou dělat s radostí, a ne se vzdycháním, neboť to by vám nebylo k užítku.

K závěrečné části listu patří také slovo o tom, že máme poslouchat své vůdce a být poddajní. Církev podle našeho chápání není organizace, ale organismus. Ale organismus se vyznačuje právě tím, že je vysoce organizovaný – odsud jeho jméno. To znamená, že má své vedení. V bratrském hnutí jsou to starší sboru, kteří nesou odpovědnost za svěřené stádo jak před Pánem Bohem, tak i před okolním světem a také i před svými ovečkami. A to ve všech zásadních otázkách. Mohou samozřejmě svěřit část svých povinností v církvi diakonům a sami se věnovat otázkám nejdůležitějším – ale odpovědnosti je nikdo nezabaví. Budou za svou službu vydávat počet. Bdí nad našimi dušemi.

Pokud činíme dobře a sdílíme se s ostatními, pak je to pro ně obrovský bonus. Možná to pro nás, kteří jsme poddáni těmto pastýřům a vůdcům, někdy i oběť, protože i oni jsou jen lidé a mají své chyby a omezení. Ale Pánu Bohu se takové oběti líbí!

Kéž jsme těmi, kdo dovedou uznávat autority a podřídit se jim (samozřejmě pokud to není v rozporu s učením Bible a pokud nás jejich vedení nevede pryč od Boha). Jde o to, aby i oni svou práci konali *s radostí, a ne se vzdycháním*. To opravdu není k užítku nikomu, ani jim, ani nám, a navíc to vrhá špatné světlo na svědectví, které jsme svému okolí dlužní.

Závěr listu

Modlitba za autora listu (v. 18 a 19)

18 Modlete se za nás, neboť jsme přesvědčeni, že máme dobré svědomí, když si ve všem chceme počínat správně. 19 Tím více vás však vyzývám, abyste to činili, abych se k vám brzo dostal zpátky.

Modlitba má obrovskou moc, kterou ani netušíme. Jen si to připomeňme: Petr byl ve vězení hlídán před popravou. A církev se za něj modlila. Jaký byl výsledek? Bůh poslal svého anděla a Petra vyvedl z vězení (viz Sk 12,1-17). V Novém zákoně jsou křesťané vyzýváni na řadě míst k tomu, aby se modlili za spoluvykoupené, kteří potřebují pomoc. Tak čteme např. v Ef 6,18: *Každou modlitbou a prosbou se v každý čas modlete duchem a k tomu bděte s veškerou vytrvalostí a prosbou za všechny svaté.* V Koloským 4,3.4 Pavel prosí: *Modlete se současně i za nás, aby nám Bůh otevřel dveře slova, abychom mohli mluvit o tajemství Kristovu, pro něj jsem také spoután, abych je učinil zjevným tak, jak jsem povinen o něm mluvit.* Věřící v Římě Pavel prosí (Ř 15,30.31): *Prosím vás, bratři, skrze našeho Pána Ježíše Krista a skrze lásku Ducha: Zápaste spolu se mnou v modlitbách za mne k Bohu, abych byl vysvobozen od nevěřících v Judsku.* A Timoteovi v 1Tm 2,1.2 píše: *Především tedy prosím, aby se konaly prosby, modlitby, přímluvy a děkování za všechny lidi, za krále a za všechny ty, kdo jsou ve vysokém postavení, abychom mohli vést tichý a pokojný život ve vši zbožnosti a důstojnosti.* Máme se tedy přimlouvat za bratry a sestry, o nichž víme, že jsou nemocní, že potřebují povzbuzení, anebo i vysvobození z těžkých životních okolnostech. Je to náš úkol, ke kterém jsme povzbuzováni na mnoha místech Bible. Jsme ochotni se modlit za spoluvykoupené? Anebo je náš modlitební život omezen jen na naši osobní potřebu? Nebylo by dobré něco změnit?

Modlitba autora listu (v. 20 a 21)

20 A Bůh pokoje, který vyvedl z mrtvých velkého pastýře ovcí pro krev věčné smlouvy, našeho Pána Ježíše, 21 ať vás zdokonalí ve všem dobrém k vykonání jeho vůle, čině v nás to, co je před ním příjemné, skrze Ježíše Krista, jemuž buď sláva na věky věků. Amen.

Autor listu píše věřícím (nejen ze Židů), aby se za něj modlili. Sám je v tom příkladem. I on se modlí za příjemce dopisu. Prosí o to, aby rostli ve všem dobrém a konali jeho vůli. Aby mohli být příjemní v očích Boha pokoje. Takto si počínal apoštol Pavel v řadě svých dopisů. Tak to čteme v jeho listech (Ř 1,8-10; 1Ko 1,4; 2Ko 13,7; Ef 1,15-19; 3,14-21; Fp 1,3-5; Ko 1,3; 1Te 1,2-3; 2Te 1,3, Fm 1,4.5). Tedy prakticky všechny věřící, které znal, nesl na svých modlitbách. Je to vzor a příklad i pro nás dnes. Dokážeme se modlit za jiné? I za rámec našich společenství? A to nejen v „Aliančním týdnu modliteb“, ale trvale, stále? S manželkou se pravidelně modlíváme za věřící, se kterými jsme přišli do styku a známe je jako věrné Boží služebníky. A je nám jedno, do jakého společenství chodí. To proto, že církev je jen jedna. V nebi nebudou ani katolíci, ani evangelíci, ani metodisté, ani baptisté – jen Boží děti, draze koupené krví Pána Ježíše. Až se jednou sejdem v nebi, budou tam naši bratři, kteří chodili z nejrůznějších důvodů do katolické církve nebo jiné velké církve, a třeba tam budeme postrádat mnohé z těch, se kterými jsme se setkávali na „našich“ shromážděních. Protože církev, Tělo Kristovo, je jen jedna.

Informace o Timoteovi (v. 23)

23 Vězte, že náš bratr Timoteus je již propuštěn. Přijde-li brzo, uvidím vás s ním.

Timoteus byl věrný průvodce apoštola Pavla. Pavel ho posílal na různá místa, aby ho tam zastupoval. O „bratru Timoteovi“ se Pavel zmiňuje ve svých dopisech třikrát. V úvodu 2. Korintským čteme odesílatele

listu: *Pavel, z Boží vůle apoštol Krista Ježíše, a bratr Timoteus církvi Boží, jež je v Korintu, se všemi svatými, kteří jsou v celé Achaji* (2Ko 1,1). Podobně to čteme na začátku listu Koloským (1,1): *Pavel, z Boží vůle apoštol Krista Ježíše, a bratr Timoteus*. A v 1Te 3,2 Pavel píše: *a poslali jsme Timotea, našeho bratra a Božího spolupracovníka v Kristově evangeliu, aby vás upevnil a povzbudil ve vaší víře*. Stejnou zmínku najdeme také v listu Filemonovi (1,1): *Pavel, vězeň Krista Ježíše, a bratr Timoteus milovanému Filemonovi, našemu spolupracovníku...* Je možné, že toto označení Timotea jako „bratra“, může prozrazovat Pavlovo autorství listu Židům – ale na tvrzení je to málo. Také to, že Pavel jako vězeň pro Krista sdílí stejný osud jako Timoteus, je jistě zajímavé. I Timoteus se dostal do vězení. Ovšem kdy a kde a za jakých okolností, nám není známo. Víme jen to, že byl propuštěn. O dalším osudu Timotea nemáme žádnou spolehlivou zmínku. Tradice, že byl v Efezu, kde se postavil proti pohanskému průvodu a byl v r. 97 ukamenován rozlíceným davem, nemá žádné spolehlivé historické podložení.

I my dnes potřebujeme takové Timoteje, kteří věrně slouží a na které je plné spolehnutí. Filipským Pavel píše: Nemám nikoho jiného stejně smýšlejícího, jenž by se upřímně staral o vaše dobro; neboť všichni hledají svých věcí, a ne věcí Ježíše Krista. Víte sami, jak se Timoteus osvědčil; vždyť se mnou sloužil evangeliu jako dítě otci (Fp 2,20-22). Netoužíme i my po takových spolupracovnících? A nechceme se jimi stát také?

Závěrečný pozdrav (v. 24-25)

24 Pozdravte všechny své vůdce a všechny svaté. Zdraví vás ti, kdo jsou z Itálie. 25 Milost se všemi vámi. Amen.

List se chýlí k závěru. Už jen poslední dva verše. Ale i ty nám mají co říci. To první – Boží lid ve SZ i křesťané v první církvi udržovali spolu úzké a blízké vztahy. Věděli jedni o druhých, třebaže tenkrát nebyly ani telefony, ani internetové spojení, ba ani pošta neměla takové možnosti,

jako dnes. Projevem těchto vztahů bylo také, že se zajímali o to, co se kde děje, a také to, že si posílali vzájemně pozdravy. Z pozdravu v závěru tohoto listu vyplývá, že byl odeslán z Itálie.

Co mne dnes mrzí, je to, že v posledních letech se vztahy mezi křesťany velmi silně rozvolňují. Zatímco dříve mezi bratrskými sbory probíhala častá komunikace a návštěvy, navíc vzájemné pouto utužovaly pravidelně probíhající konference bratří, dnes tyto vazby silně zeslábly. Jednak tím, že moderní doba přináší nové komunikační prostředky – a na konference není nutno jezdit, protože si je můžeme přece pustit v pohodlí domova on-line, a vzájemné návštěvy ve sborech jsou kapitolou samy o sobě. Není divu, že mnozí křesťané, kteří tráví dovolenou nebo služební cesty na různých místech naší vlasti, vůbec ani netuší, že je tam nějaké bratrské shromáždění. Což je obrovská škoda – připravujeme se tak o požehnání z bratrských vztahů. On-line je vynikající pomůcka pro staré lidi, kteří se už pro nemoci nemohou osobně účastnit – ale postrádá to osobní vztah, rozhovory a úsměv na tváři jiného, který nás potěší a povzbudí.

To další, co zde čteme, je také to, že máme speciálně pozdravit nejen všechny svaté, ale také všechny vůdce. Zaslouží si to. Pavel píše svému duchovnímu „synu“ v 1Tm 5,17-18: *Starší, kteří zastávají dobře svůj úřad, jsou hodni dvojí cti, zvláště ti, kteří se namáhají kázáním a vyučováním. Neboť Písmo praví: ‚Vůl, který mlátí, nedáš náhubek‘ a ‚hoden je dělník své mzdy‘.* Jsme Pánu vděční za starší, kteří dobře zastávají svůj úřad? Vážíme si jich? Myslíme na ně? Modlíme se, aby jim Pán dával moudrost, sílu a odvahu? Určitě ji potřebují.

Celý list pak končí modlitbou: *Milost se všemi vámi. Amen.* Milost je to, co potřebujeme stále. Vše, co jsme a máme, je totiž z Boží milosti a dobroty k nám!

Obsah

Předmluva	2
Úvod do listu Židům	4
Autor listu	4
Datum sepsání	5
Téma listu	5
Epištola Židům, epištola o lepších věcech	5
Tabulka napomenutí (výzev, povzbuzení pro křesťany):	7
Židům 1 Boží řeč k lidem	8
Bůh mluví mnoha způsoby (v. 1)	8
Jak hovoří dnes (v. 2)	9
Kdo je Ježíš Kristus (v. 3-13) Bůh zjevený v těle (v. 3-4)	10
Ježíš a andělé (v. 4-13)	11
Který anděl je syn? (v. 5)	11
Andělé se klaní před Prvorozeným (v. 6)	12
Andělé a Syn (v. 7-9)	13
Syn je věčný! (v. 10-13)	14
Služební duchové pro zachráněné (v. 14)	15
Židům 2 Nedat se strhnout	16
Proč je důležité nenechat se strhnout (v. 1-4)	16
Proud strhává	16
Ignorování nese vážné důsledky (v. 2-4)	17
Boží Syn musel projít utrpením (v. 5-8)	18
Co pro nás znamená jeho ponížení (v. 9-16) Za utrpením následuje sláva (v. 9 a 10)	19
Oslavený Pán myslí na nás! (v. 11-16)	21
Velekněz ve všem podobný nám lidem (v. 17-18)	22

Židům 3 Větší než Mojžíš	23
Na koho se dívat (v. 1 a 2)	23
Ježíš je větší než Mojžíš (v. 3-6)	24
Nebezpečí srdce zatvrzelého nevěrou (v. 7-11)	25
Preventivní vzájemné povzbuzování (v. 12-14)	26
Důsledky nevěry (v. 15-19)	27
Židům 4 Větší než vše ostatní, lepší kněz	29
Nepromeškat odpočínutí (v. 1)	29
Bohem ustanovený den odpočínutí (v. 2-4)	30
Věčné odpočínutí (v. 5-10)	31
Náš podíl na Božím odpočínutí (v. 11)	33
Boha nelze oklamat (v. 12-13)	34
Lepší velekněz	35
K lepšímu veleknězi lze přijít s důvěrou (v. 14-16)	35
Židům 5 Velekněz podle řádu Melchisedechova I.	36
Poslání Bohem stanového velekněze (v. 1-4)	36
Kristus – Bohem ustanovený věčný velekněz (v. 5-6)	38
Atest velekněze dle řádu Melchisedechova (v. 7-10)	38
Duchovní nezralost a zralost (v. 11-14)	40
Židům 6 Velekněz podle řádu Melchisedechova II.	41
Výzva k duchovnímu růstu (v. 1-3)	42
Nebezpečí a dopady odpadnutí (v. 4-8)	42
Předpoklady pro čtenáře listu (v. 9-12)	44
Abraham, příklad následování (v. 13-18)	45
Bezpečná a pevná kotva (v. 19-20)	46
Židům 7 Kdo je Melchisedech?	47
Tajemný král Šálemu – Melchisedech	47
Tajemný král Šálemu Melchisedech	48
Král Sodomy	52
Obsah kapitoly:	53
Setkání Melchisedecha s Abrahamem (v. 1-4)	53
Kdo komu dává desátek? (v. 5-10)	54

Proč změna kněžství a zákona? (v. 11-12.19)	56
Náš Pán nový velekněz (v. 13-18)	57
Smrtelní velekněží a věčně živý velekněz (v. 20-25)	58
Dokonalý velekněz (v. 26-28)	59
Židům 8 a 9 Lepší smlouva	61
8. kapitola Kde slouží velekněz řádu Melchisedechova? (v. 1-3.6)	62
Proč není Kristus veleknězem na zemi? (v. 4-5)	63
Proč je nezbytná nová smlouva? (v. 7-9)	64
Jak se „nová smlouva“ projeví? (v. 10-12)	65
Osud staré smlouvy (v. 13)	66
Židům 9 Popis stánku/chrámu (v. 1-5)	67
Služba kněží ve stánku/chrámu staré smlouvy (v. 6-10)	68
Služba Krista podle „nové smlouvy“ (v. 11-14)	69
Prostředník „nové smlouvy“ (v. 15-17)	70
Význam krve ve smlouvě s Bohem (v. 18-22)	71
Zásadní rozdíly mezi starou a novou smlouvou (v. 23-28)	73
Židům 10 Hřích je jednou provždy odstraněn!	75
Krev býků a kozlů nestačí (v. 1-4,11)	75
Proč přišel Mesiáš na svět? (v. 5-10)	77
Stačila jedna oběť (v. 12-14)	78
Svědectví Ducha svatého (v. 15-17)	79
Co znamená odpuštění (v. 18)	79
Cesta do svatyně je otevřená! (v. 19-22)	81
Svoboda spojená s odpovědností (v. 23-25)	81
Důsledky vědomého a trvalého hříchu (v. 26-31)	82
Připomínat si Boží ochranu v minulosti (v. 32-35)	83
Vydržet! Neustoupit! (v. 36-39)	84
Židům 11 Oblak svědků	86
Co je to víra? (v. 1-2.6)	87
Abelova víra (v. 4)	88
Enochův příklad (v. 5)	89

Co nás učí Noé (v. 7)	91
Abrahamova cesta do neznáma (v. 8-10)	92
Víra Sára (v. 11-12)	93
Co tyto lidi spojovalo? (v. 13-16)	94
Obětování Izáka (v. 17-19)	95
Izákovo požehnání (v. 20)	96
Jákovovo požehnání (v. 21)	97
Josefova závěť (v. 22)	98
Mojžíšovi rodiče (v. 23)	99
Mojžíšova zásadní rozhodnutí (v. 24-28)	100
Přechod Rudého moře (v. 29)	101
Dobývání Jericha (v. 30)	102
Víra Rachaby (v. 31)	104
Další svědkové (v. 32-35a)	105
Ti, kteří museli projít martyriem (v. 35b-38)	106
Odešli bez splnění zaslíbení kvůli nám (v. 39-40)	107
Židům 12 a 13 Naše víra v praxi	109
Následovat příklad „svědků víry“ (v. 1-3)	110
Zdravá motivace (v. 1-2)	110
Kam se díváš? (v. 2-3)	111
Počítejme s výchovou a kázní (v. 4-11)	111
K běhu patří kázeň (v. 4-6)	111
Výchova a nevýchova (v. 7-10)	113
Význam výchovy (v. 11)	114
Nabrat novou odvahu (v. 12 a 13)	115
Úsilí o pokoj a svatost (v. 14-17)	116
Naše současná situace (v. 18-24)	118
Neodmítat přinášené slovo (v. 25-29)	119
Židům 13	120
Životní styl a praxe (v. 1-6)	120
Inspirovat se vírou „otců“ (v. 7)	122
Kristus je stále týž (v. 8-15)	123

Jediný pevný bod	123
Venku za branou	124
Čekáme trvalé město (v. 14 a 15)	125
Poddanost autoritám (v. 16 a 17)	126
Závěr listu	127
Modlitba za autora listu (v. 18 a 19)	127
Modlitba autora listu (v. 20 a 21)	128
Informace o Timoteovi (v. 23)	128
Závěrečný pozdrav (v. 24-25)	129